

การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย

นางสาวณัฐภััสสร ชื่นสุขสมหวัง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

ปีการศึกษา 2556

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตภาควิชาหลักสูตรและการสอน ที่ส่งกองมหาบัณฑิตวิทยาลัย

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR) are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

A NEEDS ASSESSMENT TO DEVELOP EARLY CHILDHOOD TEACHERS PROFESSIONAL
COMPETENCY

Miss Natpatsorn Chuensuksomwang

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Early Childhood Education

Department of Curriculum and Instruction

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2013

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทาง
วิชาชีพของครูปฐมวัย

โดย

นางสาวณัฐภัสสร ชื่นสุขสมหวัง

สาขาวิชา

การศึกษาปฐมวัย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

อาจารย์ ดร.ปัทมศิริ อีรานุรักษ์ จารุชัยนิวัฒน์

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์

.....คณบดีคณะครุศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิตา รัชกุลเมือง)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ เหมชะญาตี)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อาจารย์ ดร.ปัทมศิริ อีรานุรักษ์ จารุชัยนิวัฒน์)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริประภา พุทธิกุล)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ณัฐภัสสร ชื่นสุขสมหวัง : การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย.
(A NEEDS ASSESSMENT TO DEVELOP EARLY CHILDHOOD TEACHERS' PROFESSIONAL
COMPETENCY) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อ. ดร.ปัทมาศิริ อีรานูรักษ์ จารุชัยนิวัฒน์ , 152 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครู
ปฐมวัย 3 ด้าน ได้แก่ การสอน การพัฒนาตนเอง และคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ 2) จัดลำดับความ
ต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย 3) เสนอแนะแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของ
ครูปฐมวัย ตัวอย่างประชากร ครูปฐมวัยในโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 4 สังกัด ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร และสำนักงาน
คณะกรรมการการอุดมศึกษา จำนวน 374 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และแนวคำถามในการ
ประชุมกลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที ด้วย
วิธีการเปรียบเทียบรายคู่ (Paired-Samples T Test) และใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index และการ
วิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า

1. ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยทั้งสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่
ควรจะเป็นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน คือ ด้านการสอน ได้แก่ การจัดการเรียนการ
สอน การประเมินพัฒนาการ และการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ด้านการพัฒนาตนเอง ได้แก่
การศึกษาหาความรู้ การวิจัยในชั้นเรียน และการทำงานเป็นทีม ด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ได้แก่
การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ และการมีวินัยและความรับผิดชอบ แสดงว่าครูปฐมวัย
มีความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพทุกด้าน

2. ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือ การพัฒนาตนเอง รองลงมาคือ การสอน และคุณธรรม
จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ตามลำดับ โดยด้านการพัฒนาตนเอง คือการวิจัยในชั้นเรียนมีความต้องการจำเป็น
มากที่สุด ด้านการสอน คือการจัดการเรียนการสอน และการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนมีความ
ต้องการจำเป็นมากที่สุด ด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ คือความรักและศรัทธาในวิชาชีพมีความ
ต้องการจำเป็นมากที่สุด

3. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยที่สำคัญที่สุดของแต่ละด้าน ได้แก่ การวิจัยในชั้น
เรียนคือ การสนับสนุนของผู้บริหาร การจัดการเรียนการสอนคือ การจัดอบรมให้ความรู้และติดตามผลจากหน่วยงานต้น
สังกัด การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนคือ การส่งเสริมนโยบายการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ด้านความ
รักและศรัทธาในวิชาชีพคือ การส่งเสริมให้ครูรักและตระหนักในอาชีพครู

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาควิชา หลักสูตรและการสอน

ลายมือชื่อนิสิต

สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ปีการศึกษา 2556

5383331027 : MAJOR EARLY CHILDHOOD EDUCATION

KEYWORDS: NEED ASSESSMENT / PROFESSIONAL COMPETENCY / EARLY CHILDHOOD

NATPATSORN CHUENSUKSOMWANG: A NEEDS ASSESSMENT TO DEVELOP EARLY CHILDHOOD TEACHERS PROFESSIONAL COMPETENCY. ADVISOR: PATTAMASIRI THEERANURAK JARUCHAINIWAT, Ph.D., 152 pp.

The objectives of this research were 1) to study the needs of develop early childhood teachers' professional competency in three aspects; teaching, self-development, and moral and code of ethics, 2) to prioritize needs to develop early childhood teacher's professional competency and 3) to propose the approaches of developing early childhood teachers' professional competency. The sample was 374 early childhood teachers in school under the office of the basic education commission, the office the private education commission, the department of education Bangkok metropolitan administration and the office the higher education commission. Research instruments were questionnaire and Focus Group. Data were analyzed using frequency, percentage, standard deviation and paired-samples T Test. In adding, Modified Priority Needs Index and content analysis. The research findings were as follows;

1. The mean scores of performance for developing early childhood teachers' professional competency in the reality were significantly different from the mean scores of it should be at .01 in all aspects as follows; teaching included instructional management, assessment, and collaboration with parents and community. Self-development included studies, classroom action research, and teamwork. Moral and code of ethics included behaviors as a good model, love and faith in career, and discipline and responsibility., That means the early childhood teachers needs to develop professional competency in all aspects.

2. The most critical needs was self-development, followed by teaching, and moral and ethics as follows; The most critical needs in self-development was classroom action research. The most critical needs in teaching was instructional management and collaboration with parents and community The most critical needs in moral and code of ethics was love and faith in career.

3. The most important approach to develop early childhood teachers' professional competency in each aspects as follows; the classroom action research was the support of the executive. Instructional management was the training and follow-up the teachers, and collaboration with parents and community was policies to promote the involvement of parents. Love and faith in career was promoting the love and awareness of the importance of teaching.

Department: Curriculum and Instruction

Student's Signature

Field of Study: Early Childhood Education

Advisor's Signature

Academic Year: 2013

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้ความกรุณาของ อาจารย์ ดร.ปัทมศิริ ธีรานุรักษ์ จารุชัยนิวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ให้ความรู้ คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ตลอดจนช่วยให้ข้อคิดต่างๆ ซึ่งล้วนเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยรวมถึงตัวผู้วิจัยเป็นอย่างมาก งานวิจัยจึงสำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์เป็นอย่างมากจึงขอกราบขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริประภา พฤทธิกุล กรรมการสอบ ผู้ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภรณ์ หลาวทอง อาจารย์ ดร.พรศรี ฉิมแก้ว อาจารย์ ดร.นฤมล เนียมหอม และอาจารย์ปิยะธิดา เกษสุวรรณ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความกรุณาและสละเวลาในการตรวจเครื่องมือวิจัย ให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะที่ล้วนมีคุณค่าต่องานวิจัยซึ่งทำให้เครื่องมือวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.วนาถ รักสกุลไทย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญฟ้า รังสิยานนท์ อาจารย์ ดร.สุภัทรา คงเรือง อาจารย์ชนิพรรณ จาติกเสถียร อาจารย์เอมอร รสเครือ อาจารย์ปิยะธิดา เกษสุวรรณ อาจารย์กาญจนา คงสวัสดิ์ อาจารย์ ดร.นฤมล เนียมหอม อาจารย์โสรัจจะ มีทรัพย์มัน และอาจารย์ศศกมล บุรีชฎะ ผู้ทรงคุณวุฒิที่สละเวลาร่วมอภิปรายในการประชุมกลุ่ม งานวิจัยจะไม่สามารถลุล่วงได้หากไม่ได้รับร่วมมือจากทุกท่าน

ขอขอบคุณอาจารย์และเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจผู้วิจัยมาโดยตลอด

สุดท้ายผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณครอบครัวของผู้วิจัย ผู้สนับสนุนให้ผู้วิจัยได้เรียนปริญญาโทและคอยช่วยเหลือผู้วิจัยในเรื่องต่างๆ ทั้งยังเป็นกำลังใจสำคัญให้แก่ผู้วิจัยตลอดมา

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงขอกราบขอบพระคุณ มา ณ ที่นี้ด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของการวิจัย.....	1
คำถามการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
1. สมรรถนะทางวิชาชีพครูปฐมวัย.....	7
1.1 ความหมายสมรรถนะทางวิชาชีพครูปฐมวัย.....	7
1.2 มาตรฐานสมรรถนะทางวิชาชีพครูปฐมวัย.....	7
1.3 การสอน.....	12
1.5 คุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ.....	45
2. การประเมินความต้องการจำเป็น.....	53
2.1 ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น.....	53
2.2 ความสำคัญของการประเมินความต้องการจำเป็น.....	53
2.3 วิธีการวิจัยการประเมินความต้องการจำเป็น.....	54
2.4 ขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น.....	55
2.5 การจัดลำดับความต้องการจำเป็น.....	57
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	57
3.1 งานวิจัยในประเทศ.....	57
3.2 งานวิจัยต่างประเทศ.....	58

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	60
1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น	60
2. การกำหนดประชากรและตัวอย่างประชากร	63
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	65
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	66
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล	68
6. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล	69
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	71
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูปฐมวัย	72
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย....	75
ตอนที่ 3 ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย	85
ตอนที่ 4 ผลวิเคราะห์สาเหตุของความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะ.....	86
ทางวิชาชีพของครูปฐมวัย จากการประชุมกลุ่ม	86
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	91
สรุปผลการวิจัย	91
อภิปรายผลการวิจัย	97
รายการอ้างอิง	101
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย	103
ภาคผนวก ข รายงานผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมการประชุมกลุ่ม	105
ภาคผนวก ค รายงานผู้ช่วยวิจัย.....	107
ภาคผนวก ง ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม (IOC).....	109
ภาคผนวก จ ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของ ครู ปฐมวัย จำแนกตามรายการ	115
ภาคผนวก ฉ ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	125
ภาคผนวก ช รายชื่อโรงเรียนตัวอย่างประชากร จำแนกตามสังกัดโรงเรียน	137
ภาคผนวก ซ รูปภาพการประชุมกลุ่ม.....	141
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	145

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	62
ตารางที่ 2 จำนวนประชากร จำแนกตามสังกัด และขนาดโรงเรียน	64
ตารางที่ 3 จำนวนตัวอย่างประชากร จำแนกตามสังกัด และขนาดโรงเรียน.....	65
ตารางที่ 4 โครงสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	67
ตารางที่ 5 ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิและประเด็นปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม	68
ตารางที่ 6 ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิและประเด็นปรับปรุงแก้ไขแนวคำถามในการประชุมกลุ่ม.....	68
ตารางที่ 7 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามจำนวน และค่าร้อยละ	72
ตารางที่ 8 ภาพรวมของผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทาง	75
ตารางที่ 9 ภาพรายด้านของผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพ..	76
ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของ.....	79
ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย.....	81
ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย ...	83
ตารางที่ 13 ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย	85
ตารางที่ 14 สาเหตุของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย	86
ตารางที่ 15 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย	88

สารบัญแผนภาพ

หน้า

แผนภาพที่ 1 สมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย.....	61
--	----

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของการวิจัย

ครูเป็นบุคคลสำคัญในกระบวนการปฏิรูปการศึกษาเพราะเป็นด่านหน้าและกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จากสภาพสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารที่ส่งถึงกันอย่างรวดเร็วส่งผลต่อระบบการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถระดับสูงสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ดังพระโอวาทของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนากรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ที่ว่า “...ครูต้องหมั่นพัฒนาความรู้ ความคิด และสั่งสมประสบการณ์เพื่อนำมาประยุกต์ให้สอดคล้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายใต้บริบทของไทย และเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ นับว่าผลงานที่ดีของครูจะส่งผลสะท้อนต่อความเจริญก้าวหน้าควมมีเสถียรภาพมั่นคง และความผาสุกของสถาบันครอบครัวสถาบันสังคมและประเทศชาติ” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

คุณภาพของครูเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการสร้างคุณภาพการศึกษา สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาเป็นองค์กรวิชาชีพที่มีบทบาทในการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ได้กำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์สำหรับผู้ที่ประกอบวิชาชีพเพื่อให้เกิดคุณภาพในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของผู้ที่จะประกอบวิชาชีพทางการศึกษา มาตรฐานการปฏิบัติงานเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในวิชาชีพให้เกิดผลเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดโดยมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิด ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ ทั้งความชำนาญเฉพาะด้านและความชำนาญตามลำดับคุณภาพของมาตรฐานการปฏิบัติงาน หรืออย่างน้อยต้องมีการพัฒนาตามเกณฑ์ที่กำหนดว่ามีความรู้ ความสามารถ และความชำนาญเพียงพอที่จะดำรงสถานภาพของการประกอบวิชาชีพต่อไป และมาตรฐานการปฏิบัติตน เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับการประพฤติตนของผู้ประกอบวิชาชีพ โดยมีจรรยาบรรณของวิชาชีพเป็นแนวทางและข้อพึงระวังในการประพฤติปฏิบัติเพื่อดำรงไว้ซึ่งชื่อเสียง ฐานะ เกียรติ และศักดิ์ศรีของวิชาชีพ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2548)

ปัจจุบันทุกประเทศทั่วโลกมีการตื่นตัวด้านการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพมาตรฐานสามารถผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพสำหรับยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ มีหลายประเทศได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพ โดยมีการกำหนดสมรรถนะครู ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานในวิชาชีพครูให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลต่อการขับเคลื่อนคุณภาพของครูในปัจจุบัน (พิมพันธ์ และ พรทิพย์, 2551) องค์กรด้านการพัฒนาครูปฐมวัย Office of Early Childhood Development Virginia Department of Social Services รัฐเวอร์จิเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดสมรรถนะครูปฐมวัย เพื่อส่งเสริมให้ครูปฐมวัยมีการเรียนรู้ตลอดชีวิตและปรับปรุงคุณภาพการสอนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้และสัมฤทธิ์ผลของเด็ก โดยแบ่งคุณสมบัตครูปฐมวัยออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) การเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ โดยการศึกษาดูงาน การทำงานวิจัยและการสะท้อนความคิด 2) การให้การศึกษแก่เด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) การปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู ให้

การสนับสนุนทางการศึกษาปฐมวัย และประวัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู โดยแบ่งสมรรถนะทางวิชาชีพครูปฐมวัยเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ (Commitment to Quality) หมายถึง ความเข้าใจและความสามารถในการปฏิบัติงานตามคุณภาพและที่กำหนด 2) ด้านการพัฒนาวิชาชีพ (Professional Development) หมายถึง ความมุ่งมั่นในการพัฒนาความรู้ด้านวิชาชีพ รวมถึงการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการประกอบวิชาชีพ 3) ด้านการสนับสนุน (Advocacy) หมายถึง การส่งเสริมและให้ความรู้ด้านการศึกษาปฐมวัยแก่ชุมชน 4) ด้านคุณธรรมจริยธรรม (Ethics) หมายถึง การประพฤติปฏิบัติที่ดีต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพ ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก (Office of Early Childhood Development Virginia Department of Social Services, 2008)

สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (2549) เป็นหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบในการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาในประเทศไทย ได้จัดทำแบบประเมินสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาใช้ประเมินตนเองเป็นรายบุคคล แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสมรรถนะหลัก (Core competency) เป็นสมรรถนะร่วมที่ครูทุกคนต้องมี เนื่องจากเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะส่งผลให้ปฏิบัติงานในหน้าที่ประสบความสำเร็จ ด้านสมรรถนะประจำสายงาน (Functional competency) เป็นสมรรถนะเฉพาะที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของแต่ละตำแหน่งสายงานครู และ ด้านวินัย คุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นคุณลักษณะร่วมที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาจำเป็นต้องยึดถือเป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติตน ได้แก่ คุณลักษณะด้านวินัย การประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม ความรักและศรัทธาในวิชาชีพและรับผิดชอบต่อวิชาชีพ

สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทำให้ครูจำนวนมากยังไม่สามารถปรับตัวหรือพัฒนาตนเองได้ทันกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (ยนต์ ชุ่มจิต, 2544) มีเอกสารและงานวิจัยจำนวนมากนำเสนอปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพของครู ข้อมูลจากสภาวะการศึกษาไทย ปี 2550/2551 พบว่า ครูในปัจจุบันไม่รักการอ่านและการค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาตนเอง ทั้งในด้านความรู้และทักษะการสอน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551b) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เขาวมาลย์ วิเศษ (2548) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาและความต้องการพัฒนาของครูปฐมวัย โรงเรียนในสังกัดคณะนักบวชในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร พบว่า การพัฒนาตนเองที่ครูเลือกใช้ใช้น้อยที่สุดคือ วิธีการศึกษาด้วยตนเอง ได้แก่ การใช้บทเรียนสำเร็จรูป การอ่านหนังสือ การค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตกับสำนักงานเลขาธิการคุรุสภายังได้จัดทำประชาพิจารณ์เรื่อง "การศึกษามาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาปฐมวัย" ผู้ร่วมประชุมประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับปฐมวัยทั้งภาครัฐและเอกชน ครูปฐมวัย ผู้ปกครอง ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง พบว่าครูปฐมวัยมีปัญหามาตรฐานวิชาชีพครูปฐมวัยมีอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร สรุปประเด็นปัญหาได้ ดังนี้ 1) ปัญหาด้านการปฏิบัติงานของครูปฐมวัย พบว่าครูขาดความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ ขาดอุปกรณ์การสอนที่มีคุณภาพ ครูไม่ให้ความสำคัญและไม่เข้าใจในธรรมชาติของเด็กทำให้บกพร่องในการดูแลและเอาใจใส่เด็ก และขาดมนุษยสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองและชุมชน 2) ปัญหาการพัฒนาตนเองพบว่า ครูขาดความกระตือรือร้นในการปรับปรุงตนเอง และไม่ได้รับการอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจในวิทยาการใหม่ ส่งผลให้ครูขาดทักษะในการพัฒนาอาชีพและพัฒนาตนเอง 3) ปัญหาด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพพบว่า ครูไม่ยึดมั่นจรรยาบรรณในวิชาชีพครู คิดถึงแต่ประโยชน์ส่วนตัว ขาดคุณธรรมจริยธรรม มีการปฏิบัติตนที่ไม่เหมาะสม ไม่เป็นแบบอย่างที่ดี

แก่เด็ก ขาดความตั้งใจในการทำงาน ไม่มีใจรักในวิชาชีพ และไม่มีความรักและความอดทนในวิชาชีพ (ผู้จัดการออนไลน์, 2554)

ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพครูในสังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร (กทม.) พบว่าครูปฐมวัยส่วนใหญ่ไม่ได้จบการศึกษาจากสาขาการศึกษาปฐมวัยมาโดยตรง นอกจากนี้ครูจำนวนมากเมื่อปฏิบัติงานครบกำหนด 5 ปี จะมีการขอย้ายกลับภูมิลำเนาเดิม ทำให้โรงเรียนขาดครูที่เชี่ยวชาญทำให้ต้องมีการจัดอบรมกันอย่างต่อเนื่อง (ปิยะธิดา เกษสุวรรณ, 2555) นอกจากนี้ ยังพบว่าสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในปัจจุบันมีปัญหาและอุปสรรคอยู่หลายประการ ซึ่งความแตกต่างของขนาดโรงเรียนมีผลต่อการปรับตัวต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปัจจัยส่วนหนึ่งมาจากงบประมาณที่ไม่เพียงพอต่อการพัฒนาให้ทัดเทียมกับโรงเรียนรัฐบาลหรือโรงเรียนเอกชนขนาดใหญ่ สุธาทิพย์ มีพงษ์ (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการของโรงเรียนอนุบาลเอกชนขนาดเล็กในกรุงเทพมหานครพบว่า โรงเรียนขาดการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพของครูอยู่ในระดับมาก และยังพบปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กว่าเกิดจากงบประมาณที่ไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับโรงเรียนรัฐบาลหรือโรงเรียนเอกชนขนาดใหญ่

เด็กปฐมวัยเป็นช่วงอายุที่สมองมีการพัฒนาและมีอัตราการเรียนรู้สูงสุด การเติบโตและ พัฒนาการของสมองจะเป็นรากฐานของการเรียนรู้ในวัยต่อมา การจัดการศึกษาปฐมวัยจึงเป็นช่วงสำคัญในการเตรียมความพร้อมทั้งด้านพัฒนาการร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ จิตใจ แนวคิดเชิงทฤษฎีและผลการวิจัยด้านพัฒนาการเด็กได้แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยแวดล้อมและการเลี้ยงดูที่เหมาะสมสามารถปรับเปลี่ยนลักษณะการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของสมองมนุษย์ได้ หากเด็กไม่ได้รับการเลี้ยงดูและพัฒนาอย่างถูกต้อง เมื่อพ้นวัยนี้ไปแล้ว โอกาสทองของการพัฒนา ก็จะไม่หวนกลับมาอีก ด้วยเหตุนี้ครูปฐมวัยจึงเป็นผู้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก และจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มีสมรรถนะทางวิชาชีพ เพื่อให้ครูปฐมวัยมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการอบรมดูแล ให้การศึกษาเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองทุกด้านอย่างเต็มศักยภาพ (พราวพรรณ เหลืองสุนทร & พูนสุข บุญยสวัสดิ์, 2537)

การวางแผนการทำงานเพื่อพัฒนาในเรื่องใดก็ตาม ควรเริ่มที่การประเมินบริบท เพื่อให้เข้าใจสภาพที่เป็นอยู่ขององค์กร และรู้ความต้องการขององค์กรว่าจำเป็นต้องได้รับการสนองตอบในด้านใด การดำเนินงานดังกล่าวจำเป็นต้องมีเครื่องมือที่ช่วยในการทำงาน การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (Needs assessment research) เป็นกระบวนการที่เป็นระบบในการกำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพที่มุ่งหวังกับสภาพที่เป็นอยู่จริง และนำข้อมูลมาจัดเรียงลำดับความสำคัญของความแตกต่างนั้น แล้วเลือกความต้องการจำเป็นที่สำคัญมาค้นหาสาเหตุและกำหนดแนวทางแก้ไข ผลที่ได้มาจากการประเมินความต้องการจำเป็นจะสะท้อนสภาพบริบทที่เกิดขึ้นของหน่วยงาน ข้อมูลดังกล่าวจึงเป็นพื้นฐานสำคัญที่นำไปสู่การวางแผน การกำหนดแนวทางพัฒนาหน่วยงานให้สอดคล้องกับสภาพที่เกิดขึ้น และสนองความต้องการของหน่วยงานนั้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นข้อมูลสารสนเทศที่จะใช้เป็นหลักเทียบในการดำเนินงาน นำมาช่วยกำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานให้มีความชัดเจน และมั่นใจว่าวัตถุประสงค์ดังกล่าวสอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานนั้นอย่างแท้จริง (สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศในยุคการปฏิรูปการศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 พบว่า มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยอยู่เป็นจำนวนมากนัก ได้แก่ งานวิจัยของ มยุรีย์ เขียวฉะอ่อน (2541) ทำการวิจัยเรื่องการประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะพื้นฐานของครูอนุบาลโดยใช้การคิดวิเคราะห์หงาน พัทรี ชันอาสาชะวะ (2544) ศึกษาประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และ ปองทิพย์ เทพอารีย์ (2551) ศึกษาเปรียบเทียบและรวบรวมข้อเสนอแนะการพัฒนาตนเองของครูในโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวเป็นการศึกษาสมรรถนะครูที่มีความเฉพาะเจาะจง โดยเน้นไปที่สมรรถนะด้านการสอนเพียงด้านใดด้านหนึ่ง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ครบถ้วนเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพครูปฐมวัย เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะนำไปสู่การแก้ไขและพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพครูปฐมวัยได้อย่างสอดคล้องกับสภาพบริบทตามความต้องการจำเป็นอย่างแท้จริงของประเทศ

คำถามการวิจัย

1. ครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพด้านใดบ้าง
2. ครูปฐมวัยมีลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพอย่างไร
3. การพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยมีแนวทางอย่างไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย 3 ด้าน ได้แก่ การสอน การพัฒนาตนเอง และคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ
2. เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูปฐมวัยในโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 4 สังกัด ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
2. ตัวแปรที่ศึกษา คือ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย 3 ด้าน ได้แก่ 1) การสอน 2) การพัฒนาตนเอง 3) คุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ

นิยามศัพท์

สมรรถนะ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ อุปนิสัย คุณลักษณะและเจตคติที่แสดงออกเป็นพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ

สมรรถนะทางวิชาชีพครูปฐมวัย หมายถึง พฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของครูในการปฏิบัติการสอน การพัฒนาตนเองและพัฒนางาน การมีคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งจำเป็นต่อการปฏิบัติงานและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ การสอน การพัฒนาตนเอง และคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ

การสอน หมายถึง พฤติกรรมของครูที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน การประเมินพัฒนาการ และการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน

การพัฒนาตนเอง หมายถึง พฤติกรรมของครูที่แสดงถึงความต้องการในการปรับปรุงงานของตนเองโดยการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม การทำวิจัยในชั้นเรียน และการทำงานร่วมกับผู้อื่นให้มีทักษะในการปฏิบัติงาน

คุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนของครูในด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี มีความรักและศรัทธาต่อวิชาชีพ มีวินัยและความรับผิดชอบในวิชาชีพ

ความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพ หมายถึง ความแตกต่างระหว่างสมรรถนะทางวิชาชีพที่ควรจะเป็นกับสภาพที่เป็นจริงของครู 3 ด้าน ได้แก่ การสอน การพัฒนาตนเอง และคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ

การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพ หมายถึง กระบวนการตัดสินใจเพื่อกำหนดความแตกต่างระหว่างสมรรถนะทางวิชาชีพที่ควรจะเป็นกับสภาพที่เป็นจริงของครูปฐมวัย แล้วนำมาจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทางวิชาของครูปฐมวัย

ครูปฐมวัย หมายถึง ครูประจำชั้น ระดับชั้นอนุบาลในสถานศึกษาในกรุงเทพมหานคร 4 สังกัด ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เป็นแนวทางให้กับโรงเรียนในสังกัดต่างๆ ในการดำเนินการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย
2. เป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานต้นสังกัด สถาบันผลิตครู และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถวางแผนให้ความช่วยเหลือ ปรับปรุง และดำเนินการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพครูปฐมวัยต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของ
ครูปฐมวัย ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัย ในหัวข้อต่อไปนี้

1. สมรรถนะทางวิชาชีพครูปฐมวัย
 - 1.1 ความหมายสมรรถนะทางวิชาชีพครูปฐมวัย
 - 1.2 มาตรฐานสมรรถนะทางวิชาชีพครูปฐมวัย
 - 1.3 การสอน
 - 1.4 การพัฒนาตนเอง
 - 1.5 คุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ
2. การประเมินความต้องการจำเป็น
 - 2.1 ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น
 - 2.2 ความสำคัญของการประเมินความต้องการจำเป็น
 - 2.3 วิธีการวิจัยการประเมินความต้องการจำเป็น
 - 2.4 ขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น
 - 2.5 การจัดลำดับความต้องการจำเป็น
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. สมรรถนะทางวิชาชีพครูปฐมวัย

1.1 ความหมายสมรรถนะทางวิชาชีพครูปฐมวัย

สมรรถนะ ตรงกับภาษาอังกฤษคือคำว่า Competency มีหน่วยงานและนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

Good (1973) ได้ให้ความหมาย สมรรถนะ หมายถึง ทักษะ ความคิดรวบยอด และทัศนคติ ที่แต่ละคนต้องใช้ในการทำงาน และนำเอาความรู้และวิธีการมาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ของแต่ละคนเพื่อให้เกิดการพัฒนาเด็ก

Ledford และ Heneman (1998) ได้ให้ความหมาย สมรรถนะ หมายถึง การลักษณะที่แสดงออกของแต่ละบุคคล รวมถึงความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม

ได้ให้ความหมาย สมรรถนะทางวิชาชีพครูปฐมวัย (Leadership and Professional Development) หมายถึง พฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ความเข้าใจของครูในการดูแลและการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและกฎจรรยาบรรณ มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สามารถบูรณาการความรู้จากหลากหลายแหล่งที่มาเป็นแบบอย่างที่ดีและสนับสนุนนโยบายทางการศึกษา

Office of Early Childhood Development Virginia Department of Social Services (2008) ได้ให้ความหมาย สมรรถนะทางวิชาชีพครูปฐมวัย หมายถึง การปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพของเด็กปฐมวัยและครอบครัว เพิ่มพูนความรู้และฝึกทักษะอย่างต่อเนื่อง มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมการสังเคราะห์และวิเคราะห์งานวิจัยและทฤษฎีเพื่อให้นำมาใช้ในการปฏิบัติงาน รวมถึงการสนับสนุนชุมชนในด้านความรู้และร่วมจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านการศึกษาที่มีจริยธรรมและเป็นแบบอย่างที่ดี

สรุปได้ว่า สมรรถนะทางวิชาชีพครูปฐมวัย หมายถึง พฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ มีการพัฒนาตนเองโดยการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ฝึกทักษะอย่างต่อเนื่อง และนำความรู้มาใช้ในการพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพเพื่อจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ รวมทั้งร่วมจัดกิจกรรมและให้ความรู้แก่ชุมชน ตลอดจนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมและเป็นแบบอย่างที่ดี

1.2 มาตรฐานสมรรถนะทางวิชาชีพครูปฐมวัย

มาตรฐานวิชาชีพและสมรรถนะทางวิชาชีพครูปฐมวัยในประเทศไทยและต่างประเทศมีดังนี้

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 49 กำหนดให้เลขาธิการคุรุสภาออกประกาศข้อบังคับเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา 2548 เพื่อเป็นข้อกำหนดคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา เนื่องจากเป็นวิชาที่มีลักษณะเฉพาะ ต้องใช้ความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญในการประกอบวิชาชีพ มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา 3 ด้าน ดังนี้ (เลขาธิการคุรุสภา, 2548)

1) มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ หมายถึง ข้อกำหนดสำหรับผู้ที่เข้ามาประกอบวิชาชีพ จะต้องมีความรู้และประสบการณ์วิชาชีพเพียงพอที่จะประกอบวิชาชีพ จึงจะสามารถ

ขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเพื่อใช้เป็นหลักฐานแสดงว่าเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์พร้อมที่จะประกอบวิชาชีพทางการศึกษาได้ โดยแบ่งสาระความรู้ 9 ด้าน ดังนี้

- 1.1) ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู
- 1.2) การพัฒนาหลักสูตร
- 1.3) การจัดการเรียนรู้
- 1.4) จิตวิทยาสำหรับครู
- 1.5) การวัดและประเมินผลการศึกษา
- 1.6) การบริหารจัดการในห้องเรียน
- 1.7) การวิจัยทางการศึกษา
- 1.8) นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา
- 1.9) ความเป็นครู

2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในวิชาชีพให้ เกิดผลเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด พร้อมกับมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความ ชำนาญในการประกอบวิชาชีพ ทั้งความชำนาญเฉพาะด้านและความชำนาญตามลำดับคุณภาพของ มาตรฐานการปฏิบัติงาน หรืออย่างน้อยจะต้องมีการพัฒนาตามเกณฑ์ที่กำหนดว่ามีความรู้ ความสามารถและความชำนาญ เพียงพอที่จะดำรงสถานภาพของการประกอบวิชาชีพต่อไปได้หรือไม่ นั่นก็คือ การกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องต่อใบอนุญาตทุกๆ 5 ปี ผู้ประกอบวิชาชีพครูต้อง ปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน ดังต่อไปนี้

2.1) ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอหมายถึง การศึกษา ค้นคว้าเพื่อพัฒนาตนเอง การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่ องค์กรหรือหน่วยงานหรือสมาคมจัดขึ้น เช่น การประชุม การอบรม การสัมมนาและการประชุม ปฏิบัติการ เป็นต้น ทั้งนี้ต้องมีผลงานหรือรายงานที่ปรากฏชัดเจน

2.2) ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน หมายถึง การเลือกอย่างชาญฉลาด ด้วยความรักและหวังดีต่อผู้เรียน ดังนั้น ในการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนและ กิจกรรมอื่นๆ ครูต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นหลัก

2.3) มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ หมายถึง การใช้ ความพยายามอย่าง เต็มความสามารถของครูที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากที่สุด ตามความถนัดความสนใจความต้องการ โดย วิเคราะห์ วินิจฉัยปัญหา ความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนที่จะให้ได้ผลดีกว่าเดิม รวมทั้งการสร้างเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนอย่างเป็นระบบ

2.4) พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง หมายถึงการเลือกใช้ ปรับปรุง หรือสร้างแผนการสอน บันทึกการสอน หรือเตรียมการสอนในลักษณะอื่นๆ ที่สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียน การสอน ให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

2.5) พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ หมายถึง การ ประดิษฐ์คิดค้น ผลิตเลือกใช้ ปรับปรุงเครื่องมืออุปกรณ์ เอกสารสิ่งพิมพ์ เทคนิควิธีการต่างๆ เพื่อให้ ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนรู้

2.6) จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน หมายถึง การจัด การเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการแสวงหาความรู้ตามสภาพความแตกต่างของบุคคลด้วยการปฏิบัติจริงและสรุปความรู้ทั้งหลายได้ด้วยตนเอง ก่อให้เกิดค่านิยมและนิสัยในการปฏิบัติจนเป็นบุคลิกภาพถาวรติดตัวผู้เรียนตลอดไป

2.7) รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ หมายถึง การรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนที่เกิดจากการปฏิบัติการเรียนการสอนให้ครอบคลุมสาเหตุ ปัจจัย และการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง โดยครูเสนอรายงานการปฏิบัติในรายละเอียด ดังนี้

2.7.1) ปัญหาความต้องการของผู้เรียนที่ต้องได้รับการพัฒนาและเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียน

2.7.2) เทคนิค วิธีการ หรือนวัตกรรมการเรียนการสอนที่นำมาใช้เพื่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และขั้นตอนวิธีการใช้เทคนิควิธีการหรือนวัตกรรมนั้นๆ

2.7.3) ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีการที่กำหนดที่ เกิดกับผู้เรียน

2.7.4) ข้อเสนอแนะแนวทางใหม่ๆ ในการปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนให้ ได้ผลดี ยิ่งขึ้น

2.8) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน หมายถึง การแสดงออกการประพฤติและปฏิบัติในด้านบุคลิกภาพทั่วไป การแต่งกาย กิริยา วาจา และจริยธรรมที่เหมาะสมกับความเป็นครูอย่างสม่ำเสมอ ที่ทำให้ผู้เรียนเลื่อมใสศรัทธาและถือเป็นแบบอย่าง

2.9) ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญ รับฟังความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาและร่วมรับผลจากการกระทำที่เกิดขึ้นนั้น

2.10) ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง รับฟังความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถของบุคคลอื่นในชุมชน และร่วมมือในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนางานของสถานศึกษา ให้ชุมชนและสถานศึกษามีการยอมรับซึ่งกันและกัน และปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ

2.11) แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา หมายถึง การค้นหา สังเกต จดจำ และรวบรวมข้อมูลข่าวสารตามสถานการณ์ของสังคมทุกด้าน โดยเฉพาะสารสนเทศเกี่ยวกับวิชาชีพครูสามารถวิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล และใช้ข้อมูลประกอบการแก้ปัญหาพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม

2.12) สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ หมายถึง การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้โดยการนำเอาปัญหาหรือความจำเป็นในการพัฒนาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนและการจัดกิจกรรมอื่นๆ ในโรงเรียนมากำหนดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาของผู้เรียนที่ถาวร เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของครูอีกแบบหนึ่งที่จะนำเอาวิกฤติต่างๆ มาเป็นโอกาสในการพัฒนาครู จำเป็นต้องมองมุมต่างๆ ของปัญหาแล้วผันมุมมองของปัญหาไปในทางการพัฒนาที่กำหนด เป็นกิจกรรมในการพัฒนาของผู้เรียน ครูจึงต้องเป็นผู้มองมุมบวกในสถานการณ์ต่างๆ ได้กล้าที่จะเผชิญปัญหาต่างๆ มีสติในการแก้ปัญหา ไม่ได้ตอบสนองปัญหาต่างๆ ด้วยอารมณ์หรือแค้น

แบบตรงตัว ครูสามารถมองเห็นในทุกๆ โอกาส มองเห็นแนวทางที่นำไปสู่ผลก้าวหน้าของผู้เรียน

3) มาตรฐานการปฏิบัติตน หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับการประพฤติตนของประกอบวิชาชีพ โดยมีจรรยาบรรณของวิชาชีพเป็นแนวทางและข้อพึงระวังในการประพฤติปฏิบัติ เพื่อดำรงไว้ซึ่งชื่อเสียง ฐานะ เกียรติ และศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ ตามแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพที่คุรุสภากำหนด ซึ่งมีลักษณะจรรยาบรรณ ดังนี้

จรรยาบรรณต่อตนเอง ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอยู่เสมอ

จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์ สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ

จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ มีข้อกำหนดดังนี้ 1) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า 2) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ ผู้รับบริการตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ 3) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ 4) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์ และผู้รับบริการ 5) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาคโดยไม่เรียกรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ

จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาพึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

จรรยาบรรณต่อสังคม ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

นอกจากนี้ พัฒนาครู คุณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (2549) ได้จัดทำแบบประเมินสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาใช้ประเมินตนเองเป็นรายบุคคล สมรรถนะครูที่จะใช้ในการประเมินการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาแบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1) สมรรถนะหลัก (Core competency) หมายถึง สมรรถนะร่วมที่ครูทุกคนต้องมี เนื่องจากเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะส่งผลให้การปฏิบัติงานในหน้าที่ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1.1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีคุณภาพ ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีการพัฒนาผลงานให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

1.2) การบริการที่ดี ความตั้งใจในการปรับปรุงระบบบริการให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ เช่น ความเต็มใจ ตั้งใจ กระตือรือร้นใน การให้บริการ

1.3) การพัฒนาตนเอง การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ติดตามองค์ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ ในวงการวิชาชีพ เพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนางาน

1.4) การทำงานเป็นทีม การให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ สนับสนุน เสริมแรง ให้กำลังใจเพื่อนร่วมงาน การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นหรือแสดงบทบาทผู้นำ ผู้ตามได้อย่างเหมาะสม

2) สมรรถนะประจำสายงาน (Functional competency) หมายถึง สมรรถนะเฉพาะที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของแต่ละตำแหน่งสายงานครู ประกอบด้วยสมรรถนะ 5 ด้าน ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน การวิเคราะห์สังเคราะห์และการวิจัย และการสร้างความร่วมมือกับชุมชน

3) วินัย คุณธรรมจรรยาบรรณและจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นคุณลักษณะร่วมที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาจำเป็นต้องยึดถือเป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติตน ได้แก่ คุณลักษณะด้านวินัย การประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ และความรับผิดชอบในวิชาชีพ

ได้สังเคราะห์กรอบสมรรถนะครูของประเทศต่างๆ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย แคนาดาและอังกฤษ โดยกำหนดสมรรถนะทางวิชาชีพเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินสมรรถนะครู ดังนี้

- 1) ครูต้องมีความรักในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
- 2) สามารถกำหนดจุดมุ่งหมาย และจัดทำแผนงานพัฒนาตนเอง
- 3) สามารถใช้การเรียนรู้แบบนำตนเองในการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพ
- 4) สามารถเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพตามความเหมาะสม
- 5) สามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการอบรมมาพัฒนางาน
- 6) สามารถร่วมมือทำงานพัฒนาวิชาชีพกับเพื่อนครูและชุมชน
- 7) สามารถนำผลมาป้อนกลับ (Feedback) มาปรับปรุงการสอน
- 8) สามารถศึกษาประเด็นใหม่ๆ หรือแนวโน้มทางการศึกษา

Office of Early Childhood Development Virginia Department of Social Services (2008) องค์กรด้านการพัฒนาครูปฐมวัย รัฐเวอร์จิเนีย ในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดคุณสมบัติและสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพด้านการศึกษาปฐมวัยในรัฐเวอร์จิเนียไว้ ดังนี้

คุณสมบัติครูปฐมวัย ประกอบด้วย

1) เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ โดยการศึกษาดูงาน ทำงานวิจัย และการสะท้อนความคิด

2) ให้การศึกษาแก่เด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู ให้การสนับสนุนทางการศึกษาปฐมวัย และประพฤติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู

สมรรถนะทางวิชาชีพครูปฐมวัย ได้แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1) การจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ (Commitment to Quality) หมายถึง การปฏิบัติงานและปรับปรุงคุณภาพตามมาตรฐานหรือนโยบายการศึกษาที่ได้กำหนด

2) พัฒนวิชาชีพ (Professional Development) หมายถึง ความต้องการในการปรับปรุงงานของตนเองโดยการศึกษาหาความรู้ทางวิชาชีพ รวมถึงคุณสมบัติที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน แบ่งออกเป็น 13 ด้าน ได้แก่

1.1) วุฒิการศึกษา (Content Knowledge)

2.2) การใช้สื่อการสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรมและสถานที่ (Use of Resources)

2.3) รักษาสุขอนามัยและแต่งกายให้เหมาะสม (Hygiene and Appropriate Dress)

2.4) มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน (Professional Attitude) ได้แก่ มีความรับผิดชอบ ใฝ่ต่อความรู้รักและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเด็กและครอบครัว

2.5) มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมวิชาชีพ (Positive Relationships with Colleagues)

2.6) มีลักษณะนิสัยในการทำงานอย่างมืออาชีพ (Professional Work Habits) ได้แก่ ให้เกียรติผู้อื่น สามารถบริหารเวลาได้ สามารถทำงานด้วยตนเองและทำงานร่วมกับผู้อื่น

2.7) ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของโปรแกรม (Support Program Goals) จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโปรแกรม

2.8) พัฒนาความรู้ใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง (Continuous Updating of Knowledge)

2.9) มีส่วนร่วมในการสะท้อนความคิดหรือการทำงานวิจัย (Participating in Reflective Practice and Research/Inquiry)

2.10) ปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษา (Philosophy of Early Childhood Practice)

2.11) มีความรู้พื้นฐานในการทำงานกับเด็กปฐมวัย (Foundations of Early Childhood Practice)

2.12) การบริหารการทำงาน (Balancing Work and Personal Growth)

2.13) พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (Continuous Professional Development)

3) การสนับสนุน หมายถึง การสื่อสารให้ผู้ปกครองและเพื่อนร่วมวิชาชีพรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานกับเด็กปฐมวัย และให้ความช่วยเหลือสนับสนุน ให้ความร่วมมือกับชุมชน

4) คุณธรรมจริยธรรม หมายถึง ความประพฤติปฏิบัติที่เป็นแบบอย่างที่ดีต่อวิชาชีพ และมีความรักและศรัทธาในอาชีพ

1.3 การสอน

1.3.1 ความหมายการสอน

Hill (1982) ได้ให้ความหมายการสอน หมายถึง กระบวนการให้การศึกษากับนักเรียน ซึ่งต้องอาศัยปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน

สุพิน บุญชูวงศ์ (2538) ได้ให้ความหมาย การสอน หมายถึง การจัด ประสบการณ์ที่เหมาะสมให้นักเรียนได้ปะทะเพื่อที่จะให้เกิดการเรียนรู้หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางที่ดีขึ้น

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553) ได้ให้ความหมาย การสอน หมายถึง กระบวนการ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดซึ่งต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ของผู้สอน

สรุปได้ว่า การสอน หมายถึง กระบวนการปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน โดยผู้สอนต้องมีศาสตร์และศิลป์ในการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนด

1.3.2 หลักการสอน

ในการสอนจำเป็นต้องมีหลักการสอนเพื่อให้งานสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลตรงตามจุดหมายของหลักสูตร ดังนั้นหลักการสอนจึงเป็นความรู้พื้นฐานที่สำคัญสำหรับผู้เป็นครู

สุพิน บุญชูวงศ์ (2538) กล่าวว่าหน้าที่ผู้สอนทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีนั้น ผู้สอนจะต้องมีหลักการที่ดี ดังนั้นการสอนที่ดีย่อมอยู่ที่หลักการพื้นฐานในการสอน 4 ประการ ดังนี้

- 1) หลักการเตรียมความพร้อมพื้นฐาน ได้แก่ การเตรียมตัวผู้สอนด้านความรู้ ด้านทักษะการสอน และด้านการแก้ปัญหาการสอน
- 2) หลักการวางแผนและเตรียมการสอน ได้แก่ การเตรียมเขียนแผนการสอน ผลิตสื่อเตรียมแบบทดสอบ และข้อสอบ
- 3) หลักการใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ เช่น หลักความแตกต่างระหว่างบุคคล หลักการสร้างความสนใจ หลักการเสริมแรง ฯลฯ
- 4) หลักการประเมินผลและรายงานผล ซึ่งเกี่ยวกับการกำหนดจุดประสงค์ การสอน การสร้างและใช้เครื่องมือประเมิน การตีความหมายและรายงานผลการประเมิน

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553) ได้สรุปหลักพื้นฐานในการสอน ดังนี้

- 1) ก่อนการสอน ผู้สอนควรเตรียมการสอนในหัวข้อต่อไปนี้
 - 1.1) ศึกษาหลักสูตร คู่มือครู และเอกสารประกอบการสอนต่างๆ เพื่อจัดทำแผนการสอน
 - 1.2) ศึกษาผู้เรียนให้ทราบถึงความรู้พื้นฐาน ประสบการณ์เดิม ความสามารถความสนใจ ฯลฯ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการเตรียมสอน
 - 1.3) เขียนแผนการสอนให้มีครบทุกข้อ ได้แก่ จุดประสงค์การสอน เนื้อหาสาระสำคัญของบทเรียน วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผล
 - 1.4) เตรียมสื่อการเรียนการสอน เอกสารหรือข้อสอบ ตลอดจนสิ่งเอื้ออำนวยความสะดวกต่างๆ ไว้ให้พร้อมก่อนสอน
- 2) ขณะสอน ผู้สอนดำเนินการสอน โดยคำนึงถึงข้อต่อไปนี้
 - 2.1) ให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนที่วางไว้ในแผนการสอน

2.2) ใช้ทักษะการสอนที่เหมาะสม เช่น การอธิบาย การใช้วาจา กิริยาท่าทาง การเขียนกระดานดำ ฯลฯ

2.3) ใช้เทคนิควิธีการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด โดยใช้วิธีสอนหลายรูปแบบ และดำเนินการสอนอย่างเป็นกระบวนการ

2.4) เน้นการให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ได้ลงปฏิบัติด้วยตนเอง

2.5) ใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมสอดคล้องกับบทเรียนและส่งเสริมการเรียนรู้

2.6) ใช้หลักจิตวิทยาเรียนรู้ให้ถูกต้อง เช่น การเสริมกำลังใจ การจูงใจ การฝึกหัดการให้งานตามความสามารถ ความถนัดของแต่ละบุคคล การสอนจากง่ายไปหายาก ฯลฯ

2.7) สร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งด้านวัตถุและด้านจิตใจ เช่น ห้องเรียนสะอาด กว้างขวาง ครูผู้สอนใจดี ไม่เข้มงวดดุดัน ฯลฯ

2.8) ใช้วิธีการวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การสอน

3) หลังการสอน ผู้สอนควรดำเนินการ ดังนี้

3.1) พิจารณาผลการเรียนการสอนว่า ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ บรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด ถ้ามีเพียงส่วนน้อยที่ไม่บรรลุ ควรได้จัดสอนเสริมซ่อมให้ แต่ถ้ามีผู้เรียนจำนวนมากที่ไม่บรรลุ แสดงว่าการสอนตลอดจนการวางแผนการสอนมีข้อบกพร่องที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

3.2) ปรับปรุงแก้ไขโดยหาสาเหตุที่เกิดข้อบกพร่องแล้วแก้ไขจุดบกพร่องนั้น

ผู้วิจัยได้แบ่งการสอนออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การประเมินพัฒนาการ และการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน

1.3.3 การจัดการเรียนการสอน

(1) ความหมายการจัดการเรียนการสอน

Good (1973) กล่าวว่าจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกระบวนการให้เกิดความรู้ และทักษะ โดยการลงมือกระทำ การเห็นสิ่งต่างๆ หรือ กระบวนการมีส่วนร่วมที่ทำให้เกิดการรับรู้ถึงทักษะ และทัศนคติ

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551) กล่าวว่าจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งหมายถึงกระบวนการที่จะทำให้เด็กได้รับความรู้ มีทักษะปฏิบัติและเห็นในสิ่งต่างๆ ที่ครูต้องการให้รู้โดยสอดคล้องกับลักษณะความใคร่รู้ใคร่เรียนของเด็ก

เยาวนาถ เลาหบรรจง (2545) กล่าวว่าจัดการประสบการณ์ หมายถึง การจัดเตรียมสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน รวมถึงสื่ออุปกรณ์ ซึ่งพร้อมที่จะให้เด็ก

เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติโดยตรงกับสิ่งเหล่านั้นเพื่อเกิดการขยายประสบการณ์และการเรียนรู้ไปสู่การพัฒนาด้านร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์ให้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553) กล่าวว่ากิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การปฏิบัติต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และการเรียนรู้ของผู้เรียนบรรลุสู่จุดประสงค์การสอนที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกระบวนการ กิจกรรมหรือประสบการณ์ตามแผนการสอนและการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน รวมถึงสื่ออุปกรณ์โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการเล่นและการลงมือปฏิบัติจริงเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

(2) หลักการและแนวทางการจัดการเรียนการสอน

Arce (2000) กล่าวว่า หลักการพื้นฐานการจัดการศึกษาปฐมวัย มีดังนี้

- 1) มีความรู้และเข้าใจทฤษฎีการเรียนรู้ในการพัฒนาเด็ก
- 2) ส่งเสริมให้เด็กมีการพัฒนาการตามวัย โดยการเข้าใจความแตกต่างกันระหว่างบุคคล
- 3) เข้าใจและยอมรับพื้นฐานวัฒนธรรมของแต่ละครอบครัวของเด็กแต่ละคน
- 4) ให้เด็กเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่เกี่ยวกับความรู้สึก
- 5) มีการประเมินพัฒนาการโดยการสังเกตเพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน
- 6) ใช้ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับการพัฒนามาจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยให้ตรงกับความต้องการของเด็ก

วรวรรณ เหมชะญาติ (2551) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เป็นการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเพื่อนำไปสู่การมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมีหลักการสำคัญ 12 ประการดังนี้

- 1) การใช้ประสาทสัมผัส การเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ที่คงทน เนื่องจากเด็กจะได้สำรวจสิ่งต่างๆ รอบตัวหรือลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ผ่านประสบการณ์ตรงช่วยกระตุ้นใยประสาทในสมองให้มีการสร้างเครือข่ายที่โยงใยและซับซ้อนมากขึ้น อันจะนำไปสู่การจดจำอย่างมีความหมาย ดังนั้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กจึงต้องให้เด็กได้ฝึกฝน ค้นเคยกับการใช้ประสาทสัมผัสทุกด้านในการสืบสอบโลกรอบตัว ซึ่งรวมไปถึงการเล่น เพราะการเล่นเป็นการทำงานผ่านการใช้ประสาทสัมผัสการเล่นจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาศักยภาพของเด็กในทุกๆ ด้าน

- 2) การเล่น เป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของเด็กในทุกด้านทั้งทางด้านสังคม คุณธรรม และการยอมรับนับถือตนเองและผู้อื่น การเล่นต้องการเวลา วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้สำรวจความคิด ความรู้สึก แก้ปัญหา และทดลองสิ่งต่างๆ ผ่านการวางแผน การจัดระบบ การใช้เหตุผล การฝึกฝนทักษะ การจินตนาการ การสร้างสรรค์ และการสำรวจตรวจสอบด้วยตนเองภายใต้บรรยากาศที่รื่นรมย์ ปลอดภัย และเอื้อต่อการประสบความสำเร็จ

อีกนัยหนึ่งคือ เด็กใช้การเล่นเป็นการทดสอบความคิดทั้งแบบเอกนัยและอเนกนัย ดังนั้นการพัฒนาการคิด ประสาทสัมผัส และทักษะที่จำเป็นต่างๆ จึงเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาในขณะที่เล่นยิ่งไปกว่านั้น การเล่นยังทำให้เด็กมีสมาธิและความมุ่งมั่นอยู่กับงานที่ทำนานยิ่งขึ้น อันเป็นความสามารถพื้นฐานของการเรียนในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

3) การสื่อสาร โอกาสในการสื่อสารที่หลากหลายรูปแบบภายใต้บริบทแวดล้อมที่แตกต่างกันล้วนช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้เด็กมีความพร้อมพื้นฐานทางการสื่อสารที่สำคัญในการสร้างความกระจ่างทางความคิดและความรู้สึกของตนเองให้ผู้อื่นยอมรับ และในขณะเดียวกันยังสามารถยอมรับความคิดและความรู้สึกของผู้อื่นได้

4) การทำงานกลุ่ม มุ่งเน้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นสิ่งสำคัญ ส่งผลพัฒนาทั้งทางวิชาการและทางสังคม เด็กจำเป็นต้องเรียนรู้ความสำเร็จของการทำงานกลุ่มอยู่ที่ความสำเร็จของทุกคนในกลุ่ม ไม่ใช่ความสำเร็จของคนใดคนหนึ่งในกลุ่มเท่านั้น การเตรียมเด็กให้เข้าใจถึงการทำงานกลุ่มจึงเป็นขั้นแรกในการเรียนรู้ถึงความหมายของกระบวนการในการทำงานกลุ่ม อันนำไปสู่การเตรียมเด็กให้พร้อมกับโลกแห่งประชาธิปไตยในวันข้างหน้า

5) การเป็นแบบอย่าง เป็นวิธีการที่สำคัญยิ่ง ที่ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้โลกอย่างรวดเร็วและเป็นทางลัดหลวมเด็กที่มีใจเพียงเพื่อให้เด็กเลียนแบบทางพฤติกรรมเท่านั้น แต่ยังส่งผลถึงอารมณ์ จิตใจ และความรู้สึกนึกคิดของเด็กอย่างไม่รู้ตัว การที่เด็กเห็นการเป็นแบบอย่างที่ดีของครูหรือบุคคลอื่นอย่างสม่ำเสมอจะช่วยพัฒนาเด็กให้เป็นสมาชิกที่ดีและมีจิตสำนึกต่อสังคม

6) การเสริมแรงทางบวก การใช้คำพูดที่อ่อนหวานและไพเราะ การสัมผัสที่นุ่มนวลอ่อนโยน การแสดงออกอย่างชื่นชมและให้เกียรติ เป็นตัวอย่างของการเสริมแรงทางบวกที่ช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีกับตัวเอง เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นมากขึ้น ดังนั้นจึงต้องใช้การเสริมแรงทางบวกทันทีที่ควบคู่กับพฤติกรรมอันพึงประสงค์จึงจะมีความหมายและบังเกิดผลกับเด็ก

7) การจัดสภาพแวดล้อม การจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนล้วนมีอิทธิพลอย่างมากต่อการเรียนรู้ เพราะสภาพแวดล้อมรอบตัวสามารถสร้างความรู้สึกกระตือรือร้น และจูงใจให้เด็กอยากรู้ อยากเห็นได้อย่างคาดไม่ถึง เด็กจึงจำเป็นและสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ได้จัดสรรแล้วอย่างสมบูรณ์ อันนำไปสู่พฤติกรรมการเรียนรู้ตามเป้าประสงค์ เอื้อต่อการพัฒนาทักษะชีวิตต่างๆ ที่จำเป็น และมีการเจริญเติบโตที่ดีทั้งกายและจิตเหมาะสมตามวัยของเด็กที่ควรจะเป็น

8) การสร้างบรรยากาศ สิ่งที่ได้เรียนรู้ผ่านจิตใต้สำนึกส่งผลต่อทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิตอย่างไม่รู้ตัวและฝังแน่นไปจนเติบโต การจัดการศึกษาจึงต้องคำนึงถึงการสร้างบรรยากาศเพื่อป้องกันเด็กไม่ให้รอดพ้นจากสิ่งที่จะเป็นอันตราย

9) การจัดประสบการณ์ตามโอกาส เกิดขึ้นในขณะที่เด็กกำลังสืบค้นและเรียนรู้เกี่ยวกับโลกรอบตัวอย่างเสรี เนื่องจากการจัดประสบการณ์ตามโอกาสไม่สามารถที่จะวางแผนล่วงหน้าได้ ความเชี่ยวชาญของครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีประสบการณ์เท่านั้น จึงจะเข้าใจและรู้จักจังหวะในการใช้โอกาสที่ทำทายนั้นสอดคล้อง

ความรู้ที่ถูกต้องและเหมาะสมให้แก่เด็กอย่างกลมกลืนและเป็นธรรมชาติ การสังเกตการทำกิจกรรมของเด็ก การจดบันทึกพัฒนาการเด็ก และการตอบสนองต่อพฤติกรรมเด็กอย่างทันท่วงที ด้วยการมอง การยิ้ม การสัมผัส การชมเชย หรือการใช้ท่าทางต่างๆ ประกอบ จึงเป็นการให้โอกาสเด็กได้พัฒนาการเรียนรู้ และเข้าใจถึงความหมายทางด้านพฤติกรรมของตนเองตามแบบแผนของสังคมที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

10) การจัดประสบการณ์ตามกำหนด เป็นประสบการณ์ที่ครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีการวางแผนกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างรอบคอบไว้ล่วงหน้าในรูปแบบของการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ในลักษณะนี้ นอกจากจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้แล้ว ยังต้องมุ่งเน้นความหลากหลายในลักษณะการทำงาน กิจกรรมและเวลาด้วย การจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่สมบูรณ์และท้าทายความสามารถในการเรียนรู้ของเด็ก จึงเป็นการกระตุ้นให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ ในการรับและตีความข้อมูลที่ได้มาอย่างพิถีพิถันระหว่านเป็นการวางรากฐานของการเรียนรู้ที่มั่นคงในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

11) การจัดประสบการณ์จากธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กอย่างประสานสัมพันธ์กับธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น ช่วยย่อโลกอันกว้างใหญ่ให้ง่ายต่อการเรียนรู้โดยใช้ข้อความรู้ สื่ออุปกรณ์ และทรัพยากรจากธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่นจึงไม่เพียงแต่จะเป็นส่วนสำคัญของการส่งเสริมความงอกงามทางสติปัญญาของเด็ก แต่ยังช่วยเสริมสร้างควมมีสุนทรีย์ในการมองสรรพสิ่งรอบตัว และความรัก ความหวงแหนในท้องถิ่นของตนเอง

12) การบูรณาการ เป็นแนวคิดในการผสมผสานความรู้สึกรักและทักษะที่เด็กควรได้รับและฝึกฝนในลักษณะที่สอดคล้องและกลมกลืนเช่นเดียวกับประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของเด็ก ดังนั้นเพื่อให้แน่ใจว่าเด็กได้รับความรู้สึกรักหรือสาระที่จำเป็นต่อชีวิตอย่างสมดุล ความเป็นศาสตร์และศิลป์ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กจึงเป็นหัวใจสำคัญของการบูรณาการที่ครูจะต้องตระหนักถึงและมีความแม่นยำในการใช้

กระทรวงศึกษาธิการ (2547) ได้ระบุหลักการและแนวทางการจัดการเรียนการสอนหรือการจัดประสบการณ์ดังนี้

- 1) หลักการจัดประสบการณ์
 - 1.1) จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง
 - 1.2) เน้นเด็กเป็นสำคัญสนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่
 - 1.3) จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต
 - 1.4) จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์
 - 1.5) ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

2) แนวทางการจัดประสบการณ์

2.1) จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือ เหมาะกับอายุ วุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

2.2) จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้คือ เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลองและคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง

2.3) จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ คือ บูรณาการ ทั้งทักษะและ สาระการเรียนรู้

2.4) จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่ม คิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำและนำเสนอความคิด โดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวกและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

2.5) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับ ผู้ใหญ่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุข และเรียนรู้การทำ กิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่างๆกัน

2.6) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ และ แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก

2.7) จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะ การใช้ชีวิตประจำวันตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม ให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

2.8) จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ ล่วงหน้า และประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้

2.9) ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัด ประสบการณ์ทั้งการวางแผนการสนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรมและการประเมิน พัฒนาการ

2.10) จัดทำสารนิเทศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำข้อมูลที่ได้มาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อ การพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

น้อมศรี เคท (2545) เสนอแนวทางการปฏิบัติในการจัดประสบการณ์ของ ครู ดังนี้

1) ครูควรเคารพ เห็นคุณค่า ยอมรับในตัวเด็ก และปฏิบัติต่อเด็ก อย่างเหมาะสมโดยสม่ำเสมอ

2) ครูควรให้ความสำคัญเป็นลำดับแรกในการทำความรู้จักแต่ละ คนเป็นอย่างดี

2.1) สร้างความสัมพันธ์กับเด็กในเชิงบวกเพื่อส่งเสริมพัฒนาการ ของเด็ก และรู้ความต้องการและศักยภาพของเด็ก ควรรับฟังและมีปฏิริยาตอบสนองต่อเด็กแต่ละคน ซึ่งมีความ ต้องการ ความสนใจ ท่าทาง และความสามารถที่แตกต่างกัน

2.2) ควรสังเกตอย่างสม่ำเสมอ เมื่อเวลาเด็กเล่นและมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและกับคนอื่น เพื่อจะได้ทราบความสนใจ ความสามารถและความก้าวหน้าของพัฒนาการ ข้อมูลเหล่านี้ครูควรนำมาใช้ในการวางแผนการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการเด็ก

2.3) ครูควรมีความรู้ความเข้าใจว่าเด็กพัฒนาและเรียนรู้เมื่อเด็กอยู่ในครอบครัวและในชุมชน ครูต้องสร้างความสัมพันธ์กับครอบครัวของเด็ก เพื่อครูจะได้มีความรู้เกี่ยวกับชีวิตของเด็กเมื่ออยู่นอกห้องเรียน และต้องตระหนักถึงความสำคัญของบุคคลในครอบครัวและในชุมชนเหล่านั้นว่ามีความสำคัญอย่างมากต่อชีวิตของเด็ก

2.4) ครูต้องไวที่จะเห็นสัญญาณที่บ่งบอกว่าเด็กมีความเครียดหรือประสบกับเหตุการณ์ที่รุนแรง และพยายามหาทางที่จะลดความเครียดของเด็กและหาทางช่วยเหลือให้เด็กพ้นจากเหตุการณ์ที่รุนแรง

2.5) ครูมีหน้าที่ดูแลและให้คำแนะนำเด็กทุกคนตลอดเวลา และวางแผนจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการและความสามารถในการควบคุมตนเอง

3) จัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็กแต่ละคน

3.1) ครูควรใช้ความรู้เกี่ยวกับเด็กทุกๆ ไป และกลุ่มเด็กเฉพาะที่ครูรับผิดชอบ รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของเด็ก ในการจัดสาระของหลักสูตรเพื่อนำไปจัดสภาพแวดล้อมและประสบการณ์ให้แก่เด็ก

3.2) จัดเตรียมประสบการณ์ โครงการ วัสดุอุปกรณ์ และปัญหาให้เด็กได้สำรวจ สืบค้น และต้องแน่ใจว่าการจัดเตรียมสิ่งเหล่านี้เหมาะสมกับความสนใจของเด็ก

3.3) จัดให้เด็กได้มีโอกาสเลือกและมีเวลาในการสำรวจ โดยผ่านการทำกิจกรรมต่างๆ จัดให้เด็กได้เลือกที่จะร่วมกิจกรรมกลุ่มย่อยและกิจกรรมรายบุคคล ส่งเสริมให้เด็กทำงานร่วมกัน สร้างจิตสำนึกของการอยู่ร่วมกันหรือความเป็นชุมชน ในวาระต่างๆ กัน เด็กควรมีโอกาสทำงานคนเดียวตามลำพัง ทำงานในกลุ่มย่อย และทำงานร่วมกันทั้งห้อง ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่เด็กที่ยังไม่สามารถทำกิจกรรมที่ตนเลือกเองได้

3.4) จัดตารางประจำวันหรือประจำสัปดาห์เพื่อให้เด็กได้มีเวลาเล่น ทำโครงการและศึกษาการเรียนรู้ไว้ในหลักสูตรแบบบูรณาการ

4) วางแผนจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมให้เด็กประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของหลักสูตรในทุกกลุ่มสาระ เช่น ภาษา คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ ศิลปะ ดนตรี พลศึกษา และสุขศึกษา

4.1) ครูใช้ประสบการณ์ วัสดุ เครื่องมือ รวมทั้งกลยุทธ์ที่หลากหลายในการสอนเพื่อให้เหมาะกับเด็กที่มีประสบการณ์ ระดับวุฒิภาวะ แบบการเรียนรู้ ความต้องการ และความสนใจที่แตกต่างกัน

4.2) ครูควรจัดกิจกรรมที่ทำให้เด็กได้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันในเรื่องวัฒนธรรมและภาษา ถ้ามีเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีวัฒนธรรมและภาษาที่แตกต่างกัน เพื่อให้เกิดการยอมรับและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมและภาษาเหล่านั้น

4.3) ครูต้องสามารถระบุและคัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ได้โดยใช้วิธีการต่างๆ ในการศึกษาเด็ก ในบางครั้งอาจจำเป็นต้องปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ และจัดการช่วยเหลือเด็กเหล่านั้น

5) ส่งเสริมความร่วมมือกันในกลุ่มเด็กในการทำกิจกรรมต่างๆ ตามที่เด็กให้ความสนใจและให้ความสำคัญ

5.1) ส่งเสริมให้เด็กร่วมมือกันทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ โดยการส่งเสริมหรือการให้ความช่วยเหลือของครูนั้นไม่ใช่เป็นการทำแทนเด็กจนทำให้เด็กล้มเลิกความสนใจของตนเอง

5.2) ใช้วิธีการต่างๆ ในการจัดกลุ่มเด็ก เพื่อจุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมการร่วมมือกัน และสร้างจิตสำนึกของการเป็นสมาชิกของกลุ่มในบางโอกาสเด็กควรได้ทำงานตามลำพังคนเดียว ทำงานในกลุ่มเล็ก และทำงานร่วมกันทั้งห้อง

6) ใช้กลยุทธ์ที่หลากหลายในการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการเด็ก

6.1) ช่วยเหลือเด็กในการพัฒนาการคิดริเริ่ม ส่งเสริมให้เด็กได้เลือกและวางแผนกิจกรรมการเรียนของตน

6.2) ถามคำถาม ตอบคำถามของเด็ก ชมและให้ข้อเสนอแนะที่ช่วยกระตุ้นการคิดของเด็กและทำให้เกิดการขยายการเรียนรู้ให้กว้างขึ้น

6.3) ช่วยขยายความสนใจของเด็ก และขอบข่ายของความคิดโดยให้เด็กได้พบประสบการณ์ใหม่ที่น่าสนใจ

6.4) เพื่อให้เด็กยังคงพยายามและตั้งใจทำกิจกรรม ครูต้องใช้กลยุทธ์ต่างๆ ในการจัดกิจกรรม นอกเหนือจากการเป็นตัวแบบ การสาธิตเพื่อให้เด็กเกิดทักษะบางทักษะ การจัดเตรียมข้อมูล การคอยดูแลอยู่ใกล้ๆ การดูแลให้เด็กตั้งใจ การใช้วาจาพูดชักจูงการเสริมแรง การดูแลพฤติกรรมการทำงานกับเด็ก เช่นเดียวกับในเรื่องการจัดเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นและการจัดตารางกิจกรรมที่เหมาะสม

6.5) ครูให้คำแนะนำหรือให้ความช่วยเหลือโดยตรงในการฝึกทักษะที่จำเป็น

6.6) ครูจะต้องปรับความซับซ้อนหรือความท้าทายของกิจกรรมเพื่อให้เหมาะสมกับความสามารถและความรู้ของเด็ก และเพิ่มความท้าทายให้มากขึ้นเมื่อเด็กมีความเข้าใจและความสามารถมากขึ้น

6.7) ครูจัดเตรียมการให้คำแนะนำและสิ่งๆ ที่ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กได้ประสบความสำเร็จในการทำงาน เมื่องานนั้นเป็นงานที่เด็กไม่สามารถทำได้สำเร็จด้วยตนเอง

6.8) ครูสร้างความมั่นใจในการเรียนรู้ให้แก่เด็ก สร้างแรงจูงใจให้เด็กเกิดการความพยายาม เต็มใจที่จะเสี่ยง จัดประสบการณ์ให้เด็กได้พบกับความสำเร็จและเกิดความรู้สึกท้าทาย

6.9) ส่งเสริมเด็กให้เกิดการเรียนรู้ โดยใช้กลยุทธ์ที่หลากหลายที่ส่งเสริมให้เด็กได้สะท้อนความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเรียนรู้

7) ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในเรื่องความรับผิดชอบและการกำกับตนเอง

7.1) ควรมีการกำหนดข้อตกลงที่ชัดเจน คงเส้นคงวาและ ยุติธรรมในเรื่องพฤติกรรมของเด็ก และเป็นพฤติกรรมที่สามารถเป็นมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับ เป็น ข้อตกลงที่เด็กและครูร่วมกันกำหนดขึ้น

7.2) แนะนำเด็กให้แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม และใช้ ความผิดพลาดของเด็กที่เกิดขึ้นเป็นสถานการณ์เพื่อการเรียนรู้ ในบางโอกาสครูจำเป็นต้องคอย เตือนเด็กเรื่องข้อตกลงหรือระเบียบของห้อง พร้อมกับอธิบายเหตุผลให้เด็กฟัง

7.3) ฟังเด็กพูด และรับรู้ความรู้สึก ความกังวลใจของเด็ก ให้เกียรติเด็ก แนะนำเด็กในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างเพื่อช่วยให้เด็ก สามารถแก้ปัญหาของตนเองได้

(3) บทบาทครูในการจัดการเรียนการสอน

ครูจะเป็นครูที่มีประสิทธิภาพไม่ได้ หากขาดบทบาทหน้าที่และบุคลิกภาพที่ ถูกต้อง หากครูขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปอาจก่อให้เกิดปัญหาในการเรียนการสอนได้

เบญจา แสงมลิ (2516) กล่าวถึงหน้าที่ของครูอนุบาล ดังนี้

1) ให้ความช่วยเหลือ เป็นผู้แนะนำ ผู้ช่วย เด็กวัยนี้เป็นวัยที่ต้องการ อยากรทดลองความสามารถของตน หากครูกระตุ้นให้เด็กทำ ให้กำลังใจแก่เด็ก เด็กก็จะลงมือทำด้วยความเต็ม ใจ ครูเป็นเพียงผู้คอยให้ความช่วยเหลือให้เด็กได้ทำกิจกรรมได้สำเร็จปรารถนา

2) ให้การอบรมเด็ก เด็กในวัยนี้ควรได้รับการอบรมมากกว่าการสอน โดยครูเป็นผู้คอยแนะนำ ชี้แจง ชักจูง และควบคุมอยู่ ให้เด็กรู้จักคิด รู้จักสังเกต รู้จักเปรียบเทียบ สามารถ ตัดสินใจและพึ่งตนเองได้ ถ้าเด็กสิ่งใดผิด ครูควรชี้แจงและตักเตือน ให้เด็กเชื่อฟังครู สิ่งสำคัญคือครูจะต้อง คอยดูแลและอบรมเด็กอย่างสม่ำเสมอ

3) ให้อิสระภาพแก่เด็ก การที่ครูใช้วิธีบังคับให้เด็กนั่งนิ่งๆอย่างผู้ใหญ่ เป็นการอบรมที่ขัดกับจิตใจของเด็กในวัยนี้เป็นอย่างมาก แต่การให้อิสระภาพนั้นย่อมมีขอบเขต

4) ระวังดูแลให้ปลอดภัย เด็กเล็กๆ ที่ร่างกายแข็งแรง จะไม่ชอบอยู่นิ่ง ชอบเคลื่อนไหวอยู่เสมอ และยังไม่รู้จักระวังรักษาตัวได้เพียงพอ ด้วยเหตุนี้ครูจึงต้องดูแลเด็กให้อยู่ในสายตา ของตนเสมอ ระหว่างที่เด็กเล่น ครูจะต้องอยู่ใกล้เด็กคอยช่วยเหลือและคอยแนะนำ

5) เลี้ยงดูเด็ก เด็กเล็กก่อนวัยเรียนที่ผู้ปกครองส่งให้มาอยู่ในโรงเรียน อนุบาลในเวลากลางวันก็เพื่อให้โรงเรียนทำหน้าที่เลี้ยงดูบุตรหลานแทนตน ฉะนั้นครูควรจัดการเลี้ยงเด็ก เพื่อให้เติบโตและสุขสบาย ได้แก่ การกิน การนอนพักผ่อน การเล่น การถ่าย การรักษาความสะอาด

6) ส่งเสริมความเจริญเติบโตด้านต่างๆ ของเด็ก ถ้าเด็กได้รับการ ส่งเสริมที่ถูกทาง เด็กจะมีร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์ จิตใจดี สติปัญญาเฉลียวฉลาด สามารถอยู่ ร่วมกับผู้อื่นได้ดี การที่จะส่งเสริมเด็กให้เจริญเติบโตทุกด้านนั้น ครูจะต้องเข้าใจธรรมชาติของเด็ก และเรื่องพัฒนาการของเด็กอย่างดี

7) ปลูกฝังนิสัยที่ดีงาม เด็กวัยนี้เป็นระยะที่สำคัญที่สุดของชีวิต สิ่ง ใดที่ให้เห็นและได้ทำจะปลูกฝังเป็นนิสัยของเด็ก ถ้าบังเอิญสิ่งที่เด็กได้พบเห็นและกระทำเป็นสิ่งที่ไม่ดี งาม สิ่งนั้นจะซึมซาบอยู่ในนิสัยของเด็ก ยากต่อการแก้ไขขจัดเกล้า และถ้าเด็กพบเห็นสิ่งที่ดีงาม ได้ ฝึกหัดและกระทำ เด็กก็จะมีนิสัยที่ดีติดตัวเด็กตลอดไป เช่นการหัดเด็กรู้จักเก็บสิ่งของให้เป็นระเบียบ

เรียบง่าย เป็นต้น

8) ขัดเกลานิสัยที่ไม่ดี เด็กทุกคนจะมีนิสัยที่แตกต่างกัน บางคนชี้โมโห บางคนดี การที่เด็กมีนิสัยเช่นนี้ก็เพราะผู้ใหญ่ที่อยู่กับเด็กอาจตามใจเด็กมากเกินไปด้วยความรัก ครูอาจจะพบเด็กในความรับผิดชอบของตนมีสภาพเช่นนี้ หน้าที่ของครูคือขัดเกลาให้สิ่งที่ไม่ดีหมดไป การขัดเกลานิสัยนั้นต้องใช้เวลาและครูต้องดูแลฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ ครูต้องมีความอดทนเมตตาปราณีต่อเด็ก เข้าใจปัญหาและสาเหตุของเด็ก จึงจะช่วยขัดเกลานิสัยเด็กได้

9) การเตรียมความพร้อมให้แก่เด็ก คือเตรียมสภาพของร่างกายและจิตใจเด็กให้พร้อมที่จะรับการศึกษาในขั้นต่อไป

10) ให้เด็กมีความรู้เหมาะสมกับวัย เด็กทุกคนมีความอยากรู้อยากเห็นอยู่เสมอ ผู้ใหญ่มักจะมองว่าเด็กมักทำลายของ แท้จริงแล้วเด็กต้องการเรียนรู้ถึงสิ่งนั้น สิ่งที่ต้องการรู้นั้น ก็คือสิ่งที่เด็กพบเห็นตามธรรมดา สิ่งที่อยู่รอบตัวเด็ก เด็กต้องการคำตอบง่ายๆ ไม่ลึกซึ้งทุกอย่างที่เด็กเรียนรู้จำเป็นต้องเป็นสิ่งที่ย่างและเหมาะสมกับวัยของเด็ก และมีประโยชน์ต่อเด็ก สิ่งนั้นควรเป็นความรู้พื้นฐานของเด็กเป็นสิ่งที่เด็กเห็นและกระทำได้เด็กจึงจะเข้าใจได้จริง

กระทรวงศึกษาธิการ (2540) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ต่อเด็กปฐมวัยของครูอนุบาล ดังนี้

1) การจัดประสบการณ์ และกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก โดยศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรและวางแผนการจัดประสบการณ์ ซึ่งครูสามารถยืดหยุ่นกิจกรรมได้ตามความสนใจของเด็กในแต่ละวัน ครูควรจดบันทึกคำพูดของเด็กจากการสนทนาระหว่างเด็กกับเด็กด้วยกัน และระหว่างเด็กกับครูเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการเสริมสร้างพัฒนาการของเด็ก การฝึกกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ได้แก่ การรับประทานอาหาร การทำความสะอาดร่างกาย ครูควรดูแลอย่างใกล้ชิดโดยฝึกให้เด็กช่วยเหลือตนเอง

2) การจัดสภาพแวดล้อม และบรรยากาศที่ดี สภาพแวดล้อมเป็นส่วนสำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรมและการเรียนรู้ของเด็กเป็นอย่างยิ่ง ครูจึงควรจัดสภาพแวดล้อมภายในแลภายนอกห้องเรียนให้ดึงดูดความสนใจของเด็ก มีสิ่งของเครื่องใช้ และสื่ออุปกรณ์ต่างๆ ให้เพียงพอเหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก

3) การจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ประกอบการจัดประสบการณ์ให้เพียงพอ สื่ออุปกรณ์ และการเล่นถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้การจัดประสบการณ์ของครูประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ดังนั้นครูจึงต้องจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ให้พร้อม รวมทั้งเทคนิควิธีการต่างๆ ที่จะใช้เพื่อเป็นสื่อประกอบการจัดกิจกรรม

Jackman (2005) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของครูปฐมวัย ดังนี้

1) เคารพ และจัดกิจกรรมที่กระตุ้นความสามารถที่แตกต่างกันของเด็กแต่ละคน

2) ต้องมีความอดทนกับเด็ก และจัดเวลาให้เด็ก ๆ ได้เรียนรู้ทักษะใหม่ๆ

3) เลือกใช้กิจกรรมและสื่ออุปกรณ์ที่เหมาะสมกับอายุและระดับพัฒนาการของเด็กแต่ละคน

- 4) ให้ความสนใจกับเด็กเมื่อได้ค้นพบการเรียนรู้ใหม่ๆ
- 5) จัดสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับประเพณีและวัฒนธรรม
- 6) ใช้สื่ออุปกรณ์ที่สอดคล้องกับบริบทของเด็ก
- 7) จัดกิจกรรมที่ใช้วัสดุจากธรรมชาติ
- 8) กระตุ้นเด็กให้เกิดความร่วมมือกันในกลุ่ม
- 9) ตั้งใจรับฟัง และสังเกตวิธีการของเด็กในขณะที่ยังทำกิจกรรม

สรุปได้ว่า ครูมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ดังนั้น ครูจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจหลักทฤษฎีและแนวทางในการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

1.3.4 การประเมินพัฒนาการ

(1) ความหมายการประเมินพัฒนาการ

Morison (2008) กล่าวว่า การประเมิน หมายถึง กระบวนการของการสังเกต การบันทึก และรวมถึงข้อมูลอื่นๆ ที่ได้กระทำและร่องรอยการเรียนรู้ซึ่งสะท้อนความคิดของเด็ก

กล่าวไว้ในความหมายของการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) หมายถึง หมายถึง กระบวนการในการสังเกต บันทึก หรือการรวบรวมข้อมูล เอกสาร ผลงานที่เด็กทำเพื่อนำไปตัดสินใจโดยใช้หลักการศึกษามีผลต่อเด็กแต่ละคน

นภเนตร ธรรมบวร (2545) กล่าวถึงการประเมินพัฒนาการเด็ก หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจของครูที่มีผลต่อพัฒนาการ การเรียนรู้ ความสนใจและความต้องการของเด็กแต่ละคน การประเมินพัฒนาการเป็นกระบวนการที่สำคัญและจำเป็นในการจัดการเรียนการสอน การประเมินพัฒนาการที่ดีควรเป็นไปอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน มิได้มีแต่เฉพาะการทดสอบเท่านั้น แต่ควรรวมถึงเครื่องมือชนิดอื่นๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการด้วย เช่น การสังเกต และแฟ้มผลงานเด็ก เป็นต้น

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2553) กล่าวว่า การประเมิน เป็นกระบวนการรวบรวมและเรียบเรียงข้อมูลอย่างเป็นระบบสำหรับใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับตัวเด็ก นำข้อมูลมาพัฒนา ปรับปรุง พร้อมส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้และเกิดความก้าวหน้าอย่างสูงสุดในแต่ละคน

กระทรวงศึกษาธิการ (2547) เสนอว่าการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย เป็นกระบวนการต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน เพื่อนำข้อมูลการประเมินมาพิจารณา ปรับปรุง วางแผนการจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์เพื่อส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามเป้าหมาย

สรุปได้ว่าการประเมินพัฒนาการ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจของครูที่มีผลต่อพัฒนาการการเรียนรู้ ความสนใจและความต้องการของเด็กแต่ละคน ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมประจำวันที่น่าผลมาใช้ในการจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมการเรียน การสอนเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการที่ครบทุกด้าน ได้แก่ ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา การประเมินพัฒนาการสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การสังเกต และแฟ้มผลงานเด็ก เป็นต้น

(2) หลักการประเมินพัฒนาการ

วรวรรณ เหมชะญาติ (2551) กล่าวว่า การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กมีความสำคัญต่อตัวเด็ก ต่อผู้ปกครองและต่อโรงเรียน ผลการประเมินทำให้เด็กรู้จักตนเอง สำหรับผู้ปกครองช่วยให้ผู้ปกครองรู้จักบุตรหลานของตนได้ดียิ่งขึ้น เพื่อช่วยสนับสนุนและส่งเสริม หรือแก้ไขข้อบกพร่อง สำหรับโรงเรียนช่วยให้ครูสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพของเด็กให้ได้มากที่สุด การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้จึงต้องทำอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นสภาพจริงของเด็ก

นภเนตร ธรรมบวร (2545) กล่าวถึงหลักการประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัยไว้ว่าการประเมินผลถือเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของการกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย ครูจำเป็นต้องประเมินพัฒนาการอย่างต่อเนื่องทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ เพื่อทราบถึงพัฒนาการและความก้าวหน้าของเด็ก นอกจากนี้ครูยังสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินพัฒนาการมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความสนใจและความต้องการของเด็กได้ตลอดเวลา ผลการประเมินเด็กแต่ละคนควรเก็บเป็นความลับไม่ควรนำไปเปิดเผยแก่ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้อง การเลือกวิธีที่ประเมินผลต้องเลือกให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของเรื่องที่จะประเมินการเปรียบเทียบระดับพัฒนาการเด็กกับเกณฑ์ ต้องใช้เกณฑ์มาตรฐานซึ่งใช้กับเด็กวัยเดียวกัน หรือใช้เครื่องมือที่มีความยากง่าย ระดับเดียวกับเด็กวัยเดียวกัน ควรทำการประเมินหลายๆ ครั้งก่อน การสรุปผลการประเมินให้สอดคล้องกัน เช่น เมื่อสังเกตเห็นว่า เด็กมีปัญหาเกิดขึ้นควรเฝ้าติดตามประเมินผลพฤติกรรมดังกล่าวไปสักระยะหนึ่งโดยเน้นพฤติกรรมที่โดดเด่นซึ่งสังเกตเห็นเพียงพฤติกรรมเดียว

กระทรวงศึกษาธิการ (2547) เสนอหลักการประเมินพัฒนาการไว้ดังนี้

- 1) ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาเด็ก
- 2) ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
- 3) สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน
- 4) ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือและจัดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน
- 5) ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะสมกับเด็ก รวมทั้งใช้แหล่งข้อมูลหลายๆ ด้าน ไม่ควรใช้การทดสอบ

(3) วิธีการและเครื่องมือการประเมินพัฒนาการเด็ก

ในการสรุปผลการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยแต่ละครั้งควรใช้วิธีการประเมินอย่างหลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ที่สุด วิธีการที่เหมาะสมและนิยมใช้ในการประเมิน

เด็กปฐมวัยมีด้วยกันหลายวิธี

กล่าวถึงวิธีการประเมินพัฒนาการ ดังนี้

1) การกำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อใช้ตัดสินใจในการเลือกวิธีการที่จะประเมินเด็กให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2) ประเมินอะไร ครูไม่สามารถประเมินพัฒนาการได้ครบทุกอย่าง ครูควรกำหนด เลือก และตัดสินใจว่าครูจะประเมินอะไร สิ่งที่ครูจะประเมินมีอยู่ 4 ประเภท ได้แก่ พัฒนาการเด็ก ผลการเรียนรู้ รูปแบบของพัฒนาการ ความรู้ และเจตคติ และปัญหาเกี่ยวกับเด็ก

3) ประเมินเมื่อใด เป็นการวางแผนก่อนเริ่มต้นการประเมิน

4) การจัดระบบข้อมูล แบ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยรวบรวมจากแหล่งข้อมูล วิธีการ และบริบทที่หลากหลาย และการบันทึกข้อมูล มีทั้งแบบบรรยายและแบบแจกแจงความถี่ เช่น การบันทึกข้อ ภาาพถ่าย แบบสำรวจ เป็นต้น

5) การรวบรวมและสรุปข้อมูล ครูจะรวบรวมและสรุปข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่แตกต่างกัน เพื่อแปลความและวิเคราะห์อย่างต่อเนื่อง การสรุปข้อมูลมี 3 วิธี ได้แก่ แฟ้มสะสมงาน การสรุปข้อมูลเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล

6) แปลข้อมูลการประเมิน เป็นขั้นตอนที่ครูควรตรวจสอบว่าข้อมูลตรงตามสภาพที่เป็นจริงและน่าเชื่อถือหรือไม่ เช่น มีข้อมูลที่เพียงพอหรือไม่สำหรับการประเมิน แหล่งข้อมูลน่าเชื่อถือหรือไม่

7) การใช้ข้อมูลการประเมิน ครูสามารถเชื่อมโยงผลการประเมินกับพัฒนาการของเด็กเข้าด้วยกันได้ จากนั้นจึงจะนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนในการพัฒนาเด็กต่อไป

ดังนี้

1) การสังเกตพฤติกรรมเด็ก เป็นวิธีการที่ครูส่วนใหญ่ใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก การสังเกตอาจอยู่ในรูปแบบของการจดบันทึกหรือการให้ความสนใจไปยังสิ่งที่เด็กกำลังทำหรือพูดอยู่ การสังเกตอาจเกิดขึ้นเป็นกิจวัตรประจำวัน และไม่เป็นการก็ได้ โดยครูหรือผู้ที่ใกล้ชิดกับเด็กเป็นผู้สังเกตและเฝ้าดูพฤติกรรมของเด็ก พร้อมกับจดบันทึกพฤติกรรมของเด็กจากสถานการณ์จริงตามธรรมชาติอย่างตรงไปตรงมา ทั้งนี้การสังเกตอาจกระทำโดยมีการจัดหรือสร้างสถานการณ์ขึ้นมาเร้าหรือกระตุ้นให้เด็กแสดงพฤติกรรมบางอย่างที่ครูต้องการประเมินผลเป็นกรณีในการสังเกตและจดบันทึกพัฒนาการเด็กสามารถใช้รูปแบบต่างๆ ได้แก่

1.1) ระเบียบพฤติกรรม เป็นการบันทึกเหตุการณ์หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับเด็กโดยเฉพาะอย่าง โดยบรรยายพฤติกรรมของเด็กที่มองเห็นและได้ยินอย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่สั้น กระชับ และสะท้อนให้เห็นบรรยากาศและพฤติกรรมของเด็กที่ถูกสังเกตอย่างชัดเจน รวมทั้งมีการให้ข้อสังเกตหรือข้อคิดเห็นของครูเพิ่มเติม

1.2) แบบบันทึกพัฒนาการเด็ก เน้นการบันทึกพฤติกรรมของเด็กตามพัฒนาการด้านต่างๆ อาจเป็นการทำตารางที่บ่งบอรายละเอียดของพฤติกรรมที่ต้องการ

ศึกษาและแบ่งเป็นช่วงเวลาในการบันทึก เช่น เป็นรายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน เพื่อใช้รวบรวมสรุปเมื่อสิ้นสุด

1.3) แบบบันทึกความสนใจต่อพฤติกรรมของเด็ก เป็นการบันทึกสิ่งที่เด็กเลือกปฏิบัติ กิจกรรมที่จัดให้หรือมุมเล่นต่างๆ โดยจดความถี่แสดงจำนวนครั้งที่เด็กเลือกกิจกรรม/มุมเล่นในแต่ละวันของสัปดาห์หรือในช่วงเวลาที่กำหนด

2) การสนทนา พูดคุย สัมภาษณ์ วิธีนี้ใช้ได้ตั้งแต่เริ่มต้นสอน ขณะสอนและ หลังจากการสอนแล้ว โดยซักถามเรื่องราวและประสบการณ์ตามที่ได้พบเห็น โดยครูสามารถประเมินในการใช้ภาษาและแสดงความคิดเห็นตามความรู้สึกนึกคิดของเด็ก อาจกระทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคลก็ได้ โดยเปิดโอกาสให้เด็กโต้ตอบหรือแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระให้ได้มากที่สุด ทั้งนี้ในการใช้คำพูดกับเด็กควรใช้ภาษาที่เด็กเข้าใจได้ง่ายและเหมาะสมกับวัย ควรใช้คำถามปลายเปิดให้เด็กได้คิดและตอบคำถาม และให้ความสนใจ ตั้งใจฟังคำตอบจากเด็กอย่างจริงจัง

3) การรวบรวมผลงาน การเก็บรวบรวมผลงานของเด็กแต่ละด้านไว้ในแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) เป็นวิธีการเก็บรวบรวมและจัดระบบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่แสดงออกถึงความก้าวหน้าของเด็กเป็นรายบุคคล การเลือกเก็บผลงานของเด็กอาจให้เด็กช่วยเลือกเก็บด้วยตนเอง หรือครูกับเด็กช่วยเลือกก็ได้ นอกจากนี้อาจเป็นข้อมูลจากแบบสอบถามผู้ปกครองหรือแบบบันทึกอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่เก็บรวบรวมไว้ในแฟ้มผลงานด้วยก็ได้

4) การทำแผนภาพสังคมมิติ การศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก โดยการทำสังคมมิติ เป็นวิธีการที่ทำให้ทราบความสัมพันธ์ในกลุ่มของเพื่อนเด็ก เพื่อดูว่าเด็กคนใดได้รับการยอมรับจากเพื่อนมากน้อยเพียงใด จากการถามเด็กด้วยคำถามง่าย เช่น ชอบเล่นกับใคร ชอบนั่งใกล้ใคร เป็นต้น และนำผลไปเขียนแผนภาพความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของเด็ก ข้อมูลนี้จะสะท้อนความสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของเด็กบางคนที่ไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน

5) การประเมินการเจริญเติบโตและภาวะสุขภาพ การชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง วัดเส้นรอบศีรษะ เส้นรอบอกของเด็ก ควรกระทำเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละครั้ง โดยเฉพาะน้ำหนักและส่วนสูงสามารถนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติของกราฟการเจริญเติบโตของเด็กของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ทำให้ประเมินได้ว่าการเจริญเติบโตของเด็กเป็นปกติตามวัยของเด็กหรือไม่และมีภาวะโภชนาการเป็นไปตามวัยเพียงใด นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องมีการตรวจอวัยวะส่วนอื่นๆ ประกอบเพื่อประเมินสุขภาพ เช่น ความสะอาดช่องปากและฟัน ช่องหู ผิวหนัง เส้นผม เล็บมือ-เล็บเท้า เป็นต้น

วรวรรณ เหมชะญาติ (2545) กล่าวว่า การประเมินพัฒนาการเด็กควรใช้หลายๆ วิธีประกอบกันดังนี้

1) การสนทนา (คล้ายกับการสัมภาษณ์)

1.1) สนทนาตั้งแต่เริ่มสอน กำลังสอน หลังสอน โดยคำนึงถึงความ
อบอุ่นเป็นกันเอง มักจะไม่เป็นทางการ ชักถามเรื่องราวหรือประสบการณ์ตามที่ได้กัพบเห็น

1.2) ถ้าต้องวัดผลการสนทนา ควรจัดเป็นอันดับคุณภาพ
(ดีมาก ดี พอใช้) เด็กคนใดที่จะต้องได้รับการแก้ไขหรือควรส่งเสริมควรจดบันทึกไว้ในช่องหมายเหตุ
อย่างละเอียด

2) การสังเกตพฤติกรรม

2.1) สังเกตขณะเล่น เรียน และทำงาน ควรสังเกตอย่าง
สม่ำเสมอ ทั้งเป็นหมู่คณะ เป็นรายบุคคลทุกครั้งที่จัดกิจกรรมและประสบการณ์ เพื่อดูว่ามีพฤติกรรม
การเรียนรู้อะไรเกิดขึ้นบ้างในสถานการณ์หนึ่งๆ หรือมีสิ่งผิดปกติอะไรเกิดขึ้นในเด็กจะได้รับแก้ไขหรือ
ส่งเสริมพัฒนาการนั้นๆ ให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น เรียกการสังเกตชนิดได้อีกอย่าง คือ การสังเกตอย่างเป็น
ระบบ

2.2) ควรมีแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมอย่างเป็นระบบ โดยมี
รายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมย่อยที่ควรสังเกตของเด็กแต่ละคน

2.3) การบันทึกพฤติกรรมจากการสังเกต ควรบันทึกข้อบกพร่อง
ข้อดี ข้อเสนอแนะ เพื่อใช้ในการปรับปรุงหรือส่งเสริมพฤติกรรมของเด็ก ขั้นตอนของการบันทึกพฤติกรรม 4 ขั้นตอน
คือ

2.3.1) การบันทึกพฤติกรรม

2.3.2) การสรุปพฤติกรรมและการเรียนรู้ของเด็ก

ที่ได้จากการสังเกต

2.3.3) บันทึกความรู้สึกและความคิดเห็นส่วนตัว

2.3.4) ตีความหมายและแปลความหมายของข้อมูล

3) การสัมภาษณ์

3.1) การสัมภาษณ์เกิดขึ้นระหว่างครูกับเด็ก หรือระหว่าง
ครูกับผู้ปกครองเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก

3.2) การสัมภาษณ์มีทั้งแบบที่เป็นทางการ ไม่เป็นทางการ
และกึ่งทางการ ทั้งนี้ต้องดูวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์เป็นหลักว่าจะเลือกรูปแบบใด

3.3) ผู้สัมภาษณ์ควรสร้างความคุ้นเคยและความไว้วางใจ
แก่ผู้ถูกสัมภาษณ์ ควรเป็นผู้ฟังที่ดีและไวต่อความรู้สึกของผู้ถูกสัมภาษณ์

3.4) การแปลข้อมูลจากการสัมภาษณ์จำเป็นที่จะต้อง
ใช้ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลแบบอื่นๆ

3.5) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ไม่สามารถให้เป็นคะแนนได้
แต่จะมีประโยชน์ในการทำความเข้าใจเด็กแต่ละคน

4) การเขียนบันทึก

4.1) เป็นการเขียนเรื่องราวสั้นๆ เกี่ยวกับตัวเด็ก ในเหตุการณ์ที่มี
ความหมายทั้งกับครูและเด็ก เพื่อช่วยครูเข้าใจปัญหา และตอบคำถามที่ตนอยากรู้เกี่ยวกับเด็กและสถานการณ์รอบตัว
เด็กได้ดียิ่งขึ้น

4.2) การเขียนบันทึกอาจต้องใช้เวลามาก แต่จะช่วยพัฒนาทักษะ

การเขียนของครู (เรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง) พัฒนาความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ของเด็กได้ดียิ่งขึ้น มีความเข้าใจและเห็นภาพพจน์ของเด็กที่สอนมากขึ้น

5) การตรวจผลงาน

5.1) การตรวจผลงานเด็กควรจัดเป็นกลุ่มตามอันดับคุณภาพของงาน (ดีมาก ดี ปานกลาง อ่อน อ่อนมาก) เพื่อจะได้รู้ถึงความเคลื่อนไหวหรือแนวโน้มทางพัฒนาการของเด็ก

5.2) ควรเก็บผลงานของเด็กไว้ เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบพัฒนาการของเด็กแต่ละครั้งในภาพรวม

6) การทำแฟ้มสะสมผลงาน

6.1) รวบรวมพัฒนาการและการเรียนรู้ด้านต่างๆ ของเด็ก

6.2) มุ่งเน้นที่ความสามารถในการทำได้มากกว่าทำไม่ได้

6.3) เด็กมีส่วนร่วมในการเลือกสรรผลงานมาเก็บไว้ในแฟ้ม โดยมีโอกาสได้ศึกษา ทบทวน และวิเคราะห์ผลงานแต่ละชิ้นที่ตนเลือก

6.4) มีวัตถุประสงค์ในการประเมินความต่อเนื่องในการเรียนรู้ของเด็กมากกว่าการประเมินผลด้วยคะแนน

6.5) เป็นแหล่งข้อมูลเพื่อใช้ในการสื่อสารเกี่ยวกับการเรียนของเด็ก

7) การทำสังคัมมิตี

7.1) เป็นการประเมินความสัมพันธ์ในกลุ่มและความสัมพันธ์ในสังคม อีกนัยหนึ่งคือ ครูทราบถึงความสัมพันธ์ของเด็กในชั้นเรียนของตน ในขณะที่เดียวกันก็ทราบถึงบทบาทของเด็กแต่ละคนในชั้นเรียนของตนด้วยว่า แต่ละคนเป็นที่ชอบหรือไม่ชอบของเพื่อนมากน้อยเพียงไร

7.2) แผนภาพสังคัมมิตีสะท้อนถึงโครงสร้างของสังคมในห้องเรียนใน 4 ลักษณะ เช่น เด็กที่ได้รับการยอมรับมากที่สุด เด็กที่ได้รับการยอมรับน้อยที่สุด กลุ่มเด็กที่แยกออกมาจากคนอื่น ๆ เด็ก 2 คนที่ต่างก็เลือกซึ่งกันและกัน

7.3) การเก็บข้อมูลของสังคัมมิตีควรทำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพราะข้อมูลอาจเปลี่ยนแปลงได้โดยขึ้นอยู่กับกิจกรรมและเวลา

8) การใช้แบบประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้

8.1) เครื่องมือที่รวบรวมพฤติกรรมสำคัญที่เด็กแต่ละวัยสามารถกระทำได้ ซึ่งเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก เมื่อนำความสามารถของเด็กมาเทียบกับระดับความสามารถในแบบประเมินพัฒนาการ ช่วยให้รู้ว่าเด็กมีความสามารถทางด้านต่างๆ เร็วหรือช้า

8.2) ข้อมูลในแบบประเมินพัฒนาการ ควรถูกแปลเชิงคุณภาพ เช่น ถ้าเด็กมีพฤติกรรมอยู่ในระดับ “ทำได้” แสดงว่าเด็กมีความคล่องแคล่ว หรือมีพฤติกรรมที่มั่นคง ครูจึงควรหากิจกรรมให้เด็กได้ฝึกทักษะที่ยากขึ้น แต่ถ้าเด็กมีพฤติกรรมอยู่ในระดับ “ทำไม่ได้” แสดงว่าเด็กยังมีพฤติกรรมที่ไม่มั่นคงหรือไม่คล่อง เด็กจึงควรได้รับการฝึกฝนทักษะที่ง่ายขึ้น

8.3) การประเมินตามแบบประเมินพัฒนาการ ไม่ใช่การชี้ขาดว่าเด็กทุกคนต้องมีพัฒนาการทุกด้านสูงเท่าเทียมแบบประเมิน เพราะเด็กแต่ละคนมีความสามารถ

ด้านต่างๆ แตกต่างกันไป การใช้แบบประเมินเป็นเพียงการบอกให้รู้ว่า เด็กแต่ละคนมีพัฒนาการแต่ละด้านอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการประสบการณ์ที่เหมาะสมต่อไป

9) การใช้ข้อสอบปากเปล่า

9.1) เป็นวิธีการที่เหมาะสมกับเด็กเล็กซึ่งยังเขียนหนังสือไม่ได้

9.2) การสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น สนุกสนาน น่าสนใจ และเป็นกันเอง เป็นสิ่งที่สำคัญ

9.3) ควรเตรียมข้อคำถามหรือข้อสอบไว้ล่วงหน้าว่าจะถามอะไร และถามอย่างไร ซึ่งอาจเป็นรูปภาพหรือของจริง ทั้งนี้ควรลำดับเนื้อเรื่องให้ต่อเนื่องและน่าสนใจ

9.4) ควรใช้วิธีนี้อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อทราบผลการพัฒนาทางสติปัญญา

10) การใช้แบบทดสอบ

10.1) เป็นวิธีการที่ต้องระมัดระวังอย่างมาก เพราะมีอำนาจในการเปลี่ยนแปลงเจตคติทั้งของครูและเด็ก

10.2) ก่อนที่จะใช้แบบทดสอบต้องตอบคำถามว่ามีความจำเป็น และมีวัตถุประสงค์ในการใช้อย่างไร

10.3) แบบทดสอบต้องได้รับการตรวจสอบความเชื่อถือ (Reliability - มีผลคงที่ในการวัดตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป) และความเที่ยงตรง (Validity - วัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้) ว่ามีมากน้อยเพียงใด

10.4) รูปภาพ คำถามที่ใช้ต้องมีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของเด็ก ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงพัฒนาการ และความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นหลัก

10.5) ครูต้องไม่ใช่แบบทดสอบเพียงอย่างเดียว เป็นเครื่องมือในการประเมินความสามารถของเด็ก แต่จะต้องใช้เครื่องมืออื่นประกอบการประเมินผลด้วย เพราะพฤติกรรมของเด็กเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วมาก ความซับซ้อนทางความคิดของเด็กยังมีไม่เพียงพอ เด็กในวัยนี้ยังไม่มีศักยภาพเพียงพอในการสื่อสารความคิดโดยการใช้เพียงแต่ปากกา ดินสอ และกระดาษข้อสอบ

10.6) ความวิตกกังวลจะเป็นตัวแปรต่อประสิทธิภาพในการทำแบบทดสอบ

กระทรวงศึกษาธิการ (2547) ได้ระบุวิธีการประเมินพัฒนาการไว้ ดังนี้

1) การสังเกตและการบันทึก การสังเกต มีอยู่ 2 แบบ คือ การสังเกตอย่างมีระบบ ได้แก่ การสังเกตอย่างมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนตามแผนที่วางไว้ และอีกแบบหนึ่งคือการสังเกตแบบไม่เป็นทางการ เป็นการสังเกตในขณะที่เด็กทำกิจกรรมประจำวันและเกิดพฤติกรรมที่ไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้นและผู้สอนจดบันทึกไว้ การสังเกตเป็นวิธีการที่ผู้สอนใช้ในการศึกษาพัฒนาการของเด็ก เมื่อมีการสังเกตก็ต้องมีการบันทึก ผู้สอนควรทราบว่าจะบันทึกอะไร การบันทึกพฤติกรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องทำอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากเด็กเจริญเติบโตและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงต้องนำมาบันทึกเป็นหลักฐานไว้อย่างชัดเจน การสังเกตและการบันทึกพัฒนาการเด็กสามารถใช้แบบง่ายๆ คือ

1.1) แบบบันทึกพฤติกรรม ใช้บันทึกเหตุการณ์เฉพาะอย่างโดยบรรยายพฤติกรรมเด็ก ผู้บันทึกต้องบันทึกวัน เดือน ปีเกิดของเด็ก และวัน เดือน ปีที่ทำการบันทึกแต่ละครั้ง

1.2) การบันทึกรายวัน เป็นการบันทึกเหตุการณ์หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนทุกวัน ถ้าหากบันทึกในรูปแบบของการบรรยายก็มักจะเน้นเฉพาะเด็กรายที่ต้องการศึกษา ข้อดีของการบันทึกรายวันคือ การชี้ให้เห็นความสามารถเฉพาะอย่างของเด็กจะช่วยกระตุ้นให้ผู้สอนได้พิจารณาปัญหาของเด็กเป็นรายบุคคล ช่วยให้ผู้เชี่ยวชาญมีข้อมูลมากขึ้นสำหรับวินิจฉัยเด็กว่าสมควรจะได้รับคำปรึกษาเพื่อลดปัญหาและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ยังช่วยชี้ให้เห็นข้อดีข้อเสียของการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ได้เป็นอย่างดี

1.3) แบบสำรวจรายการ ช่วยให้สามารถวิเคราะห์เด็กแต่ละคนได้ค่อนข้างละเอียดเหมาะสมกับเด็กระดับปฐมวัย

2) การสนทนา สามารถใช้การสนทนาได้ทั้งเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล เพื่อประเมินความสามารถในการแสดงความคิดเห็นและพัฒนาการด้านการใช้ภาษาของเด็กและบันทึกผลการสนทนาลงในแบบบันทึกพฤติกรรมหรือบันทึกรายวัน

3) การสัมภาษณ์ ด้วยวิธีพูดคุยกับเด็กเป็นรายบุคคลและควรจัดในสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดความเครียดและวิตกกังวล ผู้สอนควรใช้คำถามที่เหมาะสมเปิดโอกาสให้เด็กได้คิดและตอบอย่างอิสระ จะทำให้ผู้สอนสามารถประเมินความสามารถทางสติปัญญาของเด็กและค้นพบศักยภาพในตัวเด็กได้โดยบันทึกข้อมูลลงในแบบสัมภาษณ์

4) การรวบรวมผลงานที่แสดงออกถึงความก้าวหน้าแต่ละด้านของเด็กเป็นรายบุคคล โดยจัดเก็บรวบรวมไว้ในแฟ้มผลงาน (Portfolio) ซึ่งเป็นวิธีรวบรวมและจัดระบบข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวกับตัวเด็กโดยใช้เครื่องมือต่างๆรวบรวมเอาไว้อย่างมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนแสดงการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการแต่ละด้าน นอกจากนี้ยังรวมเครื่องมืออื่น ๆ เช่น แบบสอบถาม ผู้ปกครอง แบบสังเกตพฤติกรรม แบบบันทึกสุขภาพอนามัย ฯลฯ เอาไว้ใน แฟ้มผลงาน เพื่อผู้สอนจะได้ข้อมูลที่เกี่ยวกับตัวเด็กอย่างชัดเจนและถูกต้อง การเก็บผลงานของเด็กจะไม่ถือว่าเป็นการประเมินผลถ้างานแต่ละชิ้นถูกรวบรวมไว้โดยไม่ได้รับการประเมินจากผู้สอนและไม่มีการนำผลมาปรับปรุงพัฒนาเด็กหรือปรับปรุงการสอนของผู้สอน ดังนั้นจึงเป็นแต่การเก็บสะสมผลงานเท่านั้น เช่น แฟ้มผลงานขีดเขียน งานศิลปะจะเป็นเพียงแคแฟ้มผลงานเด็กถ้าไม่มีการประเมิน แฟ้มผลงานนี้จะ เป็นเครื่องมือการประเมินต่อเมื่องานที่สะสมแต่ละชิ้นถูกใช้ในการบ่งบอกความก้าวหน้าความต้องการของเด็ก และเป็นการเก็บสะสมอย่างต่อเนื่องที่สร้างสรรค์โดยผู้สอนและเด็ก

การประเมินพัฒนาการมีหลากหลายวิธีซึ่งสามารถเลือกใช้ได้วิธีใดวิธีหนึ่งตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน ผลการประเมินทำให้ได้ทราบความก้าวหน้าและปัญหาข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อสามารถนำมาใช้ในการวางแผนส่งเสริมพัฒนาและปรับปรุงต่อไป

1.3.5 การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน

(1) ความหมายการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน

Morrison (1998) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัด

การศึกษาว่า เป็นกระบวนการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยพ่อแม่ได้ค้นพบและพัฒนาจุดเด่นของตนเอง ได้พบสมรรถภาพสูงสุด และความสามารถพิเศษของตนเพื่อสามารถนำมาใช้ประโยชน์ให้เกิดแก่ตนเองและบุตรหลาน

กุหลาบ ตันติผลาชีวะ (2544) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ครู และโรงเรียน ในการสร้างสรรค์และพัฒนาเด็กให้เจริญเติบโตและพัฒนาได้เต็มศักยภาพ

อุทัย บุญประเสริฐ (2545) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง การเปิดโอกาสให้สมาชิกของครอบครัวและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจต่อกิจกรรมต่างๆ ในการช่วยเหลือและมีอิทธิพลในการดำเนินกิจกรรม

สรุปได้ว่า การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน คือ กระบวนการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้พ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาเด็กได้เต็มศักยภาพ

(2) หลักการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน

กล่าวถึงหลักการประสานความร่วมมือผู้ปกครองและชุมชนมี 6 หลัก ได้แก่

1) ให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ทางโรงเรียนให้การช่วยเหลือผู้ปกครองให้มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างสภาพแวดล้อมภายในบ้านที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

2) การติดต่อสื่อสาร มีการติดต่อสองทางอย่างมีประสิทธิภาพเกี่ยวกับกิจกรรมในโรงเรียน

3) อาสาสมัคร มีการจัดและมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ริเริ่มโดยบุคลากรของโรงเรียน เช่น สมาคมผู้ปกครอง หรือสมาชิกในชุมชนที่สร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการศึกษา เช่น บริการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

4) การเรียนรู้ที่บ้าน ให้ข้อมูลแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการเรียนการสอนของโรงเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองจะได้มีความเข้าใจและช่วยเหลือบุตรหลานของตนได้อย่างเหมาะสม

5) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้ปกครองร่วมเป็นตัวแทนและผู้นำในคณะกรรมการโรงเรียนเพื่อมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจัดกิจกรรม หรือการเรียนการสอนต่างๆ ในโรงเรียน

6) ร่วมมือกับชุมชน ประสานความร่วมมือกับชุมชนเพื่อสามารถตอบสนองความต้องการของบุคลากรของโรงเรียน นักเรียนและผู้ปกครอง

(3) วิธีสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและชุมชน

ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนเป็นอย่างมาก เนื่องจากปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายที่จะให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของชุมชนในการทำกิจกรรมด้านต่าง ๆ และให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อการดำเนินงานของโรงเรียนด้วย ซึ่งถือ

เป็นหน้าที่ของครูในโรงเรียนที่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกโรงเรียน

Brewer (2001) กล่าวถึงวิธีการสร้างความสัมพันธ์โดยการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง ดังนี้

1) หนังสือคู่มือ เป็นหนังสือที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นฐานของโรงเรียน ได้แก่ ปรัชญาของโรงเรียน นโยบายโรงเรียน ปฏิทินโรงเรียน ขั้นตอนการปฏิบัติเมื่อเด็กไม่สบาย รายชื่อเด็กและบุคลากรของโรงเรียน หรือข้อมูลอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ปกครอง

2) การเยี่ยมบ้านเด็ก เป็นวิธีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองและครู ครูจะได้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก ผู้ปกครองและสภาพแวดล้อมที่บ้านของเด็ก

3) เชิญผู้ปกครองมาร่วมกิจกรรมโรงเรียน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมาเข้าร่วมกิจกรรมกับเด็ก เพื่อจะได้เห็นและสังเกตพัฒนาการเด็กในระหว่างที่ทำกิจกรรม

4) ติดต่อสื่อสารผ่านจดหมายและสมุดบันทึก เป็นการสื่อสารกับผู้ปกครองผ่านจดหมายหรือสมุดบันทึกที่แจ้งเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเด็ก การเสนอแนะการทำกิจกรรมที่บ้านกับเด็ก

5) การติดต่อสื่อสารด้วยเทคโนโลยี เป็นการใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง

พิสิฐ พิษณานนท์ (2530) กล่าวถึง วิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และโรงเรียนกับชุมชน ดังนี้

1) วิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

1.1) โดยการนำเอากิจกรรมที่มีภายในโรงเรียนออกสู่ชุมชนภายนอกโรงเรียน เช่น การให้นักเรียนออกไปฝึกอาชีพจริง ๆ กับชุมชนในท้องถิ่น ซึ่งทางโรงเรียนปลูกปัญญาได้มีการปฏิบัติบ้างแล้ว ซึ่งนอกจากนี้ทางโรงเรียนยังสามารถจัดบรรยายพิเศษ โดยครูหรือครูใหญ่จัดเครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ ได้แก่ การออกวารสารโรงเรียน หรือให้ครูหรือครูใหญ่ได้ออกไปช่วยงานของท้องถิ่นในชุมชน เป็นต้น

1.2) โดยการนำชุมชนในท้องถิ่นเข้ามาทำกิจกรรมในโรงเรียน ได้แก่ การจัดงานแสดงของนักเรียนในโอกาสที่สำคัญแล้วเชิญผู้ปกครองและคนในชุมชนมาชม จัดสมาคมครูผู้ปกครอง จัดการแข่งขันกีฬาระหว่างครูกับชุมชน เชิญวิทยากรในชุมชนมาบรรยายให้นักเรียนฟังและเชิญคนในชุมชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการต่าง ๆ ของโรงเรียนเท่าที่ไม่ขัดต่อกฎระเบียบของโรงเรียน

2) วิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

2.1) มีการรายงานพัฒนาการผ่านสมุดประจำตัวนักเรียนจดหมายจากโรงเรียนถึงผู้ปกครอง

2.2) ครูควรออกไปเยี่ยมเด็กตามบ้าน เพื่อช่วยแก้ไขพฤติกรรมของเด็กให้ถูกต้อง

2.3) ครูให้กิจกรรมแก่เด็กไปทำที่บ้าน วิธีนี้จะทำให้ครูต้องออกไปตรวจงานเด็กที่บ้าน ในโอกาสนี้จะสามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองได้

2.4) จัดตั้งสมาคมครูผู้ปกครอง

ชมการแสดงนั้น

2.5) จัดกิจกรรมหรือการแสดงของนักเรียน แล้วเชิญผู้ปกครองมา

2.6) จัดประชุมครูกับผู้ปกครอง

Jackman (2005) ได้เสนอวิธีการทำงานกับผู้ปกครอง ดังนี้

1) สร้างการทำงานร่วมกันอย่างเข้มแข็งระหว่างครูกับผู้ปกครอง ทั้งครูและผู้ปกครองควรให้ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลเด็กและแนวทางการพัฒนาเพื่อความสำเร็จในการจัดการศึกษา

2) ครูควรให้ความเคารพผู้ปกครองโดยการเปิดใจรับฟังความคิดเห็นกับผู้ปกครอง และให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3) จัดกระบวนการเรียนรู้ที่ครูและผู้ปกครองสามารถพบปะเพื่อได้เรียนรู้ซึ่งกันและกันเสมอ เพื่อที่ครูจะได้เรียนรู้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กและผู้ปกครอง และในขณะเดียวกันผู้ปกครองก็จะได้เรียนรู้หลักการและเทคนิคเกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้กับเด็ก ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครองเพิ่มมากยิ่งขึ้น

4) มีการประเมินความต้องการของเด็ก รวมถึง วัฒนธรรมประเพณี และบริบทของเด็ก

5) ครูจะต้องเป็นผู้ให้การสนับสนุนโดยการตระหนักรู้ถึงสิ่งต่างๆ เกี่ยวกับเด็กและผู้ปกครอง เป็นแหล่งข้อมูลเพื่อให้การช่วยเหลือทั้งเด็กและผู้ปกครองได้อย่างเหมาะสม

การจัดการศึกษาปฐมวัยจะสำเร็จได้หากได้รับความร่วมมือทั้งจากครู ผู้ปกครอง ชุมชน รวมถึงบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนให้เข้มแข็งจึงเป็นส่วนสำคัญที่จำเป็นในการสอน เพื่อสามารถพัฒนาเด็กให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 การพัฒนาตนเอง

ในยุคปฏิรูปการศึกษานั้นครูมิใช่มีหน้าที่สอนเพียงอย่างเดียวเท่านั้นหากต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องเป็นผู้แสวงหา ค้นคว้า และรวบรวมหาความรู้เพื่อนำมาพัฒนาตนเอง

1.4.1 ความหมายการพัฒนาตนเอง

ประตินันท์ อุปรมย์ (2526) กล่าวว่าการพัฒนาตนเอง หมายถึง การปรับปรุงหรือฝึกฝนตนเองให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นเพื่อให้ครูสามารถประกอบวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ และดำรงตนอยู่ในสังคมที่ครูเป็นสมาชิกได้อย่างมีความสุข

ราชบัณฑิตยสถาน (2545) ระบุการพัฒนาตนเอง หมายถึง การทำความเจริญ การเปลี่ยนแปลงในทางเจริญขึ้น การคลี่คลายไปในทางดี

สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (2549) ได้ระบุความหมาย การพัฒนาตนเอง หมายถึง การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ติดตามองค์ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ ทางวิชาการและวิชาชีพ มีการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมเพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนางาน

สรุปได้ว่า การพัฒนาตนเอง หมายถึง การปรับปรุงหรือฝึกฝนตนเอง โดยการศึกษาค้นคว้า ติดตามองค์ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆทางวิชาการและวิชาชีพ มีการสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ เพื่อเปลี่ยนแปลงตนเองให้สามารถประกอบวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพและดำรงตนอย่างมีความสุข

1.4.2 วิธีการพัฒนาตนเอง

ประดินันท์ อูปรมัย (2526) กล่าวถึงวิธีการที่ครูจะใช้พัฒนาตนเองเพื่อประกอบวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1) การแสวงหาความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพเพิ่มเติมอยู่เสมอ โดยการอ่านหนังสือ สิ่งพิมพ์ ติดตามข่าวความเคลื่อนไหวจากสื่อมวลชนทั้งวิทยุและโทรทัศน์ เข้าร่วมฟังการประชุมสัมมนา ฝึกอบรม ล้วนนำมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

2) การเสริมสร้างทักษะด้านเทคนิควิธีโดยการสังเกตการสอนจากเพื่อนครู แล้ววิเคราะห์เทคนิควิธีการสอนนั้นมาทดลองใช้

3) การเสริมสร้างคุณลักษณะกับเจตคติที่ดีในวิชาชีพโดยการปรับปรุงบุคลิกภาพ ได้แก่ การสร้างความสัมพันธ์และการแสดงออกในทางที่ดีกับผู้อื่น

วิลโลว์ ตั้งจิตสมคิด (2554) กล่าวถึงการพัฒนาตนเองของครูเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่ครูจะต้องใส่ใจเพื่อให้ตนเองเป็นผู้นำทางวิชาการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาเพราะเทคโนโลยีต่างๆ เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและไม่หยุดนิ่ง ดังนั้นครูต้องใฝ่รู้ใฝ่เรียน ใฝ่พัฒนาตนเองจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในฐานะผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่ดีต่อไป วิธีการของครูที่สำคัญในการเป็นผู้นำทางวิชาการ มีดังนี้

1) แสดงความเป็นผู้นำ โดยเฉพาะหลักสูตรและการสอนในวิชาชีพของตน โดยมีแนวคิดและจุดยืนอย่างเป็นรูปธรรม และความเชื่อมั่นในสิ่งที่ตนเองเชื่อ คือการเป็นครูที่มีความคิดสร้างสรรค์และทักษะการแก้ปัญหา

2) การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น ทั้งนี้ครูจะต้องมีกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมให้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคลากรวิชาการที่มีความสามารถ มีความรู้ มีการยอมรับ การตรวจสอบการประเมิน เพื่อนำมาสู่การปรับปรุง

3) การแสวงหาและประยุกต์ใช้วิธีการใหม่ โดยมีการประยุกต์วิธีการใหม่ๆ ให้กับวิธีการของตนเอง

4) การเสริมแรงจิตใจ บางครั้งครูจำเป็นต้องสร้างแรงจูงใจภายในของตนเองขึ้นก่อน เพื่อกระตุ้นให้ตนเองมีกำลังใจในการทำงานมากกว่าจะรอแต่แรงจูงใจภายนอก

ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการพัฒนาตนเองของครูออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การแสวงหาความรู้ การทำวิจัยในชั้นเรียน และการทำงานเป็นทีม

1.4.3 การศึกษาค้นคว้า

ครูจำเป็นต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอ จากการปฏิบัติหน้าที่ตามคำแนะนำ ตาม

แบบอย่างที่มีอยู่ ดัดแปลงวิธีการต่าง ๆ ให้ได้ผลดียิ่งขึ้น และพัฒนาต่อไปจนเป็นผู้คิดค้นวิธีการต่างๆ ได้เองจากความชำนาญที่สั่งสมเป็นประสบการณ์วิชาชีพครู

(1) ความหมายการศึกษาหาความรู้

ปณิตา พันภัย (2544) ให้ความหมายของการศึกษาหาความรู้ คือการนำเอาข้อมูล สารสนเทศและความรู้ที่มีอยู่ภายในและภายนอกองค์กร มากั้นกรองและนำมาสร้างคุณค่า เช่น การสอนงาน การฝึกอบรม การสัมมนา การประชุม การแสดงผลงาน การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการลงมือปฏิบัติ การดำเนินการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการปฏิบัติงานต่างๆ ขององค์กร

เลขาธิการคุรุสภา (2548) ระบุความหมายของการแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา หมายถึง การค้นหา สังเกต จัดจำ และรวบรวมข้อมูลข่าวสารตามสถานการณ์ของสังคมทุกด้าน โดยเฉพาะสารสนเทศเกี่ยวกับวิชาชีพครูสามารถวิเคราะห์ วิจัยอย่างมีเหตุผล และใช้ข้อมูลประกอบการแก้ปัญหาพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม

สรุปได้ว่า การศึกษาหาความรู้ หมายถึง การค้นหา สังเกต จัดจำ และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ ติดตามข่าวสารทุกสถานการณ์ทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนางานได้อย่างเหมาะสม

(2) วิธีการศึกษาหาความรู้

ชาญชัย ศรีใสเพชร (2525) กล่าวถึงการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ต้องเกิดจาก

- 1) การชวนขยายหาความรู้และการวิธีการสอนใหม่
- 2) การได้อ่านข่าวสาร หนังสือพิมพ์ ฟังวิทยุและโทรทัศน์ เกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ

3) การได้สังเกตและบันทึกสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ แม้แต่พฤติกรรมของนักเรียนและเพื่อนร่วมงาน หรือสิ่งที่เป็นเรื่องใหม่สำหรับตน

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2537) ได้กำหนดแนวคิดและวิธีการพัฒนาตนเองของครูที่ก่อให้เกิดความสำเร็จในการปฏิบัติงานไว้ ดังนี้

- 1) มีความตั้งใจที่จะพัฒนาตนเองให้ทันต่อเหตุการณ์
- 2) แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดแบบกันเอง
- 3) ศึกษาหาความรู้จากเอกสารวิชาการต่างๆ
- 4) ติดตามความเคลื่อนไหวที่เกี่ยวกับนโยบายและโครงการของงานที่อยู่ในความรับผิดชอบโดยตรงและที่เกี่ยวข้อง

5) ติดตามความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ทั้งภายในและภายนอกประเทศโดยอาศัยหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และสื่อมวลชนอื่นๆ

- 6) เข้าร่วมประชุมสัมมนาเมื่อมีโอกาส
- 7) เป็นผู้นำอภิปรายและการบรรยายนางโอกาส
- 8) เป็นสมาชิกองค์กรทางวิชาการ หรือองค์กรที่นำสนใจอื่นๆ
- 9) ศึกษาดูงานทั้งภายในและภายนอกประเทศเป็นบางครั้ง

10) ศึกษาเพิ่มเติมบางวิชาในสถานศึกษา

11) คบหาสมาคมกับผู้ที่มีความรู้

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2548) เสนอว่าการพัฒนาเพิ่มพูนความชำนาญนี้ ครูอาจทำได้ใน 3 รูปแบบใหญ่ ๆ ได้แก่

1) การพัฒนาด้วยการศึกษาเอกสาร ครูควรศึกษาเอกสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียน แล้วนำเอาหลักการที่เสนอไว้มาคิดทบทวนจนได้ความคิดรวบยอดและหลักการนำเอาหลักการนี้ไปทดลองให้เกิดผลจริงในห้องเรียนในการปฏิบัติงานปกติ

2) การพัฒนาด้วยการอบรม การศึกษาดูงาน ครุมุ่งหวังที่จะพัฒนาวิชาชีพสามารถเข้ารับการอบรม ฝึกงานจากสถาบันหรือหน่วยงานต่างๆ ที่จัดไว้แล้ว

3) การพัฒนาด้วยการฝึกปฏิบัติด้วยตนเองในงานปกติ ครูต้องหมั่นฝึกฝนตนเองอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอในการปฏิบัติงานโดยลงมือปฏิบัติงานตามขั้นตอนและกระบวนการ

1.4.4 การวิจัยในชั้นเรียน

ภารกิจที่สำคัญของครูคือการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพึงประสงค์ของหลักสูตรและการพัฒนาตนเองในฐานะครูผู้สอนทางด้านวิชาชีพให้มีคุณภาพ ดังนั้นบทบาทหนึ่งที่สำคัญของครูคือบทบาทในฐานะนักวิจัยเพื่อนำไปสู่การพัฒนา ปรับปรุง และสามารถแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นครูจึงควรได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้ความสามารถในการแก้ปัญหาการสอนได้อย่างเป็นระบบด้วยกระบวนการวิจัย (สัมมา รัตนธัย, 2547)

(1) ความหมายการวิจัยในชั้นเรียน

Watts (อ้างถึงใน Ferrance , 2000) ได้ให้ความหมายการวิจัยปฏิบัติการ คือ กระบวนการในการตรวจสอบการปฏิบัติงานทางการศึกษาย่างเป็นระบบรอบคอบ โดยใช้วิธีการวิจัย

Mills (2003) ได้ให้ความหมายการวิจัยปฏิบัติการ คือ การสืบสอบอย่างเป็นระบบ โดยครูนักวิจัย ผู้อำนวยการ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานและพัฒนาเด็ก

สุวิมล ว่องวานิช (2548) ได้ให้ความหมายวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน คือ การวิจัยที่ทำโดยครูในห้องเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน เป็นการวิจัยที่ต้องทำอย่างรวดเร็ว นำผลไปใช้ได้ทันที และสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่างๆ ของตนเอง ให้ทั้งตนเองและกลุ่มเพื่อนร่วมงานได้มีโอกาสอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในแนวทางที่ได้ปฏิบัติและผลที่เกิดขึ้นเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

พิมพันธ์ เตชะคุปต์ และคณะ (2544) ได้ให้ความหมายการวิจัยในชั้นเรียน คือการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ค้นคว้าเพื่อสร้างความรู้ใหม่ทางการศึกษาและสิ่งประดิษฐ์ใหม่ทางการศึกษา และนำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาเด็กให้เกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย

น้อมศรี เคท (2545) ได้ให้ความหมายวิจัยในชั้นเรียนว่าเป็นการทำงานของครูเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนของตนเองโดยใช้กระบวนการวิจัย ซึ่งหมายถึงการศึกษาอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย การระบุปัญหา การวิเคราะห์สาเหตุ การลงมือแก้ปัญหา การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลและการสรุปผล

สรุปได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การทำงานของครูโดยการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วย การระบุปัญหา การวิเคราะห์สาเหตุ การลงมือแก้ปัญหา การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการสรุปผล เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนของตนเอง

(2) กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน

Mills (2003) กล่าวถึงกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) ระบุประเด็นที่สนใจ (identify an area of focus) โดยการนิยามขอบเขตประเด็น สำรวจและค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- 2) การรวบรวมข้อมูล (Collect data) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ โดยการสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม
- 3) การวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล (Analyze and interpret data) เป็นการตรวจสอบความตรง ความเที่ยงของข้อมูล
- 4) ปรับปรุงและพัฒนาแผนการปฏิบัติ (Develop an action plan) หลังจากวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลเรียบร้อยแล้ว จากนั้นให้ปฏิบัติตามแผนที่ได้กำหนดไว้ ทำการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล และให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลวิจัยร่วมกัน

น้อมศรี เคท (2545) สรุปกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน แบ่งออกเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การระบุปัญหา
 - 1.1) การกำหนดปัญหาการวิจัยควรเริ่มต้นจากความต้องการหรือความสนใจใฝ่รู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตัวครูผู้ทำวิจัย
 - 1.2) ปัญหาที่จะทำวิจัยนี้ควรเป็นปัญหาที่มีความสำคัญและเป็นปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การเลือกปัญหาที่นำมาแก้ไขจะต้องคุ้มค่างบเวลาและความพยายามของครู เมื่อหาทางแก้ไขแล้ว ผลประโยชน์จะตกอยู่กับตัวเด็ก ครูและผู้เกี่ยวข้อง
 - 1.3) การระบุปัญหาจะต้องเป็นข้อความที่ชัดเจนและควรเขียนในรูปของคำถาม ลักษณะของปัญหาจะต้องเหมาะสมกับวิธีการศึกษาอย่างเป็นระบบ ไม่ใช่ปัญหาที่เล็กเกินไปและสามารถแก้ไขได้ง่ายๆ และไม่ควรจะเป็นปัญหาที่ซับซ้อนจนเกินไป
- 2) การศึกษาวิธีแก้ปัญหา
เมื่อทราบปัญหาที่จะทำวิจัยในชั้นเรียนแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการหาวิธีแก้ปัญหา ซึ่งครูสามารถใช้วิธีการดังต่อไปนี้
 - 2.1) การวิเคราะห์ปัญหาเพื่อหาสาเหตุของปัญหา เนื่องจากกรแก้ปัญหาจะต้องแก้ที่สาเหตุ ปัญหาจึงจะหมดไป ถ้าแก้ไม่ตรงสาเหตุ ปัญหานั้นจะยังคงอยู่ต่อไป ปัญหาหนึ่งอาจมี

หลายสาเหตุก็ได้ สิ่งที่เป็นสาเหตุจะตอบคำถาม “เพราะอะไรจึงเป็นเช่นนั้น” หรือ “ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น”

2.2) การอ่านตำราเอกสารหรือบทความที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น

จะทำให้ได้แนวทางแก้ปัญหา

2.3) การขอคำแนะนำหรือปรึกษาผู้รู้ในเรื่องนั้น

2.4) การประมวลประสบการณ์ของตัวเอง และลองคิด

หาวิธีที่น่าจะแก้ปัญหาได้ซึ่งอาจมีหลายวิธี

3) การเลือกวิธีแก้ปัญหา

เมื่อได้ศึกษาวิธีแก้ปัญหาแล้วพบว่า มีหลายวิธีจึงจำเป็นต้องเลือกวิธีแก้ปัญหาที่เหมาะสมที่สุดโดยคำนึงหลักการต่อไปนี้

3.1) สิ้นเปลืองงบประมาณน้อย

3.2) ใช้เวลาไม่มากเกินไป

3.3) สามารถปฏิบัติได้ในการเรียนการสอนปกติ

3.4) แก้ปัญหาได้ด้วยตัวเอง

3.5) คาดว่าเห็นผลการแก้ไขปัญหาชัดเจน

4) การลงมือปฏิบัติหรือการดำเนินการแก้ปัญหา

การลงมือปฏิบัติหรือการดำเนินการแก้ปัญหาก็จต้องควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานของครูและปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ ซึ่งในระหว่างที่ดำเนินการจะต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อดูผลการแก้ปัญหว่าเป็นอย่างไร

5) การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาแบบองค์รวมมากกว่าจะเป็นการวิจัยที่ใช้วิธีการเดียวที่เน้นการทดสอบสมมติฐาน การศึกษาความสัมพันธ์ และ การใช้สถิติขั้นสูง การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยในชั้นเรียน จำเป็นต้องใช้เครื่องมือหลายประเภท และมีลักษณะข้อมูลเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเขียนบันทึก การรวบรวมและวิเคราะห์เอกสาร การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม การใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ การสนทนาสั้นๆ การถ่ายภาพ การบันทึกเสียง การถ่านวีดิทัศน์ การเล่าเรื่อง การเขียนบันทึกโต้ตอบ เป็นต้น ครูจำเป็นต้องวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อจะได้ทราบว่า ข้อมูลใดบ้างที่จำเป็นและจะใช้วิธีการอะไร ก่อนเก็บข้อมูลครูควรตั้งคำถามได้แก่ ทำไมจึงต้องเก็บข้อมูลนี้ ต้องการเก็บข้อมูลอะไร จะเก็บข้อมูลจากที่ไหนและใช้เวลานานเท่าใด จะเก็บข้อมูลเมื่อไรและนานเท่าไร ใครจะเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูล จะเก็บข้อมูลอย่างไรและข้อมูลที่ได้จะนำเสนออย่างไร การเก็บรวบรวมข้อมูลมีหลายวิธี ดังนี้

5.1) การสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็นการสัมภาษณ์อย่างไม่

เป็นทางการ ซึ่งก็คือการพูดคุยกับบุคคลที่ให้ข้อมูล การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ ซึ่งจะมีลักษณะเป็นพิธีการ ต้องมีการนัดหมาย เตรียมสถานที่ เอกสารการสัมภาษณ์ ทั้งสองวิธีนี้มีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัย ต้องมีประเด็นคำถามที่ต้องเตรียมไว้ล่วงหน้า และต้องจดบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ส่วนใหญ่บุคคลที่ครูจะสัมภาษณ์ ได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครอง และครูคนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

5.2) การตรวจสอบรายการ (Checklist) เป็นการสำรวจรายการของใช้ที่มีอยู่ในห้องเรียน การสำรวจหนังสือนิทานสำหรับเด็ก เป็นต้น

5.3) การใช้แฟ้มสะสมงาน ผลงานของเด็กที่คัดเลือกอยู่ในแฟ้มสะสมงานจะทำให้เห็นพัฒนาการของเด็ก ประสบการณ์ต่างๆ ที่เด็กได้รับ

5.4) การเขียนบันทึก ผู้เขียนอาจจะเป็นครู พ่อแม่ พี่เลี้ยง การเขียนบันทึกเป็นการจดเรื่องราวสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมในห้องเรียน การร่วมกิจกรรมของเด็ก ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครู ถ้าเรื่องที่ศึกษาครูต้องใช้ข้อมูลจากที่บ้าน พ่อแม่หรือพี่เลี้ยง อาจบันทึกเกี่ยวกับการทำกิจวัตรประจำวันของเด็ก พฤติกรรมการเล่น การพูด เป็นต้น เพื่อเป็นข้อมูลเสริมร่วมกับข้อมูลครู

5.5) การบันทึกเสียง การบันทึกเสียงโดยใช้เครื่องบันทึกเสียงจะช่วยให้ครูไม่ต้องเขียนบันทึกขณะที่เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นและสามารถเปิดฟังซ้ำได้ เช่น การพูดของเด็ก การอ่านออกเสียง การร้องเพลง การเล่านิทาน การสนทนาหรือสัมภาษณ์ เป็นต้น ครูอาจใช้เพื่อศึกษาพัฒนาการโดยเปรียบเทียบเหตุการณ์เหล่านั้นในช่วงเวลาต่างๆ กัน

5.6) การบันทึกภาพ การบันทึกภาพโดยการถ่ายรูป เช่น ภาพเด็กทำกิจกรรม ภาพห้องเรียน ภาพเด็กขณะเล่น ครูสามารถใช้การถ่ายภาพเป็นวิธีหนึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ โดยครูจะต้องวางแผนเพื่อกำหนดว่าจะถ่ายภาพอะไรและเมื่อไร

5.7) การบันทึกภาพวิดีโอ การบันทึกภาพวิดีโอจะได้อัตราที่เคลื่อนไหวและเสียงประกอบด้วย ทำให้ได้สถานการณ์จริงที่ครูสามารถย้อนดูเหตุการณ์ต่างๆ ที่ผ่านไปแล้วได้ การใช้วิธีนี้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ครูควรทำให้เด็กรู้สึกคุ้นเคยกับกล้องวิดีโอทัศน์ก่อน เพราะอาจทำให้ไม่ได้พฤติกรรมที่แท้จริงของเด็ก เพราะเด็กไปให้ความสนใจกับการถ่ายวิดีโอทัศน์

5.8) การสอบถามและการสำรวจ ในบางกรณีที่ต้องการข้อมูลเฉพาะเจาะจงและมีข้อความสั้นๆ จำนวนมาก ผู้ตอบจะต้องมีความสามารถในการอ่าน ครูก็สามารถใช้วิธีการนี้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

5.9) การใช้สังคมนิติ เป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้ครูทราบความสัมพันธ์ของเด็กกับกลุ่มเพื่อน

5.10) การวิเคราะห์เอกสาร เอกสารที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและตัวเด็กมีมากมายที่ครูสามารถนำมาใช้เป็นแหล่งข้อมูลได้ เช่น สมุดรายงาน ประวัติสุขภาพ ผลงานของเด็ก เอกสารหลักสูตร แผนการสอน เป็นต้น

6) การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ ข้อมูลเชิงปริมาณคือ ข้อมูลที่สามารถใช้ตัวเลขแทนค่าได้ การวิเคราะห์ข้อมูลประเภทนี้ต้องมีการคิดคำนวณโดยใช้วิธีทางสถิติต่างๆ เช่น ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการนำเสนออาจใช้ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิ ส่วนการวิเคราะห์เชิงคุณภาพมี 2 วิธี ดังนี้

วิธีที่ 1 ตรวจสอบพิจารณาข้อมูลที่เก็บมาได้ทั้งหมด แล้วกำหนดประเด็นสำคัญหรือคำสำคัญที่พบจากข้อมูล จากนั้นจึงจำแนกข้อมูลตามประเด็นสำคัญหรือคำสำคัญขึ้นไปค้นหารูปแบบความสัมพันธ์ของประเด็นเหล่านั้นแล้วจึงนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีที่ 2 กำหนดประเด็นสำคัญหรือคำสำคัญก่อนแล้วจึงตรวจพิจารณาข้อมูลที่เก็บมาได้ จำแนกข้อมูลตามประเด็นสำคัญหรือคำสำคัญ ต่อจากนั้นจึงค้นหารูปแบบความสัมพันธ์แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

7) การสรุปผลการวิจัยและการสะท้อนผล

ในขั้นนี้ผู้วิจัยจะสังเคราะห์ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตอบคำถามการวิจัยซึ่งจะทำให้ทราบว่าปัญหาที่ต้องการแก้ไขนั้น แก้ได้หรือไม่ เมื่อสรุปผลได้แล้ว จึงนำผลการวิจัยไปเสนอให้แก่เพื่อนครูเพื่อสะท้อนผลงาน ผู้วิจัยจะได้สารสนเทศที่ช่วยในการตัดสินใจปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติต่อไปจากเพื่อนครู แต่ในทางปฏิบัติจริงพบว่าครูมักใช้ขั้นตอนของการสะท้อนผลกลับเป็นขั้นตอนของการให้กำลังใจแก่ผู้ทำวิจัยซึ่งนับว่าเป็นการเข้าใจที่คลาดเคลื่อน เนื่องจากการแสดงความรู้สึกชื่นชมไม่ใช่กระบวนการวิจารณ์ที่นำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขให้งานวิจัยของครูมีคุณภาพมากขึ้น (สุวิมล ว่องวานิช, 2548) ได้เสนอการสะท้อนผลกลับสามารถทำได้ 4 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 ระดับการบรรยายสภาพที่เกิดขึ้น เป็นการวิพากษ์ในเนื้อหาที่เกี่ยวกับสภาพที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนและข้อค้นพบต่างๆ

ระดับที่ 2 ระดับการประเมินข้อค้นพบเป็นการวิพากษ์เชิงประเมินว่าสิ่งที่ดำเนินการหรือสิ่งที่ค้นพบดีหรือไม่ดีอย่างไร เพราะอะไร

ระดับที่ 3 ระดับการอธิบายข้อค้นพบเป็นระดับที่สูงขึ้น ระดับการประเมิน เป็นการวิพากษ์เพื่อหาค่าอธิบายต่อสิ่งที่ค้นพบ

ระดับที่ 4 ระดับการประยุกต์ใช้สิ่งที่ค้นพบ เป็นการวิพากษ์เพื่อนำผลที่ค้นพบไปใช้ประโยชน์หรือปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติในครั้งต่อไป

เมื่อครูได้ทำวิจัยในชั้นเรียนเสร็จสิ้นแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ การเขียนรายงานการวิจัย ซึ่งมีความยาวประมาณ 3-5 หน้า การเขียนรายงานการวิจัยมีประโยชน์เพื่อเป็นหลักฐานแสดงการทำงาน ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนและเป็นผลการทำงานของครู การเขียนรายงานการวิจัยนั้นทำไว้สำหรับตนเองเก็บเป็นข้อมูล เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบในการทำวิจัยในชั้นเรียนครั้งต่อไป ที่มีลักษณะคล้ายกัน และทำไว้เพื่อเผยแพร่ให้ผู้ร่วมงานหรือผู้สนใจได้ศึกษาหรือนำไปปรับใช้ในห้องเรียนของครูอื่นต่อไป

(3) คุณสมบัติของครุณักวิจัยในชั้นเรียน

น้อมศรี เคท (2545) กล่าวว่า ครุณักวิจัยในชั้นเรียน คือ ครูที่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนได้อย่างเป็นระบบและได้ผลดี นอกจากนั้นจะต้องมีความสามารถถ่ายทอดผลการปฏิบัติเป็นลายลักษณ์อักษรได้ ครุณักวิจัยในชั้นเรียนจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

- 1) เป็นคนช่างสังเกต
- 2) มีทักษะในการจดบันทึก
- 3) จัดระบบการทำงานและรู้จักบริหารเวลา
- 4) มีทักษะในการฟัง พูด อ่านและเขียน
- 5) มีความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน

6) เห็นคุณค่าของการทำวิจัยในชั้นเรียน

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และคณะ (2544) กล่าวว่าครูนักวิจัยในชั้นเรียนจะสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต้องมีสมรรถภาพครูนักวิจัย ดังนี้

- 1) มีความสามารถใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนอย่างง่าย
- 2) มีความสามารถใช้นวัตกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 3) มีความสามารถสร้างเครื่องมือวิจัยอย่างง่าย
- 4) มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล
- 5) มีความสามารถในการเขียนรายงานที่สามารถสื่อความหมาย
- 6) มีจรรยาบรรณของความเป็นครูนักวิจัย

1.4.5 การทำงานเป็นทีม

(1) ความหมายการทำงานเป็นทีม

Ferguson (2006) กล่าวว่า การทำงานเป็นทีม หมายถึง รูปแบบของการทำงานร่วมกันที่สมาชิกสามารถร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกลยุทธ์แนวทางการแก้ปัญหา สมาชิกแต่ละคนมีงานบุคคลของตนเอง แต่งานเหล่านี้แยกกันสามารถได้รับประโยชน์จากได้ยินในสิ่งที่เพื่อนร่วมงานกำลังทำหรือได้ทำกับงานที่คล้ายกัน

ทิสนา แคมมณี (2545) ได้ให้ความหมายการทำงานเป็นทีม หมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมกันปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งโดยมีเป้าหมายร่วมกัน และทุกคนในกลุ่มมีบทบาทในการช่วยดำเนินงานของกลุ่ม มีการติดต่อสื่อสาร ประสานงาน และตัดสินใจร่วมกัน เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายเพื่อประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม

สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (2549) ได้ระบุความหมายการทำงานเป็นทีม หมายถึง การให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ สนับสนุน เสริมแรงให้กำลังใจเพื่อนร่วมงาน การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นหรือแสดงบทบาทผู้นำ ผู้ตามได้อย่างเหมาะสม

สรุปได้ว่า การทำงานเป็นทีม หมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมกันปฏิบัติงาน โดยให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ สนับสนุน เสริมแรงให้กำลังใจเพื่อนร่วมงาน และแสดงบทบาทผู้นำและผู้ตามได้อย่างเหมาะสม

(2) องค์ประกอบในการทำงานเป็นทีม

Harvey and Drolet (1994) ได้แบ่งองค์ประกอบออกเป็น 4 องค์ประกอบใหญ่ๆ ดังนี้

1) วัตถุประสงค์ (Purpose) ประกอบด้วย การมีหลักการการทำงานที่ชัดเจน การมีการแบ่งงานเพื่อร่วมกันทำ และการมีความเชื่อว่าสามารถทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้

2) องค์ประกอบของทีม (Composition) ประกอบด้วย การกำหนดตำแหน่งของสมาชิกที่ชัดเจน การแสดงความช่วยเหลือระหว่างกัน และการตระหนักถึงบทบาทของตนเอง

3) ด้านการปฏิสัมพันธ์ต่อกัน (Interaction) ประกอบด้วย การมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การมีมนุษยสัมพันธ์ต่อกัน การเปิดเผย การเผชิญความขัดแย้ง การให้ข้อมูลตอบกลับ การรับฟังความคิดเห็น การแก้ไขข้อบกพร่อง และความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง

4) ด้านโครงสร้างและสภาพแวดล้อม (Structure and Context) ประกอบด้วย ความเข้าใจที่ชัดเจนในโครงสร้างของกลุ่ม การรักษาบรรยากาศ และได้รับการสนับสนุนจากปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก

ทิสนา แคมมณี (2545) กล่าวว่าองค์ประกอบของการทำงานร่วมกันมี 3 องค์ประกอบหลัก ดังนี้

1) องค์ประกอบด้านผู้นำกลุ่ม ผู้นำเป็นบุคคลที่สำคัญมากในการดำเนินงานของกลุ่ม หากกลุ่มใดมีผู้นำที่มีคุณสมบัติที่ดี รู้และเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน และมีทักษะในการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่นั้นแล้ว นับว่ากลุ่มมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จสูง

2) องค์ประกอบด้านบทบาทสมาชิกกลุ่ม สมาชิกกลุ่มเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้การทำงานกลุ่มบรรลุเป้าหมาย หากสมาชิกกลุ่มทุกคนตระหนักในความสำคัญของตน และพยายามปฏิบัติตนในการทำงานในฐานะสมาชิกที่ดีของกลุ่ม การดำเนินงานของกลุ่มก็จะสามารถประสบผลสำเร็จได้อย่างรวดเร็ว

3) องค์ประกอบด้านกระบวนการทำงาน กลุ่มใดก็ตาม หากมีผู้นำที่ดี มีสมาชิกกลุ่มที่เข้าใจและช่วยกลุ่มตามบทบาทหน้าที่ของตนอย่างเต็มใจแล้ว กลุ่มนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะดำเนินไปได้ดี แต่กระบวนการดำเนินงานไม่เหมาะสม ผลงานของกลุ่มอาจไม่ดีเท่าที่ควร ดังนั้นกระบวนการทำงานจึงนับเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลยิ่งต่อการทำงานร่วมกัน กลุ่มใดที่มีความเข้าใจ ในกระบวนการทำงานที่ดี และสามารถปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม กลุ่มนั้นก็มักจะประสบผลสำเร็จในการทำงาน

วรารภรณ์ ตระกูลสฤกษ์ดี (2549) เสนอองค์ประกอบของการทำงานเป็นทีม ออกเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1) การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของบุคคล การที่มีสมาชิกตั้งแต่สองคนขึ้นไปมีความเกี่ยวข้องกันในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม แต่ละคนควรตระหนักถึงความสำคัญของตัวเอง และกัน โดยการยอมรับและให้เกียรติกัน ไม่ดูถูกดูแคลน ปรึกษาหารือกัน

2) มีจุดมุ่งหมายและเป้าหมายร่วมกัน การที่สมาชิกกลุ่มมีความรู้ และเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการทำงาน จะสามารถทำงานไปในทิศทางเดียวกัน หากจุดประสงค์ของสมาชิกกลุ่มสอดคล้องกับองค์กร มีก็นำมาซึ่งความสำเร็จของการทำงานได้ง่าย

3) การมีโครงสร้างของทีม การมีกฎ หรือแบบแผนเฉพาะกลุ่ม สมาชิกกลุ่มจะต้องปฏิบัติตามกฎหรือมติของกลุ่ม

4) สมาชิกมีบทบาทและมีความรู้สึกร่วมกัน การรักษารูปแบบบทบาทหน้าที่ของคนในทีม โดยมีการจัดแบ่งตามความรู้ ความสามารถ และความถนัดของสมาชิก

สรุปได้ว่า การทำงานเป็นทีมจำเป็นต้องประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ผู้นำ สมาชิก และการดำเนินการอย่างมีระบบแบบแผน นอกจากนี้ยังรวมถึงความรู้ การมีปฏิสัมพันธ์ และสภาพแวดล้อมของทีมที่มีส่วนสำคัญต่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

(3) บทบาทในการทำงานเป็นทีม

Foresyth (1990, อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี 2545) กล่าวว่าบทบาทหน้าที่ของผู้นำกลุ่มสามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) บทบาทของผู้นำเกี่ยวกับการทำงาน (Task Function) เป็นบทบาทของผู้นำในการที่จะนำกลุ่มให้สามารถทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ได้แก่

1.1) ทำความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของการทำงาน และช่วยให้ผู้ร่วมงานเข้าใจตรงกัน

1.2) วางแผนงานและขั้นตอนการทำงานร่วมกับผู้ร่วมงาน

1.3) แบ่งงานและมอบหมายงานอย่างเหมาะสม

1.4) ริเริ่มความคิดใหม่ให้กับกลุ่ม หรือกระตุ้นกลุ่มให้ริเริ่มความคิดใหม่ๆ

1.5) แสวงหาข้อมูล ความคิดเห็นหรือให้ข้อมูลความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน

1.6) ช่วยให้กลุ่มมีความเข้าใจตรงกันในข้อมูลหรือประเด็นต่างๆ ที่จำเป็นต่อการบรรลุเป้าหมายของงาน

1.7) ช่วยประสานความคิดเห็นของผู้ร่วมงานให้เกิดประโยชน์ต่อการบรรลุเป้าหมายของงาน

1.8) ช่วยขจัดปัญหาต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

1.9) ติดตามงาน ประเมินผลงาน และสรุปผลงานเป็นระยะๆ และแจ้งให้ผู้ร่วมงานรับทราบ

1.10) ควบคุมมาตรฐานผลงานของกลุ่มหรือทีมงาน

1.11) ประเมินผลงาน ปรับปรุงงาน

2) บทบาทของผู้นำเกี่ยวกับการรวมกลุ่ม (Maintenance Function) กล่าวคือ เป็นบทบาทของผู้นำในการช่วยให้กลุ่มมีกำลังใจ มีความพึงพอใจที่จะทำงานร่วมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่แตกแยกกัน ได้แก่

2.1) จัดระเบียบและควบคุมระเบียบของกลุ่มเป็นบทบาทที่ช่วยให้ทุกคนมีโอกาสทัดเทียมกันในการแสดงความคิดเห็น และช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างเรียบร้อย

2.2) ดูแลเอาใจใส่สมาชิกกลุ่มให้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือแสดงความสามารถอย่างทั่วถึง บทบาทนี้ช่วยให้ทุกคนมีความรู้สึกได้ว่าตนเองมีคุณค่า มีประโยชน์ต่อกลุ่มทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มและต้องการทำงานให้กลุ่ม

2.3) รับฟังและพิจารณาความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มอย่างทั่วถึง การที่ผู้นำรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกและนำสิ่งที่ฟังมาพิจารณา ไม่ละทิ้งไปเฉยๆ จะทำให้สมาชิกผู้ร่วมงานมีความรู้สึกภาคภูมิใจและพอใจทำให้แรงจูงใจที่จะช่วยกลุ่มต่อไปอีก

2.4) ช่วยทำความกระจ่างให้แก่กลุ่ม ในการทำงานกลุ่มมักประสบ

ปัญหาของการเข้าใจไม่ตรงกันในเรื่องการสื่อความหมาย ความเข้าใจที่ไม่ตรงกันนี้อาจเป็นสาเหตุทำให้สมาชิกเกิดความขุ่นข้องหมองใจกันและแตกแยกกันได้ ผู้นำจึงจำเป็นต้องคอยสังเกตและช่วยเหลือกลุ่มตามความเหมาะสม

2.5) สร้างบรรยากาศที่อบอุ่นและเป็นมิตรให้เกิดขึ้นในกลุ่ม บรรยากาศที่ดีเป็นมิตรเป็นกันเองปลอดภัยจากความกลัว ปลอดภัยจากความรู้สึกว่าจะถูกตัดสินหรือมองไปในทางที่ไม่ถูกไม่ควร บรรยากาศในลักษณะนี้จะช่วยให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้สึกสบายใจและทำงานตามความสามารถของตนอย่างเต็มที่

2.6) ขจัดหรือลดความขัดแย้งต่างๆ ในกลุ่ม ความขัดแย้งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้กลุ่มแตกแยก หากผู้นำไม่สามารถที่จะช่วยเหลือเรื่องนี้ได้ พลังจากความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มก็จะลดน้อยลงไป จนอาจเป็นผลทำให้กลุ่มไม่สามารถรวมตัวกันจนงานบรรลุผลสำเร็จได้

หากผู้นำสามารถแสดงบทบาทหน้าที่ของตนตามที่กล่าวมาข้างต้นได้อย่างเหมาะสม ก็เป็นที่คาดหวังได้ว่าผู้นำนั้นจะสามารถนำกลุ่มหรือทีมงานของตนไปสู่เป้าหมายได้อย่าง

ทิสนา แคมมณี (2545) กล่าวว่าสมาชิกกลุ่มจำเป็นต้องช่วยเหลือกลุ่มใน 2 บทบาท ดังนี้

1) บทบาทเกี่ยวกับการทำงาน (Task Function) เป็นบทบาทหน้าที่ที่สมาชิกกลุ่มพึงกระทำเพื่อช่วยให้งานของกลุ่มสำเร็จตามเป้าหมาย มีดังนี้

1.1) ผู้ริเริ่ม เป็นผู้เสนอความคิดหรือวิธีการใหม่ๆ ในการพิจารณาปัญหาของกลุ่มเพื่อให้กลุ่มบรรลุผลตามที่ต้องการ

1.2) ผู้แสวงหาข้อมูลหรือความคิดเห็น เป็นผู้ถามคำถามเพื่อให้เกิดความกระจ่างหรือให้ได้ข้อเสนอแนะ ข้อมูล ข้อเท็จจริงต่างๆ มาใช้ในการแก้ปัญหาของกลุ่ม

1.3) ผู้ให้ข้อมูลหรือข้อคิดเห็น เป็นผู้ให้ข้อมูลหรือข้อคิดเห็น เป็นผู้ให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงหรือข้อสรุปต่างๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพิจารณาปัญหา และการดำเนินงานของกลุ่ม

1.4) ผู้ชี้แจง แสดงเหตุผล เป็นผู้ให้รายละเอียดต่างๆ โดยการขยายความให้ตัวอย่างหรือให้ความหมาย พยายามทำความเข้าใจกับความคิดหรือข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อช่วยให้สมาชิกเกิดความกระจ่างให้ข้อมูลหรือความคิดเห็นของคุณ

1.5) ผู้สรุป ผู้ประเมินผล เป็นผู้ให้ข้อมูลแก่กลุ่มโดยสรุปสิ่งที่ได้ทำไปแล้ว พยายามประเมินความก้าวหน้าของกลุ่ม ตั้งปัญหาถามถึงความเคลื่อนไหวของกลุ่มถามถึงการปฏิบัติงานหรือวิธีที่ใช้ในการแก้ปัญหา

1.6) ผู้กำหนดมาตรฐาน เป็นผู้กำหนดมาตรฐานซึ่งกลุ่มพยายามจะก้าวไปถึงหรือพยายามใช้มาตรฐานในการประเมินผลความก้าวหน้าของกลุ่ม

1.7) ผู้ปฏิบัติการ เป็นผู้ช่วยให้กลุ่มบรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการได้ง่ายขึ้น โดยการกระทำงานต่างๆ เพื่อกลุ่ม เช่น การเตรียมเอกสาร การจัดวัสดุอุปกรณ์ให้เป็นระเบียบ การเก็บรวบรวมงาน การรวบรวมข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นต่างๆ

2) บทบาทในการรวมกลุ่ม มีหน้าที่ต่างๆ ดังนี้

2.1) ผู้สนับสนุน ผู้กระตุ้น เป็นผู้ให้พยายามกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่ม

มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะ ข้อมูลหรือความคิดเห็น แสดงความชื่นชมในสิ่งที่มีผู้เสนอ ให้ความอบอุ่นและยอมรับผู้อื่น

ไปสู่เป้าหมาย

2.2) ผู้ควบคุมการสนทนา เป็นผู้ควบคุมการสนทนาให้

เมื่อสมาชิกกลุ่มเกิดความคิดเห็นขัดแย้งกัน

2.3) ผู้ประนีประนอม เป็นผู้ที่คอยไกล่เกลี่ยและหาทางแก้ปัญหา

ทำงานของกลุ่ม และบอกกลุ่มให้ทราบเพื่อประเมินประสิทธิภาพของการทำงานร่วมกัน

2.4) ผู้สังเกตการณ์และให้คำติชม เป็นผู้คอยสังเกตกระบวนการ

บรรยากาศที่ดีด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การสร้างอารมณ์ขัน การประนีประนอม การแก้ปัญหาความขัดแย้ง การช่วยรักษาบรรยากาศที่ดีของกลุ่ม เป็นต้น

2.5) ผู้ผ่อนคลายความตึงเครียด เป็นผู้ช่วยให้กลุ่มเกิด

สมาธิที่ดีนั้นจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ควรทำอะไรที่จะช่วยเอื้ออำนวยให้การทำงานสำเร็จ นอกจากนี้สมาชิกที่ดีควรมีคุณสมบัติ ดังนี้

- 1) มีความเข้าใจและกระตือรือร้นในการทำงาน
- 2) มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกกลุ่มที่ดี
- 3) มีความรับผิดชอบในภาระหน้าที่ของตน เพื่อให้งานบรรลุตาม

เป้าหมาย

- 4) มีลักษณะของความเป็นประชาธิปไตย กล่าวคือ เป็นผู้มีใจกว้าง

ยอมรับฟังและพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักใช้เหตุผลในการตัดสินใจ มีความรพผู้อื่น

- 5) ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนจนเกินไป

ทศพร ประเสริฐสุข (ม.ป.ป.) กล่าวว่า สมาชิกกลุ่มควรมีคุณสมบัติอย่างน้อย 4 ประการ ดังนี้

1) มีเจตนาที่ดีและตั้งใจทำงาน ได้แก่ มีความต้องการในการทำงาน ซื่อตรงต่อกลุ่ม ยึดมั่นในอุดมการณ์และยอมรับวัตถุประสงค์ที่ได้ช่วยกันกำหนด

2) มีทักษะในการทำงาน มีความเชื่อในเพื่อนสมาชิกด้วยกัน และพร้อมจะช่วยเหลือกัน

3) มีความร่วมมือและประสานงานกันอย่างดี ยืดหยุ่นในบทบาทที่แสดงออก แสดงภาวะผู้นำ ติดต่อสื่อสารและประสานงานระหว่างสมาชิกด้วยความยินดี

4) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี พยายามเข้าใจพฤติกรรมของผู้อื่น มีความไวเนื้อเชื่อใจกัน มีความไวที่จะตระหนักถึงความต้องการ และมีความรู้สึกถึงความสำคัญของกลุ่มและยอมรับซึ่งกันและกัน

1.5 คุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ

1.5.1 ความหมายคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ

ยนต์ ชุ่มจิต (2553) ได้ให้ความหมาย คุณธรรมของครู หมายถึง คุณสมบัติที่เป็นความดี ความถูกต้องเหมาะสม ซึ่งมีอยู่ภายในจิตใจของครู และเป็นแรงผลักดันให้ครูกระทำ

หน้าที่ของครูอย่างถูกต้องเหมาะสมและดียิ่ง

ธีรศักดิ์ อัครบวร (2542) ได้ให้ความหมาย คุณธรรมและจริยธรรม ดังนี้
คุณธรรม หมายถึง คุณสมบัติที่เป็นความดี ความถูกต้อง ซึ่งมีอยู่
ภายในจิตใจของบุคคล ช่วยให้พร้อมที่จะกระทำพฤติกรรมต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อตนเองหรือผู้อื่น
คุณธรรมเป็นหลักที่มนุษย์ถือเป็นแนวทางที่ถูกต้องในการดำเนินชีวิต เป็นหลักแห่งความประพฤติ
ปฏิบัติที่ดีงาม

จริยธรรม หมายถึง สิ่งที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ หรือกฎที่ควร
ปฏิบัติในทางที่ดีที่ควรกระทำเพื่อให้เกิดสิ่งที่ดีหรือมีสันติสุขในสังคม

ทิตินา แคมมณี (2545) ได้ให้ความหมาย คุณธรรมและจริยธรรม ดังนี้
คุณธรรม หมายถึง คุณลักษณะหรือสภาวะภายในจิตใจของมนุษย์
มีเป็นไปในทางที่ถูกต้อง

จริยธรรม หมายถึง การแสดงออกทางการประพฤติปฏิบัติ ซึ่ง
สะท้อนคุณธรรมภายในให้เห็นเป็นรูปธรรม

พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ (ม.ป.ป.) ได้ให้ความหมาย จรรยาบรรณวิชาชีพ
หมายถึง กฎแห่งความประพฤติสำหรับสมาชิกวิชาชีพครู ซึ่งองค์กรวิชาชีพครูเป็นผู้กำหนด และ
สมาชิกในวิชาชีพทุกคนต้องถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด หากมีการละเมิดจะมีการลงโทษ

สำนักงาน ได้ให้ความหมาย จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู
หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนถูกต้องตามหลักคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เป็น
แบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน และสังคม เพื่อสร้างความศรัทธาในวิชาชีพ

สรุปได้ว่า คุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ หมายถึง การ
ประพฤติปฏิบัติที่ดีที่ถูกต้องเหมาะสม และปฏิบัติตามกฎองค์กรวิชาชีพแสดงให้เห็นถึงความดีที่อยู่
ภายในจิตใจเพื่อสร้างศรัทธาในอาชีพครู และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและผู้อื่น

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2538) ได้เสนอคุณธรรม 9 ข้อสำหรับบุคคลผู้ประกอบ
วิชาชีพครูโดยแต่ละข้อได้ระบุพฤติกรรมของครู ทั้งพฤติกรรมหลักและพฤติกรรมบ่งชี้ ที่แสดงการมี
คุณธรรมดังกล่าวด้วยสาระสำคัญมีดังนี้

1) มีความเมตตากรุณา พฤติกรรมหลัก คือ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
ช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานและสังคม มีความสนใจและห่วงใยในการเรียน และความประพฤติของ
นักเรียน ส่วนพฤติกรรมบ่งชี้ คือ ไม่นิ่งดูดายและเต็มใจช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังความสามารถ ให้
ความรักความเอาใจใส่ช่วยเหลือดูแลเด็กให้ได้รับความสุขและพึงทุกข์ เป็นกันเองกับนักเรียน เพื่อให้
นักเรียนมีความรู้สึกเปิดเผยไว้วางใจและเป็นที่พักพิงของนักเรียนได้

2) มีความยุติธรรม พฤติกรรมหลัก คือ มีความเป็นธรรมต่อนักเรียน และ
มีความเป็นกลาง ส่วนพฤติกรรมบ่งชี้ คือ เอาใจใส่และปฏิบัติต่อนักเรียนทุกคนอย่างเสมอภาคและไม่
ลำเอียง ตัดสินปัญหาของนักเรียนด้วยความเป็นธรรม ยินดีช่วยเหลือนักเรียน ผู้ร่วมงานและผู้บริหาร
โดยไม่เลือกที่รักมักที่ชัง

3) มีความรับผิดชอบ พฤติกรรมหลัก คือ มุ่งมั่นในผลงาน ใช้เวลาอย่างมีคุณค่าและปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วน ส่วนพฤติกรรมบ่งชี้ คือ มีวิธีการที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์วางแผนการใช้เวลาอย่างเหมาะสมและปฏิบัติงานได้ทันเวลาใช้เวลาคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพวางแผนการปฏิบัติงานอย่างมีระบบ ปฏิบัติงานตามแผนได้เสร็จและมีประสิทธิภาพ มีความรอบคอบระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ทุกด้าน ปฏิบัติภารกิจทุกด้านได้ครบตามความสามารถและประเมินผลการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม

4) มีวินัย พฤติกรรมหลัก คือ มีวินัยในตนเอง และปฏิบัติตามกฎ และระเบียบ ส่วนพฤติกรรมบ่งชี้ คือ ควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตนอย่างถูกต้องตามทำนองคลองธรรม มีวิธีทำงานที่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้ ปฏิบัติตามกฎและระเบียบของหน่วยงานและสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่การงานเป็นไปตามขั้นตอน

5) มีความขยัน พฤติกรรมหลัก คือ มีความตั้งใจและความพยายาม ส่วนพฤติกรรมบ่งชี้ คือ กระตือรือร้นและปฏิบัติงานเต็มความสามารถอย่างสม่ำเสมอ ไม่ทอดย้อต่ออุปสรรคในการทำงาน และมีความพยายามที่จะสอนเด็กให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

6) มีความอดทน พฤติกรรม คือ อดทนเมื่อเกิดอุปสรรค และมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ ส่วนพฤติกรรมบ่งชี้ คือ ปฏิบัติงานเต็มที่ไม่ว่าทั้งช่วงกลางวัน ไม่โกรธง่าย และสามารถควบคุมอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม และอดทนอดกลั้นต่อคำวิพากษ์วิจารณ์

7) มีความประหยัด พฤติกรรมหลัก คือ รู้จักประหยัดและออม และใช้ของให้คุ้มค่า ส่วนพฤติกรรมบ่งชี้ คือ ช่วยรักษาและใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดเกินฐานะของคนที่รู้จักเก็บออมทรัพย์ เพื่อความมั่นคงของฐานะ และรู้ใช้และเก็บรักษาของอย่างถูกวิธี

8) มีความรักและศรัทธาในอาชีพครู พฤติกรรมหลัก คือ เห็นความสำคัญของอาชีพครู และรักษาชื่อเสียงวิชาชีพครู ส่วนพฤติกรรมบ่งชี้ คือ สนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรวิชาชีพครู เข้าร่วมกิจกรรมวิชาชีพครู ร่วมมือและส่งเสริมให้มีการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดีและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นสำคัญ รักษาความสามัคคีและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหน้าที่การงานปกป้องและสร้างความเข้าใจอันดีต่อสังคมเกี่ยวกับวิชาชีพครู

9) มีความเป็นประชาธิปไตยในการปฏิบัติงาน และการดำรงชีวิต พฤติกรรมหลัก คือ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและมีเหตุผล ส่วนพฤติกรรมบ่งชี้ คือ เปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็นของข้อโต้แย้งของผู้อื่น ยอมรับ และปฏิบัติตามความคิดที่มีเหตุผลโดยคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลักและใช้หลักการและเหตุผลในการตัดสินใจและการแก้ปัญหา

ผู้วิจัยจึงแบ่งคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ และการมีวินัยและความรับผิดชอบ

1.5.2 การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

(1) ความหมายการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2548) ได้ระบุความหมายการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน หมายถึง การแสดงออก การประพฤติและปฏิบัติในด้านบุคลิกภาพทั่วไป การแต่งกาย กิริยา วาจา และจริยธรรมที่เหมาะสมกับความเป็นครูอย่างสม่ำเสมอที่ทำให้ผู้เรียนเลื่อมใสศรัทธา และถือเป็นแบบอย่าง

(2) วิธีการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

ยนต์ ชุ่มจิต (2553) กล่าวว่า ครูทุกคนจำเป็นต้องตระหนักว่าบุคคลที่เป็นครูนอกจากจะต้องมีหน้าที่ในการพัฒนาผู้เรียนในการให้ความรู้แล้ว จะต้องพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีและมีความสามารถ จึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้เป็นคนดีมีความรู้ความสามารถก่อนที่จะไปพัฒนาผู้อื่น ดังนั้นครูจึงควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีโดยมีวิธีการปฏิบัติ ดังนี้

- 1) ปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนาที่ตนนับถืออย่างเคร่งครัด เช่น พุทธศาสนิกชนควรรักษาศีล 5 เป็นต้น
- 2) เพิ่มคุณงามความดีให้ตนเองอยู่เสมอ เช่น การให้ทาน เป็นต้น นอกจากนี้จะต้องหมั่นศึกษาหาความรู้ในหลักคุณธรรมให้ถ่องแท้
- 3) พยายามประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีของศิษย์
- 4) หมั่นสำรวจตรวจสอบตนเองว่ามีข้อบกพร่องอย่างไรบ้าง หรือมีคุณงามความดีอย่างไรบ้าง สิ่งใดบกพร่องก็แก้ไขให้ดีขึ้น และจงเป็นผู้ที่มีสติสัมปชัญญะในการทำงานต่าง ๆ เสมอ
- 5) พยายามประพฤติปฏิบัติตนตามบุคคลที่มีคุณธรรมดีซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคม แล้วนำเอาคุณลักษณะของท่านมาเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับตนเอง

ยนต์ ชุ่มจิต (2544) กล่าวว่า สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้กำหนดค่านิยมพื้นฐานที่คนไทยควรยึดถือ โดยหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้บุคลากรในสังกัดยึดถือเป็นหลักในการปฏิบัติ ดังนี้

- 1) การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ
 - 1.1) ศึกษาหาความรู้อยู่เป็นเนืองนิจ
 - 1.2) ฝึกฝนตนเองให้มีความสามารถและความชำนาญ
 - 1.3) ใช้ความรู้ความสามารถของตนให้เต็มที่
 - 1.4) มีความเข้มแข็ง อดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและปัญหา
 - 1.5) ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
 - 1.6) คิดชอบ ทำชอบ และแก้ปัญหาได้
 - 1.7) ขวนขวายประกอบอาชีพสุจริตโดยไม่เลือกงาน
 - 1.8) รับผิดชอบต่อตนเอง ต่อส่วนรวม
 - 1.9) ปฏิบัติงานให้เสร็จเรียบร้อย ไม่คั่งค้าง
- 2) การประหยัดและออม
 - 2.1) มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย
 - 2.2) มีความพอดีในการบริโภค
 - 2.3) ใช้ทรัพยากรและเวลาที่เป็นประโยชน์มากที่สุด
 - 2.4) คำนึงถึงฐานะและเศรษฐกิจ ใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น
 - 2.5) ไม่ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่ายฟุ่มเฟือย หรือตระหนี่เกินไป
 - 2.6) จัดงานและพิธีต่างๆ โดยใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น

- 2.7) เพิ่มพูนทรัพย์ด้วยการเก็บและทำให้เกิดประโยชน์
 - 2.8) รู้จักใช้ คุแลรักษา ทรัพย์ทั้งของตนเองและของส่วนรวม
 - 2.9) วางแผนการใช้จ่ายให้รอบคอบมีสัดส่วนและอดออม
- 3) การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย
- 3.1) รักษาความสะอาดของบ้านเรือน และสาธารณสถาน
 - 3.2) ช่วยกันรักษาและไม่ทำลายสาธารณะสมบัติและสิ่งแวดล้อม
 - 3.3) รู้จักใช้สิทธิและหน้าที่และละเว้นการใช้สิทธิ
 - 3.4) รับบริการและให้บริการลำดับก่อนหลัง
 - 3.5) สนับสนุนและส่งเสริมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติตามกฎหมาย
 - 3.6) ไม่แก้ปัญหาด้วยวิธีรุนแรงหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย
 - 3.7) มีมารยาทในการขับชี่ยานพาหนะ ปฏิบัติตามกฎหมายจราจร
 - 3.8) ทำหน้าที่พลเมืองที่ดีแก่ต่อเจ้าหน้าที่
 - 3.9) รับผิดชอบและปฏิบัติตามระเบียบวินัยและกฎหมาย
- 4) การปฏิบัติตามคุณธรรมศาสนา
- 4.1) ไม่เบียดเบียนประทุษร้ายคนและสัตว์
 - 4.2) มีเมตตากรุณา
 - 4.3) ไม่เห็นแก่ได้ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละ
 - 4.4) ไม่พูดปด ไม่ยุยงให้แตกร้าง ไม่พูดคำหยาบ
 - 4.5) มีความประพฤติดี ในความสัมพันธ์ทางครอบครัว
 - 4.6) เว้นสิ่งเสพติด มีสติสัมปชัญญะ
 - 4.7) มีความละเอียดและความเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว
 - 4.8) มีความอดทน อดกลั้น
 - 4.9) มีความกตัญญูทุกเวที
 - 4.10) มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่น้อราษฎ์บังหลวง
 - 4.11) ละชั่ว ประพฤติดี ทำจิตใจให้ผ่องใส
 - 4.12) เชื้อกฏแห่งกรรม เช่น ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

1.5.3 ความรักและศรัทธาต่อวิชาชีพ

(1) ความหมายความรักและศรัทธาต่อวิชาชีพ

ราชบัณฑิตยสถาน (2545) ได้ให้ความหมายศรัทธา หมายถึง ความเชื่อมั่นในความจริง ความดีงามอย่างมีเหตุผล

ธีรศักดิ์ อัครบวร (2542) ได้ให้ความหมายความรักและศรัทธาต่อวิชาชีพ หมายถึง ความเชื่อมั่นว่าอาชีพเป็นอาชีพที่มีคุณค่าตนเอง สังคมและผู้คนทั่วไป นอกจากนี้ยังเชื่อมั่นว่าสามารถที่จะประกอบอาชีพนี้ได้ดี

สรุปได้ว่า ความรักและศรัทธาต่อวิชาชีพ หมายถึง ความเชื่อมั่นในอาชีพครูว่าเป็นอาชีพที่มีคุณค่าต่อตนเองและสังคม

(2) การปลูกฝังความรักและศรัทธาต่อวิชาชีพ

ยนต์ ชุ่มจิต (2553) กล่าวว่า การปลูกฝังความรักความศรัทธาในอาชีพครูให้มากขึ้นควรนำแนวคิดตามหลักธรรมในพระพุทธศาสนาต่อไปนี้เป็นคติประจำใจ ดังนี้

1) การเป็นครูจะมีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพจะต้องมีฉันทะเป็นปัจจัยเบื้องต้น

2) การเป็นครูที่ดีจะต้องมีความเมตตาเป็นคุณธรรมเบื้องต้น นั่นคือมีความรู้สึกรักใคร่ ประารถนาให้ศิษย์เป็นคนดีมีความรู้ความสามารถมีชีวิตอยู่ในสังคม

3) ศรัทธาในอาชีพครูจะเกิดอยู่เสมอ เมื่อครูมีกัลยาณมิตร คือการคบคนดีมีความรู้ความเข้าใจในอาชีพครูได้รับฟังความคิดเห็นที่ถูกต้อง

พุทธทาสภิกขุ (2539, อ้างถึงใน อิศักดิ์ อัครบวร, 2542) ได้กล่าวถึงธรรมโดยหลักปฏิบัติ 3 ข้อที่ครูควรนำไปพิจารณาปฏิบัติเพื่อสร้างความรักความศรัทธาในอาชีพครู ดังนี้

1) รักบุคคลอื่น ครูต้องรักบุคคลอื่น โดนเฉพาะอย่างยิ่งความรักศิษย์ ประารถนาให้ศิษย์เจริญก้าวหน้า เติบโตอย่างมีคุณภาพและประสบความสำเร็จในชีวิต ครูต้องรักทุกๆ คน รักเด็ก รักศิษย์ รักผู้อื่น รักสิ่งแวดล้อม รักที่ทำงาน และรักธรรมชาติ

2) บังคับความรู้สึก ครูต้องบังคับความรู้สึกของตนเองให้มั่นคง รู้จักควบคุมตนเอง ไม่มัวโหม่งมงาย ไม่หลงผิด

3) หน้าที่คือธรรม ธรรมคือหน้าที่ ครูต้องปลูกฝังความคิดต่อหน้าที่ครูหรืองานครูว่า การปฏิบัติหน้าที่คือการปฏิบัติธรรมหรือการปฏิบัติธรรมก็คือการปฏิบัติหน้าที่ เมื่อคิดเช่นนี้จะทำให้จิตใจสงบและเป็นสุขเมื่อทำงานตามหน้าที่ต่างๆ ทำให้เต็มความสามารถให้ดีที่สุด ไม่หวั่นไหวในการทำงาน ยืนหยัดสู้ได้แม้ไม่มีใครเห็นความดี ไม่ท้อถอยและทำงานได้อย่างอดทน เพื่อผลดีของงานเป็นสำคัญ การปลูกฝังหลักธรรมโดยปฏิบัติทั้ง 3 ข้อดังกล่าวนี้ ถือเป็น การปลูกฝังความศรัทธาในอาชีพครูได้ เพราะอาชีพครูนั้นเป็นอาชีพที่ต้องมีความรักต่อมนุษย์ เป็นอาชีพที่ต้องบังคับความรู้สึกของตนเอง และต้องมีความมั่นคงในการปฏิบัติหน้าที่ การปลูกฝังหลักปฏิบัติเหล่านี้ย่อมทำให้เกิดความเลื่อมใส เชื่อมั่นหรือเกิดศรัทธาในอาชีพครูได้

1.5.4 การมีวินัยและความรับผิดชอบ

(1) ความหมายวินัยและความรับผิดชอบ

คณะกรรมการข้าราชการครู (2537) เสนอว่า วินัยข้าราชการครู หมายถึง แบบแผนความประพฤติที่กำหนดให้ข้าราชการครูพึงควบคุมตนเองให้ประพฤติหรือปฏิบัติตามกฎระเบียบที่กำหนด

ยนต์ ชุ่มจิต (2553) กล่าวว่าหน้าที่และความรับผิดชอบของครู หมายถึง กิจที่ครูต้องกระทำให้เสร็จสิ้นสมบูรณ์โดยมิได้ละทิ้ง โดยอาศัยหลักคุณธรรม จริยธรรม กฎหมายหรือโดยสำนึกในความถูกต้องเหมาะสม

สรุปได้ว่า วินัยและความรับผิดชอบ หมายถึง การที่ครูพึงควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับหรือปฏิบัติภาระหน้าที่ให้สำเร็จ โดยอาศัยหลักคุณธรรม จริยธรรม กฎหมายหรือโดยสำนึกในความถูกต้องเหมาะสม

(2) ลักษณะของหน้าที่และความรับผิดชอบของครู

ธีรศักดิ์ อัครบวร (2542) กล่าวถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของครูในเชิงระเบียบปฏิบัติต่อบุคคลต่างๆ มีดังนี้

1) หน้าที่และความรับผิดชอบของครูต่อศิษย์เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบที่สำคัญเป็นอันดับแรก อาจสรุปหน้าที่ของครูต่อศิษย์ได้ดังนี้

1.1) ตั้งใจสั่งสอนศิษย์และปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดีด้วยความเอาใจใส่

1.2) อุทิศเวลาของตนให้แก่ศิษย์ จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่การงานมิได้

1.3) ถ่ายทอดวิชาความรู้โดยไม่ปิดป้องและปิดบังอำพราง ไม่นำหรือยอมให้นำผลงานทางวิชาการของตนไปใช้ในทางทุจริตหรือเป็นภัยต่อศิษย์

1.4) สุภาพเรียบร้อย ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์

1.5) รักษาความลับของศิษย์

1.6) ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือส่งเสริมให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า

1.7) ครูต้องอบรม สั่งสอน ฝึกฝน สร้างความรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้เกิดแก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ

1.8) ครูต้องประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ ทั้งทางกาย วาจาและจิตใจ

1.9) ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคมของศิษย์

1.10) ครูต้องไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ และไม่ใช้ให้ศิษย์กระทำการใดๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตนโดยมิชอบ

2) หน้าที่และความรับผิดชอบของครูต่อสถาบันวิชาชีพครู ได้แก่ตนเอง เพื่อนครู และสถานศึกษาในการประกอบวิชาชีพครู โดยทั่วไปจะเป็นการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาที่จัดตั้งขึ้น ฉะนั้นหน้าที่และความรับผิดชอบของครูจะต้องมีต่อตนเอง และเพื่อนร่วมงาน ทั้งในระดับผู้บังคับบัญชา และบุคลากรอื่นๆ ในสถานศึกษา ซึ่งอาจจะแยกแยะได้ดังนี้

2.1) ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลครูด้วยกันในทางสร้างสรรค์ เช่น การแนะนำแหล่งวิทยากรให้กัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางวิชาชีพซึ่งกันและกัน

2.2) รักษาความสามัคคีระหว่างครู และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในหน้าที่การงาน ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวกหรือคิดทำลายกลั่นแกล้งซึ่งกันและกัน เต็มใจช่วยเหลือเมื่อเพื่อนครูขอความช่วยเหลือ เช่น เป็นวิทยากรให้กัน ช่วยงานเวรหรืองานพิเศษซึ่งกันและกัน เป็นต้น

2.3) ไม่แอบอ้างหรือนำผลงานทางวิชาการของเพื่อนครู มาเป็นของตน ทั้งยังต้องช่วยเหลือให้เพื่อนครูอื่นๆ ได้สร้างสรรค์งานวิชาการอย่างเต็มความสามารถ ด้วย

2.4) ประพฤติตนด้วยความสุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน และ ให้เกียรติซึ่งกันและกันไม่ว่าจะสังกัดหน่วยงานใด

2.5) ปฏิบัติตามระเบียบ และแบบธรรมเนียมอันดีงาม ของสถานศึกษาปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งโดยชอบด้วยกฎหมาย และระเบียบแบบแผน ของสถานศึกษา

2.6) รักษาชื่อเสียงของตนไม่ให้ขึ้นชื่อว่าประพฤติชั่ว ไม่ กระทำการใดๆ อันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์และชื่อเสียงของครู

2.7) ประพฤติตนอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริต และปฏิบัติ หน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม ไม่แสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ

2.8) ครูย่อมพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิชาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ

2.9) ครูย่อมรักและศรัทธาในวิชาชีพครูและเป็นสมาชิกที่ ดีขององค์กรวิชาชีพครู

3) หน้าที่และความรับผิดชอบของครูต่อสังคมอันได้แก่ ผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชน หน้าที่และความรับผิดชอบของครูนั้นย่อมอยู่ที่ศิษย์เป็นเป้าหมายสำคัญ แต่การ สร้างเสริมศิษย์นั้นยังมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างอื่นด้วยคือผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ครูจึงมีหน้าที่ และรับผิดชอบต่อสถาบันทั้งสองนั้นด้วยซึ่งอาจแยกแยะได้ดังนี้

3.1) ครูต้องเลื่อมใสการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขด้วยความบริสุทธิ์ใจ

3.2) ครูต้องยึดมั่นในศาสนาที่ตนนับถือและไม่ดูหมิ่น ศาสนาอื่น

3.3) ครูต้องให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองในการอบรมสั่ง สอนศิษย์อย่างใกล้ชิดตลอดจนการร่วมแก้ปัญหาของศิษย์ทุกๆ ด้าน ทั้งด้านการศึกษาเล่าเรียน ความ ประพฤติสุภาพพลานามัย ปัญหาทางจิตใจ ฯลฯ

3.4) ครูต้องให้คำปรึกษาหารือและแนะนำผู้ปกครองใน การอบรมเลี้ยงดูเด็กในปกครองอย่างใกล้ชิด ตลอดจนแนะนำการศึกษาต่อและการเลือกอาชีพของ ศิษย์

3.5) ครูต้องรายงานข้อมูลต่างๆ ของศิษย์ให้ผู้ปกครอง ทราบสม่ำเสมอ และถูกต้องไม่บิดเบือน

3.6) ครูพึงให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ปกครองและชุมชน ในทางสร้างสรรค์ตามความเหมาะสม

3.7) ครูพึงประพฤติเป็นผู้นำในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม และศิลปวัฒนธรรมของชุมชน

3.8) ครูพึงร่วมพัฒนาชุมชนทุกๆด้าน ช่วยให้ข้อมูล ข่าวสารและความรู้ใหม่ๆ ในการดำเนินชีวิตแก่สมาชิกทุกคนในชุมชน

วิไล ตั้งจิตสมคิด (2554) กล่าวถึงความรับผิดชอบของครูที่พึงต้องปฏิบัติ ดังนี้

- 1) ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูเสมอ
- 2) ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน
- 3) มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ
- 4) พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง
- 5) พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ
- 6) จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน
- 7) รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ
- 8) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน
- 9) ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์
- 10) ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์
- 11) แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา
- 12) สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์

2. การประเมินความต้องการจำเป็น

2.1 ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น

Witkin และ Altschuld (2000) กล่าวว่า การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึงกระบวนการที่เป็นระบบที่เกิดขึ้นเพื่อจัดลำดับความสำคัญและตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการหรือการปรับปรุง องค์การ รวมถึงการจัดสรรการใช้ทรัพยากร

Kaufman, Rojas และ Mayer (1993) กล่าวว่า การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึงกระบวนการที่ใช้เพื่อระบุช่องว่างระหว่างผลที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน กับผลที่ต้องการให้เป็นและนำมาจัดลำดับความสำคัญของช่องว่างดังกล่าว จากนั้นเลือกช่องว่างที่สำคัญที่สุดมาเป็นประเด็นที่ต้องดำเนินการต่อไป

สุวิมล ว่องวานิช (2548) กล่าวว่า การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการคิดวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ต้องการกับสิ่งที่เป็นอย่างปัจจุบัน หากมีความขัดแย้งระหว่างแตกต่างที่พบก็จะชี้ให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้น จะช่วยให้สามารถกำหนดเป้าหมายและตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม

2.2 ความสำคัญของการประเมินความต้องการจำเป็น

การวางแผนการทำงานจะควรเริ่มจากการประเมินบริบท เพื่อให้เข้าใจสภาพที่เป็นจริงของหน่วยงาน และรู้ความต้องการของหน่วยงานว่าจำเป็นต้องได้รับการตอบสนองตอบในด้านใด การดำเนินงานดังกล่าวจำเป็นต้องมีเครื่องมือที่ช่วยในการทำงาน การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (Needs assessment research) เป็นเครื่องมือสำคัญในการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น และ

แนวทางการแก้ไข (สุวิมล ว่องวานิช, 2548) นอกจากนี้ยังกล่าวถึงประโยชน์ของการประเมินความต้องการดังต่อไปนี้

1) การวิจัยการประเมินความต้องการจำเป็น เป็นเครื่องมือบริหารที่มีประสิทธิภาพ ทำให้สามารถกำหนดแผนงานที่สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงาน ป้องกันการสูญเสียทรัพยากรกับการดำเนินงานที่ไม่ได้ผ่านการวิเคราะห์การดำเนินงานมาอย่างแท้จริง

2) ผลที่ได้จากการวิจัยความต้องการจำเป็น เป็นข้อมูลที่สะท้อนสภาพบริบทที่เกิดขึ้นของหน่วยงาน ข้อมูลดังกล่าวเป็นพื้นฐานสำคัญที่นำไปสู่การวางแผน การกำหนดแนวทางพัฒนาองค์กรให้สอดคล้องกับสภาพที่เกิดขึ้น และสนองความต้องการขององค์กร กล่าวได้ว่านักวิชาการนำข้อมูลจากการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นไปใช้ในการกำหนดนโยบายและเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการองค์กรในทุกขั้นตอน ใช้ในการสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างชุมชนกับองค์กร และระหว่างองค์กร นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นยังสามารถใช้เป็นหลักเทียบในการดำเนินงาน นำมาช่วยกำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานให้มีความชัดเจน และมั่นใจได้ว่าวัตถุประสงค์ดังกล่าวสอดคล้องกับความต้องการขององค์กรนั้นอย่างแท้จริง

3) การวิจัยการประเมินความต้องการจำเป็น เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานที่นำไปสู่การพัฒนาองค์กรตั้งแต่ขั้นตอนแรก ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิบัติงานและพัฒนาโครงการ การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นจะช่วยกำหนดเป้าหมายขององค์กรจากผลการวิจัยซึ่งแสดงถึงความต้องการจำเป็นของลูกค้าหรือองค์กร ซึ่งขั้นตอนระหว่างการค้างานการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น เป็นกระบวนการที่ช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่กำหนด (Gilmore and Campbell, 1996 อ้างถึงในสุวิมล ว่องวานิช, 2548)

2.3 วิธีการวิจัยการประเมินความต้องการจำเป็น

วิธีการวิจัยการประเมินความต้องการจำเป็นมีหลายรูปแบบในเชิงปริมาณและคุณภาพ ผู้วิจัยขอเสนอกระบวนการเก็บข้อมูล 2 วิธี ดังนี้

1) การวิจัยเชิงสำรวจ

การวิจัยเชิงสำรวจเป็นวิธีวิจัยที่เหมาะสมกับการใช้ในการวิจัยการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อระบุความต้องการจำเป็น เนื่องจากเป็นการเก็บข้อมูลในแนวกว้างจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ เป็นต้น (สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

2) กระบวนการกลุ่ม

การประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ (Complete needs assessment research) สามารถใช้วิธีวิจัยแบบผสมหรือวิจัยบูรณาการ เช่น การวิจัยสำรวจ การวิจัยบรรยาย เป็นต้น และวิธีการที่ใช้ในการเก็บข้อมูลสามารถกำหนดได้หลายแบบเพื่อให้ได้คำตอบที่ครบถ้วนทั้งการระบุความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์หาสาเหตุ และการกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา วิธีการเก็บข้อมูลโดยใช้กระบวนการกลุ่มในการประเมินความต้องการจำเป็นมีหลายวิธี ผู้วิจัยขอเสนอวิธีประชุมกลุ่มซึ่งเป็นวิธีวิจัยที่มีประสิทธิภาพวิธีหนึ่ง

การประชุมกลุ่ม หรือการจัดกลุ่มสนทนาเป็นวิธีการหนึ่งในการวิจัยเชิงคุณภาพ Morgan (1988, อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวานิช, 2548) กล่าวว่าการประชุมกลุ่มเป็นเทคนิคที่ใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่มในการเก็บข้อมูล โดยการฟังและเรียนรู้จากกลุ่มผู้เข้าประชุม เทคนิคการจัดประชุมกลุ่มจึงเป็นวิธีการเก็บข้อมูลที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมและผู้ดำเนินการมีปฏิสัมพันธ์โดยการเผชิญหน้ากันทำให้เกิดกลุ่มเกิดการกระตุ้นความคิดเห็นของตนเองและผู้อื่นออกมาอย่างเปิดเผยและจริงใจ

2.4 ขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น

นักวิชาการได้พัฒนาขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็นอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งปัจจุบันได้มีแนวคิดการประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ (Complete needs assessment) ซึ่งมีขั้นตอนหลัก 3 ขั้นตอน ได้แก่ การระบุความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นและการกำหนดแนวทางการแก้ไข (Witkin และ Altschuld, 2000) โดยมีนักวิชาการด้านการประเมินความต้องการจำเป็นได้เสนอขั้นตอนไว้ดังนี้

Witkin และ Altschuld (2000) กล่าวว่าขั้นตอนในการประเมินความต้องการจำเป็น มี 3 ขั้นตอน คือ

1) ก่อนการประเมิน (Pre-assessment) เป็นขั้นตอนในการสำรวจความต้องการจำเป็น เพื่อให้ได้แผนการดำเนินงานในเบื้องต้น ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

- 1.1) การวางแผน
- 1.2) กำหนดวัตถุประสงค์
- 1.3) กำหนดขอบเขตและประเด็น
- 1.4) กำหนดรายละเอียด ข้อมูล และกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการประเมิน
- 1.5) การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูล การนำข้อมูลไปใช้

ประโยชน์

2) การประเมิน (assessment) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้ปัญหาที่ต้องการรับการแก้ไขตามลำดับความสำคัญ ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

2.1) การกำหนดบริบทและขอบเขต รวมถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องในการประเมินความต้องการจำเป็น

- 2.2) การเก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการจำเป็นของกลุ่มตัวอย่าง
- 2.3) นำข้อมูลความต้องการจำเป็นมาจัดลำดับความสำคัญ
- 2.4) วิเคราะห์สาเหตุของความต้องการจำเป็น
- 2.5) วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

3) หลังการประเมิน (Post-assessment) เป็นการนำผลการประเมินความต้องการจำเป็นไปใช้ในการแก้ไขปัญหา ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนย่อยๆดังนี้

- 3.1) จัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (set priority)
- 3.2) เลือกวิธีการในการแก้ปัญหา โดยสร้างแนวทางแก้ปัญหาสำหรับความต้องการจำเป็น แล้วพิจารณาทางเลือกในการแก้ปัญหตามลำดับความสำคัญเพื่อแก้ปัญหาที่เร่งด่วน
- 3.3) เสนอแผนการปฏิบัติงาน
- 3.4) ประเมินผลการประเมินความต้องการจำเป็น

3.5) รายงานผลการประเมินความต้องการจำเป็น

Rouda และ Kusy (2012) ได้แบ่งขั้นตอนการทำการประเมินความต้องการจำเป็นไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1) การวิเคราะห์หาความแตกต่าง (perform a gap analysis) เป็นการสำรวจการทำงานที่แท้จริงของหน่วยงานหรือพนักงาน โดยสำรวจสภาพจริงในปัจจุบันและสภาพที่คาดหวัง ซึ่งความแตกต่างของช่องว่างระหว่างสภาพจริงในปัจจุบันและสภาพที่คาดหวัง จะได้มาซึ่งความต้องการจำเป็น

2) การจัดลำดับความสำคัญ (identify priorities and importance) เมื่อได้ประเด็นของความต้องการจำเป็นซึ่งอาจจะมีประเด็นเป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงต้องจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในแต่ละประเด็น โดยการเลือกประเด็นที่สามารถส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่เป็นประเด็นที่มีความสำคัญมากที่สุด

3) การระบุสาเหตุของปัญหา (identify causes of performance problems and/or opportunities) เมื่อจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่มีความสำคัญมากที่สุดแล้วหลังจากนั้นให้ระบุสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา

4) การระบุวิธีการแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ (identify possible solutions and growth opportunities) เพื่อนำไปสู่การวางแผนในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาต่อไป

สุวิมล ว่องวานิช (2548) ได้สังเคราะห์ขั้นตอน การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น จากนักวิชาการด้านการประเมินไว้ โดยแบ่งขั้นตอนการดำเนินการออกเป็น 3 ระยะ

ระยะแรก เป็นระยะก่อนการประเมินประกอบด้วยขั้นตอนการเตรียมการมีการกำหนดจุดมุ่งหมายหรือวิสัยทัศน์ที่ต้องการจะให้เกิด กำหนดกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์จากผลการประเมินความต้องการจำเป็น กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินความต้องการจำเป็น และขึ้นการออกแบบการประเมินเกี่ยวข้องกับการกำหนดนิยามประเภท ขอบข่ายของการประเมินความต้องการจำเป็น การวางแผนงานด้านทรัพยากรค่าใช้จ่าย และระยะในการดำเนินงาน

ระยะที่สอง เป็นระยะระหว่างการประเมิน มีการกำหนดวิธีการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดความต้องการจำเป็น และการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ระยะที่สาม ระยะหลังการประเมิน มีการนำผลไปใช้ประโยชน์ การเสนอผลหรือรายงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ กำหนดแนวทางการแก้ไขจัดปัญหาที่เกิดจากความต้องการจำเป็น ในขั้นของการนำผลไปใช้ประโยชน์นี้ ต้องวางแผนว่าจะนำเอาแนวทางที่กำหนดไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างไร เพื่อบรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์

สรุปได้ว่าขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็นมีขั้นตอนการดำเนินงาน เหมือนกับการวิจัยโดยทั่วไป กล่าวคือ มีการกำหนดจุดมุ่งหมาย กรอบการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น เทคนิควิธี การประเมิน การเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีวิเคราะห์ข้อมูล การจัดทำรายงานและผลการใช้ผลการประเมินความต้องการจำเป็น และที่สำคัญการประเมินความต้องการจำเป็นจะมีความสมบูรณ์ ถ้าในขั้นตอนสุดท้าย มีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาต่อไป

2.5 การจัดลำดับความต้องการจำเป็น

การจัดลำดับความสำคัญ (Priority setting) ของความต้องการจำเป็นเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการระบุความต้องการจำเป็น ซึ่งจะทำให้การประเมินความต้องการจำเป็นมีความสมบูรณ์สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์หาสาเหตุและวิธีการแก้ไขต่อไป การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น เป็นการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นแต่ละประเด็น จากนั้นนำความต้องการจำเป็นมาเรียงลำดับ (Sort) ตั้งแต่ความสำคัญมากไปหาน้อย จะช่วยให้ผู้ประเมินความต้องการจำเป็นทราบถึงความต้องการจำเป็นหรือปัญหาที่แท้จริง ที่ควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนก่อนปัญหาอื่น (สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

วิธีการจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นมีหลายวิธีแต่ละวิธีจะแตกต่างกันออกไป แต่วิธีการจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) คำนวณโดยการหาค่าผลต่างของ (I - D) หารด้วยค่า (D) ดังนี้

$$(PNI_{Modified}) = PNI_{modified} = (I - D) / D$$

สูตร Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) ใช้เพื่อควบคุมขนาดของความต้องการจำเป็นให้อยู่ในพิสัยที่ไม่มีช่องกว้างมากเกินไป และให้ความหมายเชิงเปรียบเทียบ เมื่อใช้ระดับของสภาพที่เป็นอยู่เป็นฐาน ในการคำนวณอัตราการพัฒนาเข้าสู่สภาพ ที่คาดหวังของกลุ่ม วิธีจัดลำดับความสำคัญแบบนี้ (PNI_{Modified}) มีข้อดี คือ คำนวณง่าย ได้ข้อสรุปที่ดี และเมื่อถ่วงน้ำหนักจะทำให้ได้ความแตกต่างที่ชัดเจนขึ้น ข้อจำกัดของวิธีนี้คือ ข้อตกลงเบื้องต้นเป็น Interval scale ที่ไม่ค่อยเหมาะสม และเป็นการศึกษาแยกกันระหว่างสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวัง ผลต่างที่มีค่าเท่ากันในระดับต่ำกับระดับสูงยากในการจัดเรียงลำดับ (สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยในประเทศ

มยุรีย์ เขียวฉะอ้อน (2541) ศึกษาประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะพื้นฐานของครูอนุบาลโดยใช้การคิดวิเคราะห์งาน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้กระบวนการวิเคราะห์งานในการศึกษาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับครูอนุบาล เทคนิคหรือเครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ เทคนิคการวิเคราะห์งานผลการวิจัยพบว่า ภาระงานที่สำคัญของครูอนุบาลมี 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มงานวิชาการและธุรการ 2) กลุ่มงานส่งเสริมการเรียนการสอน ส่วนคุณสมบัติของครูผู้สอนอนุบาลมี 3 ประการ คือ 1) คุณลักษณะที่จำเป็น 2) ความรู้ที่ควรมี และ 3) ทักษะและความสามารถ ผลการประเมินความต้องการจำเป็นพบว่า ครูมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับด้านทักษะและความสามารถมากที่สุด

พัชรี ชันอาสาชะวะ (2544) ศึกษาประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู ให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู ให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้ โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้ 1) กำหนดตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 2) พัฒนาเครื่องมือวัดความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู ให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เทคนิคและเครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ตัวบ่งชี้ที่จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมี 3 ด้าน คือ 1)

ด้านบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ และ 3) ด้านผลที่เกิดกับผู้เรียน ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ ครูส่วนใหญ่มีความรู้อยู่ในระดับมาก ทักษะดีอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและผลที่เกิดกับผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง ครูที่สอนระดับอนุบาลมีค่าเฉลี่ยของคะแนนด้านพฤติกรรมสูงกว่าครูที่สอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และพบว่า ครูมีความต้องการจำเป็นที่ควรได้รับการพัฒนาในด้านพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และด้านผลที่เกิดกับผู้เรียนอย่างเร่งด่วนมากกว่าด้านความรู้และด้านทัศนคติ

ปองทิพย์ เทพอารีย์ (2551) ศึกษาเปรียบเทียบและรวบรวมข้อเสนอแนะการพัฒนาตนเองของครูในโรงเรียนอนุบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร ในด้านความรู้ 9 ด้าน ได้แก่ ด้านภาษาและเทคโนโลยีด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านจิตวิทยาสำหรับครู ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ด้านการบริหารจัดการในห้องเรียน ด้านการวิจัยทางการศึกษา ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา และด้านความเป็นครู จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนวุฒิทางการศึกษา และขนาดของโรงเรียน การศึกษาการพัฒนาตนเองของครูในโรงเรียนอนุบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า 1) การพัฒนาตนเองของครูในโรงเรียนอนุบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร ใน 9 ด้าน โดยรวมครูมีระดับความต้องการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวัดและประเมินผล การบริหารจัดการในห้องเรียน การวิจัยทางการศึกษา และนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ ครูมีระดับความต้องการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมากที่สุด 2) การเปรียบเทียบการพัฒนาตนเองของครูในโรงเรียนอนุบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร ใน 9 ด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์สอนต่างกัน มีความต้องการพัฒนาตนเองไม่แตกต่างกัน ส่วนการพัฒนาตนเองของครูในโรงเรียนอนุบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร ใน 9 ด้าน จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา พบว่า ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาแตกต่างกัน มีความต้องการพัฒนาตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีวุฒิปริญญาตรีมีความต้องการพัฒนาตนเอง มากกว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี 3) การรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง ของครูโรงเรียนอนุบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร พบว่าครูมีความต้องการได้รับการอบรมเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มความรู้ และต้องการการสนับสนุนให้มีการพัฒนาตนเองด้านภาษาและเทคโนโลยีร้อยละ 53.04 ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ ร้อยละ 47.83 ด้านการพัฒนาหลักสูตร ร้อยละ 38.26 ด้านการจัดการเรียนรู้และจิตวิทยาสำหรับครู ร้อยละ 27.83 ด้านการวิจัยทางการศึกษา ร้อยละ 13.91 และด้านความเป็นครู ร้อยละ 8.7 ส่วนในด้านการพัฒนาตนเอง ครูต้องการวิธีการฝึกอบรมระยะสั้นประมาณ 3 เดือน และการลาศึกษาต่อสำหรับผู้ที่ยังไม่มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี

3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Watts (2009) ศึกษาการรับรู้การเป็นครูปฐมวัยมืออาชีพในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา 3 ด้าน ได้แก่ 1) การนิยามศัพท์ของครูมืออาชีพ 2) การปฏิบัติงานและการเข้าร่วมกับองค์กรวิชาชีพ 3) การตระหนักรู้การเป็นครูปฐมวัย โดยการใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่ม พบว่า ข้อมูลทั้ง 3 ด้านไม่มีความสอดคล้องกันที่จะนำไปสู่ความเป็นมืออาชีพของครูปฐมวัย

Caparotta (2012) ศึกษาความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ได้แก่ ครูประจำชั้น ครูผู้ช่วย ผู้ดูแลเด็ก และศึกษานิเทศก์ โดยศึกษาความต้องการ 3 ด้าน คือ 1) การเตรียมการสอน 2) การขาดโอกาสในการพัฒนาวิชาชีพ และ 3) ความต้องการในการพัฒนาวิชาชีพ ผลการวิจัย พบว่า 1) การเตรียมสอน สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยมีความต้องการมากที่สุดคือ ต้องการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครู หรือศึกษานิเทศก์เพื่อที่จะได้ปรึกษาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน 2) การขาดโอกาสในการพัฒนาวิชาชีพ เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายในการอบรมสูงและไม่สะดวกทั้งเรื่องเวลาและสถานที่ 3) ความต้องการพัฒนาวิชาชีพ มีความต้องการการพัฒนาวิชาชีพในเรื่องการอบรมความรู้และทักษะ โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Omotuyole และ Okudo (2014) ศึกษาการพัฒนาวิชาชีพของครูปฐมวัยในเขตเมืองและชนบทของรัฐลากอส ประเทศไนจีเรีย โดยทำการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือในการวิจัยคือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่ได้รับการอบรมหลังจากจบการศึกษา ไม่มีโอกาสในการปรับปรุง พัฒนาความรู้และทักษะงานให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การฝึกอบรมและการจัดสัมมนาแก่ครูปฐมวัยที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลยังมีน้อยมาก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย มีวัตถุประสงค์การวิจัย 3 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย 3 ด้าน ได้แก่ การสอน การพัฒนาตนเอง และคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ 2) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น
2. การกำหนดประชากรและตัวอย่างประชากร
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

1.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยทั้งในและต่างประเทศจากเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

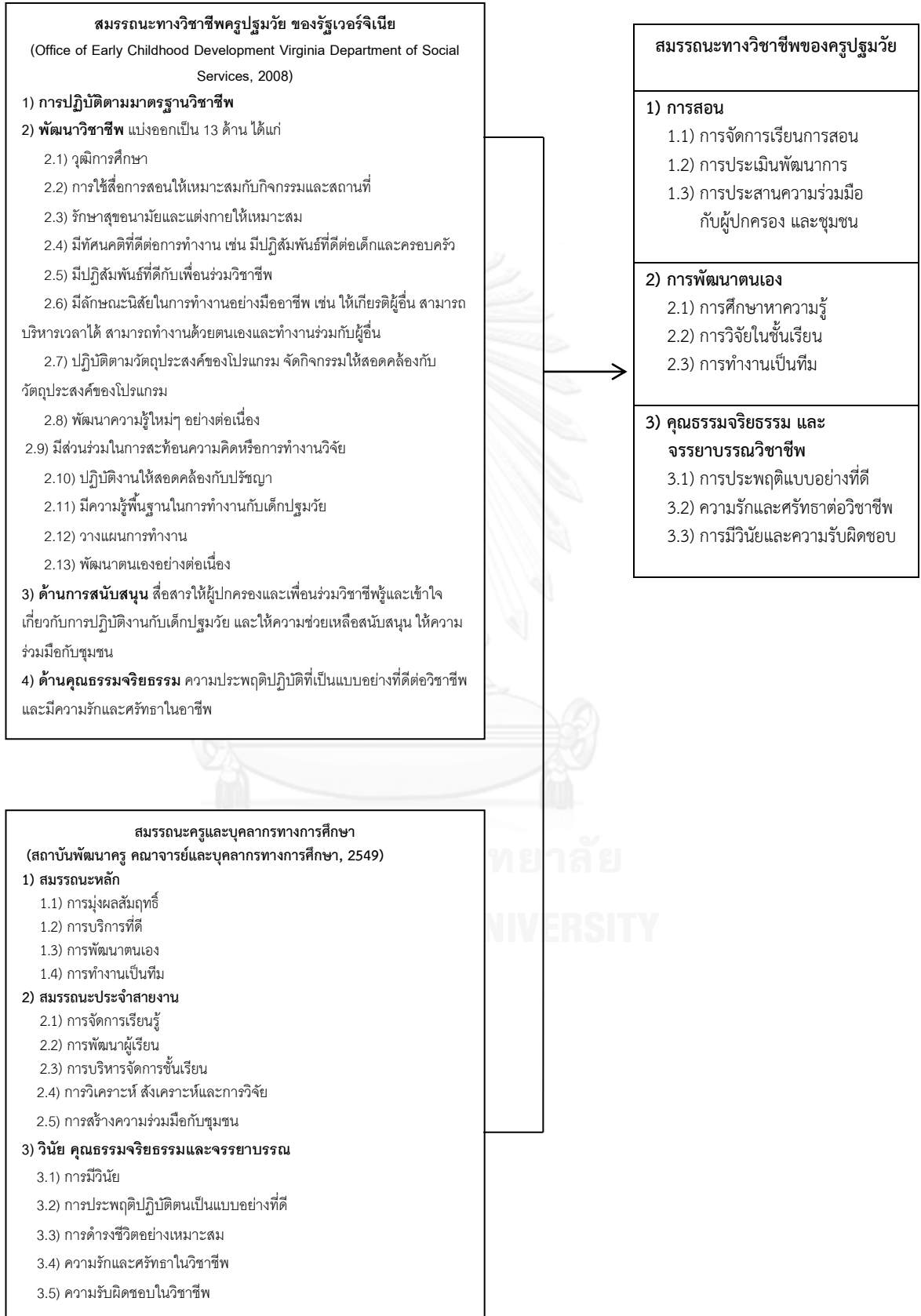
1.2 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในกรุงเทพมหานครจากเอกสาร บทความ และงานวิจัย

1.3 ศึกษาหลักเกณฑ์การสร้างเครื่องมือการประเมินความต้องการจำเป็น จากเอกสาร หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นโครงสร้างในการสร้างแบบสอบถามครู และแนวคำถามในการประชุมกลุ่ม

1.4 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลข้างต้นเกี่ยวกับสมรรถนะทางวิชาชีพมาสังเคราะห์สมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย ดังแสดงในแผนภาพที่ 1

1.5 นำกรอบแนวคิดสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงในตารางที่ 1

แผนภาพที่ 1 สมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย

ตารางที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมรรถนะทางวิชาชีพของ ครูปฐมวัย	ความหมาย	ตัวบ่งชี้
1. การสอน		
1.1 การจัดการเรียนการสอน	ความสามารถในการจัดกิจกรรมหรือ ประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กและการจัดสื่อ อุปกรณ์และสภาพแวดล้อมโดยให้เด็ก ได้เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง	1.1.1 ความรู้ความเข้าใจในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนให้ สอดคล้องกับพัฒนาการและ การเรียนรู้ของเด็ก 1.1.2 การจัดสภาพแวดล้อมและสื่อ อุปกรณ์ให้สอดคล้องกับ พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก
1.2 การประเมินพัฒนาการ	ความรู้ ความเข้าใจและทักษะของครู ในการประเมินพัฒนาการตามและการ เรียนรู้ของเด็กและการนำผลประเมิน มาใช้ในการพัฒนาเด็ก	1.2.1 ความสามารถในการประเมิน พัฒนาการและการเรียนรู้ของ เด็ก 1.2.2 การนำผลการประเมินมาใช้ ในการพัฒนาเด็ก
1.3 การประสาน ความร่วมมือกับ ผู้ปกครองและชุมชน	ความสามารถในการทำงานกับ ผู้ปกครองและชุมชนเพื่อส่งเสริม พัฒนาการของเด็ก	1.3.1 การสร้างความร่วมมือกับ ผู้ปกครองและชุมชน 1.3.2 การสร้างความสัมพันธ์กับ ผู้ปกครองและชุมชน
2. การพัฒนาตนเอง		
2.1 การศึกษาหาความรู้	ความสามารถในการสืบค้นข้อมูล สารสนเทศและหาความรู้เพิ่มเติมจาก แหล่งต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนา งานได้อย่างเหมาะสม	2.1.1 การสืบค้นข้อมูลสารสนเทศ ด้วยตนเองจากแหล่งต่างๆ 2.1.2 การหาความรู้เพิ่มเติมด้วย วิธีการอื่นๆ
2.2 การวิจัยในชั้นเรียน	ความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาที่ เกิดขึ้นในชั้นเรียน และการทำวิจัยโดย ใช้วิธีทางวิทยาศาสตร์เพื่อแก้ปัญหา และพัฒนาผู้เรียน	2.2.1 การวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น ในชั้นเรียน 2.2.2 การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน
2.3 การทำงานเป็นทีม	ความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกับ ผู้อื่นโดยมีภาวะความเป็นผู้นำ และ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตาม เป้าหมาย	2.3.1 การมีภาวะความเป็นผู้นำ 2.3.2 การทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อ บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

ตารางที่ 1 (ต่อ) กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมรรถนะทางวิชาชีพของ ครูปฐมวัย	ความหมาย	ตัวบ่งชี้
3. คุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณ		
วิชาชีพ	ความสามารถในการปฏิบัติตนในด้าน	3.1.1 การมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม
3.1 การประพฤติตนเป็น แบบอย่างที่ดี	บุคลิกภาพทั่วไป การแต่งกาย กิริยา วาจา และจริยธรรมที่เหมาะสมกับ ความเป็นครูอย่างสม่าเสมอที่ทำให้ ผู้เรียนเลื่อมใสศรัทธาและถือเป็น แบบอย่าง	3.1.2 การปฏิบัติตนตามจริยธรรม
3.2 ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ	การตระหนักถึงความสำคัญใน ความภาคภูมิใจและการอุทิศตน เพื่อประโยชน์ต่อวิชาชีพ	3.2.1 ความภาคภูมิใจในวิชาชีพครู 3.2.2 การอุทิศตนเพื่อประโยชน์ต่อวิชาชีพ
3.3 การมีวินัยและความรับผิดชอบ	ความสามารถในการควบคุม ความประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้อง เหมาะสมกับกฎระเบียบ ข้อบังคับ และมีความรับผิดชอบ	3.3.1 การควบคุมความประพฤติให้ ถูกต้องเหมาะสมกับกฎระเบียบ ข้อบังคับ 3.3.2 ความรับผิดชอบต่อหน้าที่

2. การกำหนดประชากรและตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูปฐมวัยในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 5,713 คน จำแนกตามสังกัด ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียนในแต่ละสังกัด โดยโรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1-120 คน โรงเรียนกลาง มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121-300 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556)

ตารางที่ 2 จำนวนประชากร จำแนกตามสังกัด และขนาดโรงเรียน

สังกัด	ขนาด โรงเรียน	จำนวน โรงเรียน (โรง)	รวม (โรง)	จำนวน ประชากร (คน)	รวม (คน)
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ใหญ่	1	35	13	203
	กลาง	19		142	
	เล็ก	15		48	
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	ใหญ่	61	534	1,047	3,495
	กลาง	157		1,207	
	เล็ก	316		1,241	
สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร	ใหญ่	20	430	235	1,956
	กลาง	171		1,047	
	เล็ก	239		674	
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	ใหญ่	1	7	30	59
	กลาง	3		19	
	เล็ก	3		10	
รวม			1,006		5,713

2.2 ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูปฐมวัยในกรุงเทพมหานคร 4 สังกัด จำนวนทั้งสิ้น 374 คน ได้แก่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 228 คน สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 127 คน และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จำนวน 4 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

2.1.1 ผู้วิจัยคำนวณขนาดตัวอย่างประชากรโดยใช้สูตรของ Yamane (1973 อ้างถึงใน วรณี แกมเกตุ, 2551) เพื่อประมาณค่าสัดส่วนประชากร ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ยอมให้คลาดเคลื่อนได้ ± 5 ได้ขนาดตัวอย่างประชากร 374 คน

2.1.2 ผู้วิจัยคำนวณหาจำนวนตัวอย่างประชากรครูปฐมวัยในแต่ละสังกัดตามขนาดของโรงเรียน โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random) โดยกำหนดจำนวนตัวอย่างประชากรของแต่ละระดับชั้นตามสัดส่วนของจำนวนประชากรของแต่ละสังกัดและขนาดของโรงเรียน ต่อจำนวนประชากรทั้งหมด (วรณี แกมเกตุ, 2551) ดังแสดงในตารางที่ 3

2.1.3 ผู้วิจัยทำการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ด้วยวิธีการจับฉลากรายชื่อโรงเรียนเพื่อให้ได้จำนวนครูปฐมวัยของแต่ละสังกัดตามขนาดโรงเรียน ดังแสดงในภาคผนวก ข

ตารางที่ 3 จำนวนตัวอย่างประชากร จำแนกตามสังกัด และขนาดโรงเรียน

สังกัด	ขนาด โรงเรียน	จำนวน โรงเรียน (โรง)	รวม (โรง)	จำนวน ประชากร (คน)	รวม (คน)
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ใหญ่	1	4	1	15
	กลาง	2		10	
	เล็ก	1		4	
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	ใหญ่	4	29	68	228
	กลาง	8		80	
	เล็ก	17		80	
สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร	ใหญ่	2	25	15	127
	กลาง	10		69	
	เล็ก	13		43	
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	ใหญ่	1	3	2	4
	กลาง	1		1	
	เล็ก	1		1	
รวม			61	374	

2.3 กำหนดผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยเพิ่มเติมโดยการประชุมกลุ่ม คือ ผู้เชี่ยวชาญทางด้าน การศึกษาปฐมวัยจากภาครัฐและเอกชน จำนวน 10 คน เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุของความ ต้องการจำเป็นและแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย โดยผู้วิจัยได้แบ่ง ผู้เชี่ยวชาญออกเป็น 3 กลุ่ม ใช้การเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ ดังนี้

2.3.1 นักวิชาการและอาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 4 คน โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

- 1) มีคุณวุฒิจบการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป
- 2) มีประสบการณ์ในการทำงานและผลงานวิชาการเกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัย ไม่น้อยกว่า 5 ปี

2.3.2 ศึกษานิเทศก์ จำนวน 3 คน โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

- 1) มีคุณวุฒิจบการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป
- 2) มีประสบการณ์ในการอบรมและพัฒนาครูปฐมวัย ไม่น้อยกว่า 5 ปี

2.3.3 ครูปฐมวัย จำนวน 3 คน โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

- 1) มีคุณวุฒิจบการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป
- 2) มีประสบการณ์ในการสอนระดับชั้นอนุบาล ไม่น้อยกว่า 5 ปี

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ประเภท ประกอบด้วยแบบสอบถาม และแนวคำถามในการประชุมกลุ่ม ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 แบบสอบถามครูปฐมวัย เรื่อง ความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามเกี่ยวกับ โรงเรียน สังกัด เพศ อายุ สถานภาพสมรส ภูมิลำเนาเดิม ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน ตำแหน่งหรือหน้าที่อื่นๆ นอกเหนือจากการเป็นครูประจำชั้น และการอบรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย นอกเหนือจากที่หน่วยงานได้กำหนด มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) เพื่อสำรวจข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของครูปฐมวัยในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพ จำนวน 54 ข้อ เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยใช้รูปแบบการตอบสนองคู่ (Dual-Response Format) (Withkin, 1984 อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวานิช, 2548) แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการสอน จำนวน 18 ข้อ 2) ด้านการพัฒนาตนเอง จำนวน 18 ข้อ และ 3) ด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ จำนวน 18 ข้อ

ประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วน คือ การปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในสภาพที่เป็นจริง และการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในสภาพที่ควรจะเป็น โดยกำหนดความหมายแต่ละระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากที่สุด
มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก
มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง
มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับน้อย
มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับน้อยที่สุด
มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.2 แนวคำถามในการประชุมกลุ่ม เป็นข้อคำถามแบบมีโครงสร้างลักษณะปลายเปิดในประเด็นเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย จำนวน 12 ข้อ แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการสอน จำนวน 4 ข้อ 2) ด้านการพัฒนาตนเอง จำนวน 4 ข้อ และ 3) ด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ จำนวน 4 ข้อ

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับ หลักการ แนวคิด และองค์ประกอบเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยจากเอกสาร บทความ อินเทอร์เน็ตและงานวิจัย และศึกษา

หลักเกณฑ์การสร้างเครื่องมือการประเมินความต้องการจำเป็นจากเอกสาร หนังสือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดโครงสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.2 กำหนดโครงสร้างเนื้อหา และข้อคำถามในแบบสอบถาม และแนวคำถามในการประชุมกลุ่มตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 โครงสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	
	แบบสอบถาม (ข้อ)	แนวคำถามในการประชุมกลุ่ม (ข้อ)
1. ด้านการสอน		1
1.1. การจัดการเรียนการสอน	1-6	
1.2. การประเมินพัฒนาการ	7-12	
1.3. การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน	12-18	
2. ด้านการพัฒนาตนเอง		2
2.1. การศึกษาหาความรู้	19-24	
2.2. การวิจัยในชั้นเรียน	15-30	
2.3. การทำงานเป็นทีม	31-36	
3. ด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ		3
3.1. การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	37-42	
3.2. ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ	43-48	
3.3. การมีวินัยและความรับผิดชอบ	49-54	

4.3 สร้างแบบสอบถาม และแนวคำถามการประชุมกลุ่มตามขอบข่ายเนื้อหาในกรอบแนวคิดการวิจัย และเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณา และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

4.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

4.4.1 นำเครื่องมือทั้ง 2 ชุด เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 ท่าน ดังแสดงรายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยในภาคผนวก ก เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) รวมถึงตรวจสอบความเหมาะสมของการใช้ภาษาโดยกำหนดให้ผู้ทรงคุณวุฒิให้คะแนน ดังนี้

+1 หมายถึง ความสอดคล้อง ครอบคลุม และเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการวิจัย

0 หมายถึง ความสอดคล้อง ครอบคลุม และเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการวิจัย

-1 หมายถึง ความสอดคล้อง ครอบคลุม และเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการวิจัย

4.4.2 นำผลการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 ท่านมาคำนวณค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) เป็นรายข้อ โดยกำหนดเกณฑ์ให้ความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ต้องมีค่าดัชนี IOC มากกว่า 0.5 จึงถือว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับโครงสร้างและนิยามที่ต้องการวัด (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2550)

พบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 - 1.0 แสดงว่ามีความตรงเชิงเนื้อหาผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

4.4.3 นำแบบสอบถามและแนวคำถามในการประชุมกลุ่มที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ดังแสดงในตารางที่ 5 และตารางที่ 6

ตารางที่ 5 ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิและประเด็นปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ	สิ่งที่ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไข
1. ควรสร้างเนื้อหาคำถามให้เข้าใจเป็นรูปธรรม	ปรับเนื้อหาคำถามให้เป็นเชิงพฤติกรรมโดยการยกตัวอย่างเพื่อให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น
2. ควรใช้ภาษากระชับ ได้ใจความ	ปรับภาษาให้ไม่ซ้ำซ้อนแต่ได้ใจความ
3. ควรเพิ่มความหมายของแต่ละหัวข้อคำถาม	เพิ่มความหมายของแต่ละหัวข้อคำถาม

ตารางที่ 6 ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิและประเด็นปรับปรุงแก้ไขแนวคำถามในการประชุมกลุ่ม

ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ	สิ่งที่ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไข
1. ควรใช้ภาษากระชับ ได้ใจความ	ปรับภาษาให้ไม่ซ้ำซ้อนแต่ได้ใจความ
2. หลีกเลี่ยงการใช้คำเชื่อมที่ทำให้คำถามขาดเอกภาพ	เรียบเรียงคำถามให้มีความสำคัญเพียงใจความเดียว

4.4.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้กับครูปฐมวัย จำนวน 40 คน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ใช้เวลาดำเนินการ 2 สัปดาห์ พบว่าครูปฐมวัยส่วนใหญ่สามารถตอบแบบสอบถามได้อย่างเข้าใจ และถูกต้อง แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยโปรแกรม SPSS for Windows ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .973

4.4.5 นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข และจัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ ดังแสดงเครื่องมือในการวิจัยในภาคผนวก ค

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ดังนี้

5.1.1 ส่งจดหมายขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1.2 ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์โดยมีการสอดซองติดแสตมป์พร้อมหนังสือ ขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนตัวอย่างประชากร

5.1.3 ตรวจสอบจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน พบว่า ได้แบบสอบถามคืนจำนวน 198 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 52.94

5.1.4 ดำเนินการติดตามแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับคืนทางโทรศัพท์แล้วจึงสรุปจำนวนแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมารวม 337 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.1 เป็นค่าที่ยอมรับได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 (วรณดี แกมเกต, 2551)

5.1.5 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล พบว่าแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ

5.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแนวคำถามในการประชุมกลุ่ม (Focus Group) ดังนี้

5.2.1 ดำเนินการติดต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอเชิญเข้าร่วมประชุมกลุ่ม จำนวน 10 คน ดังแสดงในภาคผนวก ข

5.2.2 ส่งหนังสือขอความร่วมมือในการประชุมกลุ่มจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และผลการวิเคราะห์จากแบบสอบถามความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย ถึงผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง

5.2.3 ดำเนินการประชุมกลุ่ม 1 วัน ใช้ระยะเวลา 3 ชั่วโมง ณ ห้องประชุมโรงเรียนเกษมพิทยา โดยผู้วิจัยอธิบายความเป็นมาของการประชุมกลุ่ม เรื่องสาเหตุของความต้องการจำเป็น และแนวทางเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย หลังจากนั้นผู้เชี่ยวชาญได้ร่วมกันอภิปราย และจัดลำดับความสำคัญเกี่ยวกับสาเหตุของความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย โดยมีผู้ช่วยวิจัยบันทึกข้อมูลและบันทึกภาพในการประชุมกลุ่ม ดังแสดงรายงานผู้ช่วยวิจัยในภาคผนวก ค และรูปภาพในการประชุมกลุ่มในภาคผนวก ซ

6. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย ดำเนินการดังนี้

6.1 การวิเคราะห์แบบสอบถาม ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จสำเร็จรูป SPSS for Windows โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล ดังนี้

6.1.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

6.1.2 ตอนที่ 2 ความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย วิเคราะห์โดยหาค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพในสภาพที่เป็นจริง และค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพในสภาพที่ควรจะเป็น และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพในสภาพที่เป็นจริง และค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพในสภาพที่ควรจะเป็น โดยการทดสอบค่าที (t-test) ด้วยวิธีการเปรียบเทียบรายคู่ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

เกณฑ์การแปลผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยในการปฏิบัติในสภาพที่เป็นจริง/สภาพที่ควรจะเป็นของครูปฐมวัย มีดังนี้

4.50 – 5.00 หมายถึง การปฏิบัติในสภาพที่เป็นจริงของครูอยู่ในระดับสูงมาก
การปฏิบัติในสภาพที่ควรจะเป็นของครูอยู่ในระดับสูงมาก

3.50 – 4.49 หมายถึง การปฏิบัติในสภาพที่เป็นจริงของครูอยู่ในระดับสูง
การปฏิบัติในสภาพที่ควรจะเป็นของครูอยู่ในระดับสูง

2.50 – 3.49 หมายถึง การปฏิบัติในสภาพที่เป็นจริงของครูอยู่ในระดับปานกลาง
การปฏิบัติในสภาพที่ควรจะเป็นของครูอยู่ในระดับปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง การปฏิบัติในสภาพที่เป็นจริงของครูอยู่ในระดับต่ำ
การปฏิบัติในสภาพที่ควรจะเป็นของครูอยู่ในระดับต่ำ

1.00 – 1.49 หมายถึง การปฏิบัติในสภาพที่เป็นจริงของครูอยู่ในระดับต่ำมาก
การปฏิบัติในสภาพที่ควรจะเป็นของครูอยู่ในระดับต่ำมาก

6.1.3 การจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัย โดยใช้วิธี Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) แล้วนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยเรียงดัชนี จากมากไปหาน้อย และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

6.1.4 การวิเคราะห์สาเหตุของความต้องการจำเป็นและแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะ ทางวิชาชีพของครูปฐมวัยจากการประชุมกลุ่ม ผู้วิจัยนำข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครู
ปฐมวัย แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูปฐมวัย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย

ตอนที่ 3 ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์สาเหตุของความต้องการจำเป็น และแนวทางพัฒนาสมรรถนะทาง
วิชาชีพของครูปฐมวัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูปฐมวัย

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างประชากร คือ ครูปฐมวัยในกรุงเทพมหานคร นำเสนอในตารางที่ 7 ดังนี้

ตารางที่ 7 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามจำนวน และค่าร้อยละ

รายการ	จำนวน(n=337)	ร้อยละ
1. สังกัดโรงเรียน		
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)	15	4.50
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)	197	58.40
สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร (กทม.)	121	35.90
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)	4	1.20
2. เพศ		
หญิง	336	99.70
ชาย	1	0.30
3. อายุ		
ต่ำกว่า 31 ปี	63	18.70
31-40ปี	114	33.90
41-50 ปี	111	32.90
51-60 ปี	49	14.50
4. สถานภาพสมรส		
โสด	171	50.70
สมรส	166	49.30
จำนวนบุตร		
ไม่มีบุตร	36	21.70
มีบุตร 1 คน	65	39.20
มีบุตร 2 คน	57	34.30
มีบุตร 3 คน	8	4.80
5. ภูมิลำเนาเดิม		
กรุงเทพมหานคร	143	42.40
ต่างจังหวัด	194	57.60

ตารางที่ 7 (ต่อ) จำนวนและค่าร้อยละของครูปฐมวัยที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

รายการ	จำนวน(n=337)	ร้อยละ
6. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	32	9.50
ปริญญาตรี	162	77.70
ปริญญาโท	41	12.20
ปริญญาเอก	2	0.60
สาขาวิชา		
การศึกษาปฐมวัย	186	55.20
สังคมศึกษา	7	2.10
จิตวิทยาและการแนะแนว	3	0.90
การวัดและการประเมินผล	14	4.10
การศึกษาพิเศษ	4	1.20
การประถมศึกษา	34	10.10
ภาษาไทย	13	3.90
คหกรรมศาสตร์	10	2.90
สุขศึกษา	5	1.50
พลศึกษา	4	1.20
บริหารการศึกษา	11	3.30
บริหารธุรกิจ	14	4.10
ไม่ระบุ	32	9.50
7. ประสบการณ์สอน		
ระดับชั้น		
เตรียมอนุบาล (เด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี)	4	1.20
อ.1 ร.ร.เอกชน (เด็กอายุ 3 - 4 ปี)	45	13.40
อ.2 ร.ร.เอกชน/อ.1 ร.ร.รัฐบาล (เด็กอายุ 4 - 5 ปี)	97	28.80
อ.3 ร.ร.เอกชน/อ.2 ร.ร.รัฐบาล (เด็กอายุ 5 - 6 ปี)	96	28.50
เตรียมอนุบาล -อ.3 (เด็กอายุต่ำกว่า 3 - 6 ปี)	88	26.10
ระดับชั้นอื่นๆ	7	2.00
ระยะเวลา		
ต่ำกว่า 5 ปี	85	25.20
5 - 10 ปี	101	30.00
11 - 15 ปี	63	18.70
16 - 20 ปี	52	15.40
21 ปีขึ้นไป	36	10.70

ตารางที่ 7 (ต่อ) จำนวนและค่าร้อยละของครูปฐมวัยที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

รายการ	จำนวน(n=337)	ร้อยละ
8. ตำแหน่งหรือหน้าที่อื่นนอกเหนือจากครูประจำชั้น		
ไม่มีหน้าที่อื่นนอกเหนือจากการเป็นครูประจำชั้น	227	67.40
มีหน้าที่อื่นนอกเหนือจากการเป็นครูประจำชั้น	110	32.60
หัวหน้าแผนกชั้นอนุบาล	31	28.20
สอนวิชาอื่น	12	10.90
ครูอนามัย	8	7.30
งานโครงการต่างๆ	10	9.10
ธุรการ	38	34.50
อื่น ๆ	11	10.00
10. การอบรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา		
ปฐมวัยนอกเหนือจากที่หน่วยงานได้กำหนด		
ไม่เคย	101	30.00
เคย	236	70.00
ชื่อหัวข้อที่ครูปฐมวัยเคยเข้ารับการอบรม		
พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย	7	3.00
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้	23	9.70
การผลิตสื่อการสอน	5	2.10
การเขียนแผนการจัดประสบการณ์	3	1.30
หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย	7	3.00
การทำวิจัยในชั้นเรียน	5	2.10
อื่นๆ	13	5.50
ไม่ระบุ	173	73.30

ตารางที่ 7 พบว่า ครูปฐมวัยส่วนใหญ่เป็นครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) คิดเป็นร้อยละ 58.40 เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 99.70 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.90 มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 50.70 มีภูมิลำเนาเดิมที่ต่างจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 57.60 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 77.70 จบการศึกษาจากสาขาการศึกษาปฐมวัย คิดเป็นร้อยละ 55.20 มีประสบการณ์การสอนเป็นระยะเวลา 5 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.00 มีประสบการณ์การสอนเด็กชั้นอนุบาล 2 ร.ร.เอกชน/ชั้นอนุบาล 3 ร.ร. รัฐบาล (อายุ 4 - 5 ปี) คิดเป็นร้อยละ 28.80 ครูปฐมวัยส่วนใหญ่ไม่มีหน้าที่อื่นนอกเหนือจากเป็นครูประจำชั้น คิดเป็นร้อยละ 67.40 นอกจากนี้ ครูส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยนอกเหนือจากที่หน่วยงานได้กำหนดคิดเป็นร้อยละ 70.00

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย 3 ด้าน ได้แก่ การสอน การพัฒนาตนเอง และคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ นำเสนอในตารางที่ 8 ดังนี้

ตารางที่ 8 ภาพรวมของผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย จำแนกตามสภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็น และผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น

การปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพ	สภาพที่เป็นจริง			สภาพที่ควรจะเป็น			t-test
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	
1. การสอน	3.96	0.44	สูง	4.81	0.33	สูงมาก	35.13*
2. การพัฒนาตนเอง	3.93	0.49	สูง	4.80	0.34	สูงมาก	32.96*
3. คุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.34	0.48	สูง	4.90	0.23	สูงมาก	21.11*
รวม	4.08	0.41	สูง	4.83	0.28	สูงมาก	34.09*

*p < .01

ตารางที่ 8 พบว่าโดยภาพรวมค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 4.08$) และสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับสูงมาก ($\bar{x} = 4.83$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพในสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับสูงทุกด้าน โดยด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพสูงสุด ($\bar{x} = 4.34$) รองลงมาคือ ด้านการสอน ($\bar{x} = 3.96$) และด้านการพัฒนาตนเอง ($\bar{x} = 3.93$) ตามลำดับ

การปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพในสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับสูงมากทุกด้าน โดยด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ($\bar{x} = 4.90$) มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการสอน ($\bar{x} = 4.81$) และด้านการพัฒนาตนเอง ($\bar{x} = 4.80$) ตามลำดับ

การทดสอบค่าทีพบว่า ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยทั้งสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นในทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพในทุกด้าน

ตารางที่ 9 ภาพรายด้านของผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพ
ของครูปฐมวัย จำแนกตามสภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็น และผลการวิเคราะห์
ความต้องการจำเป็น

การปฏิบัติในการพัฒนา สมรรถนะทางวิชาชีพ	สภาพ ที่เป็นจริง			สภาพ ที่ควรจะเป็น			t-test
	\bar{x}	S.D	ระดับ	\bar{x}	S.D	ระดับ.	
1. การสอน	3.96	0.44	สูง	4.81	0.33	สูงมาก	35.13*
1.1 การจัดการเรียนการสอน	3.96	0.48	สูง	4.82	0.35	สูงมาก	31.39*
1.1.1 ความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ พัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็ก	3.93	0.51	สูง	4.79	0.39	สูงมาก	30.26*
1.1.2 การจัดสภาพแวดล้อมและสื่อ อุปกรณ์ให้สอดคล้องกับพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็ก	3.99	0.56	สูง	4.84	0.36	สูงมาก	26.79*
1.2 การประเมินพัฒนาการ	3.97	0.55	สูง	4.80	0.38	สูงมาก	29.13*
1.2.1 ความสามารถในการประเมิน พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก	3.86	0.57	สูง	4.79	0.38	สูงมาก	31.19*
1.2.2 การนำผลการประเมินมาใช้ใน การพัฒนาเด็ก	4.07	0.62	สูง	4.81	0.41	สูงมาก	22.51*
1.3 การประสานความร่วมมือกับ ผู้ปกครองและชุมชน	3.95	0.51	สูง	4.80	0.35	สูงมาก	30.22*
1.3.1 การสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครอง และชุมชน	3.72	0.65	สูง	4.74	0.44	สูงมาก	30.10*
1.3.2 การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง และชุมชน	4.18	0.56	สูง	4.85	0.32	สูงมาก	21.52*
2. การพัฒนาตนเอง	3.93	0.49	สูง	4.80	0.34	สูงมาก	32.96*
2.1 การศึกษาหาความรู้	3.99	0.52	สูง	4.81	0.37	สูงมาก	29.42*
2.1.1 การสืบค้นข้อมูลสารสนเทศด้วย ตนเองจากแหล่งต่างๆ	4.03	0.58	สูง	4.83	0.36	สูงมาก	26.31*
2.1.2 การหาความรู้เพิ่มเติมด้วยวิธีการอื่นๆ	3.96	0.60	สูง	4.78	0.42	สูงมาก	25.78*
2.2 การวิจัยในชั้นเรียน	3.84	0.57	สูง	4.80	0.36	สูงมาก	31.01*
2.2.1 การวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นใน ชั้นเรียน	3.96	0.61	สูง	4.81	0.39	สูงมาก	25.38*
2.2.2 การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน	3.72	0.66	สูง	4.78	0.38	สูงมาก	30.19*
2.3 การทำงานเป็นทีม	3.97	0.58	สูง	4.78	0.36	สูงมาก	25.64*
2.3.1 การมีภาวะความเป็นผู้นำ	3.80	0.66	สูง	4.74	0.43	สูงมาก	25.54*
2.3.2 การทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อบรรลุผล สำเร็จตามเป้าหมาย	4.14	0.59	สูง	4.83	0.34	สูงมาก	21.38*

ตารางที่ 9 (ต่อ) ภาพรายด้านของผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย จำแนกตามสภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็น และผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นเพื่อ

3. คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.34	0.48	สูง	4.90	0.23	สูงมาก	21.11*
3.1 การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	4.40	0.46	สูง	4.93	0.21	สูงมาก	20.65*
3.1.1 การมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม	4.41	0.48	สูง	4.93	0.22	สูงมาก	18.95*
3.1.2 การปฏิบัติตนตามจริยธรรม	4.39	0.52	สูง	4.93	0.23	สูงมาก	19.36*
3.2 ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ	4.29	0.58	สูง	4.87	0.28	สูงมาก	18.65*
3.2.1 ความภาคภูมิใจในวิชาชีพครู	4.40	0.59	สูง	4.94	0.24	สูงมาก	16.67*
3.2.2 การอุทิศตนเพื่อประโยชน์ต่อวิชาชีพ	4.17	0.64	สูง	4.81	0.37	สูงมาก	18.47*
3.3. การมีวินัยและความรับผิดชอบ	4.34	0.53	สูง	4.89	0.26	สูงมาก	19.43*
3.3.1 การควบคุมความประพฤติให้ถูกต้องเหมาะสมกับกฎระเบียบข้อบังคับ	4.26	0.57	สูง	4.88	0.30	สูงมาก	19.91*
3.3.2 ความรับผิดชอบต่อหน้าที่	4.41	0.57	สูง	4.91	0.27	สูงมาก	15.90*

*p < .01

ตารางที่ 9 พบว่า ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย จำแนกตามสภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็น และผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น มีดังนี้

1) ด้านการสอน พบว่า ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยด้านการสอนในสภาพที่เป็นจริง โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 3.96$) เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยพบว่า การปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับสูงทุกประเด็นย่อย โดยการประเมินพัฒนาการ มีการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพสูงสุด ($\bar{x} = 3.97$) รองลงมาคือ การจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.96$) และ การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ($\bar{x} = 3.95$) ตามลำดับ

ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยด้านการสอนในสภาพที่ควรจะเป็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก ($\bar{x} = 4.81$) เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยพบว่า การปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับสูงมากทุกประเด็นย่อย โดยการจัดการเรียนการสอน มีการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพสูงสุด ($\bar{x} = 4.82$) รองลงมาคือ การประเมินพัฒนาการ และ การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ($\bar{x} = 4.80$)

การทดสอบค่าทีในด้านการสอน พบว่า ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยทั้งสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นในทุกประเด็นย่อย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพในทุกประเด็นย่อย

2) ด้านการพัฒนาตนเอง พบว่า ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยด้านการพัฒนาตนเองในสภาพที่เป็นจริง โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 3.93$) เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยพบว่า การปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับสูงทุกประเด็นย่อย โดยการศึกษาหาความรู้ ($\bar{x} = 3.99$) มีการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพสูงสุด รองลงมาคือ การทำงานเป็นทีม ($\bar{x} = 3.97$) และการวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{x} = 3.84$) ตามลำดับ

ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยด้านการพัฒนาตนเองในสภาพที่ควรจะเป็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก ($\bar{x} = 4.80$) เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยพบว่า การปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับสูงมากทุกประเด็นย่อย โดยการศึกษาหาความรู้ ($\bar{x} = 4.81$) มีการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพสูงสุด รองลงมาคือ การวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{x} = 4.80$) และการทำงานเป็นทีม ($\bar{x} = 4.78$) ตามลำดับ

การทดสอบค่าทีในด้านการพัฒนาตนเอง พบว่า ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยทั้งสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นในทุกประเด็นย่อย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพในทุกประเด็นย่อย

3) ด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ พบว่าค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพในสภาพที่เป็นจริง โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 4.34$) เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยพบว่า การปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับสูงทุกประเด็นย่อย โดยการศึกษาหาความรู้ ($\bar{x} = 4.40$) มีการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพสูงสุด รองลงมาคือ การมีวินัยและความรับผิดชอบ ($\bar{x} = 4.34$) และความรักและศรัทธาในวิชาชีพ ($\bar{x} = 4.29$) ตามลำดับ

ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพในสภาพที่ควรจะเป็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก ($\bar{x} = 4.90$) เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยพบว่า การปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับสูงมากทุกประเด็นย่อย โดยการศึกษาหาความรู้ ($\bar{x} = 4.93$) มีการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพสูงสุด รองลงมาคือ การมีวินัยและความรับผิดชอบ ($\bar{x} = 4.89$) และความรักและศรัทธาในวิชาชีพ ($\bar{x} = 4.87$) ตามลำดับ

การทดสอบค่าทีในด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ พบว่า ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยทั้งสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นในทุกประเด็นย่อย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพในทุกประเด็นย่อย

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของ
ครูปฐมวัยในด้านการสอน จำแนกตามสภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็น และ
ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น

การปฏิบัติในการพัฒนา สมรรถนะทางวิชาชีพ	สภาพ ที่เป็นจริง			สภาพ ที่ควรจะเป็น			t-test
	\bar{x}	S.D	ระดับ.	\bar{x}	S.D	ระดับ.	
การสอน							
1 การจัดการเรียนการสอน							
1.1. ความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนให้สอดคล้องกับพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็ก	3.93	0.51	สูง	4.79	0.39	สูงมาก	30.26*
1.2 การจัดสภาพแวดล้อมและสื่ออุปกรณ์ให้ สอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ ของเด็ก	3.99	0.56	สูง	4.84	0.36	สูงมาก	26.79*
2 การประเมินพัฒนาการ							
2.1 ความสามารถในการประเมินพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็ก	3.86	0.57	สูง	4.79	0.38	สูงมาก	31.19*
2.2 การนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาเด็ก	4.07	0.62	สูง	4.81	0.41	สูงมาก	22.51*
3 การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและ ชุมชน							
3.1 การสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน	3.72	0.65	สูง	4.74	0.44	สูงมาก	30.10*
3.2 การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน	4.18	0.56	สูง	4.85	0.32	สูงมาก	21.52*

*p < .01

จากตารางที่ 10 พบว่า ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย
ในด้านการสอน จำแนกตามสภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็น และผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น
มีดังนี้

1) การจัดการเรียนการสอน พบว่า ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของ
ครูปฐมวัยในด้านการจัดการเรียนการสอนในสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับสูงทุกตัวบ่งชี้ เมื่อพิจารณาแต่ละ
ตัวบ่งชี้ พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูมีการจัดสภาพแวดล้อมและสื่ออุปกรณ์ให้สอดคล้องกับ
พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กสูงสุด ($\bar{x} = 3.99$) รองลงมาคือ ความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการ
เรียนการสอนให้สอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ($\bar{x} = 3.93$)

ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในด้านการ
จัดการเรียนการสอนในสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับสูงมากทุกตัวบ่งชี้ เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้
พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูมีการจัดสภาพแวดล้อมและสื่ออุปกรณ์ให้สอดคล้องกับ
พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กสูงสุด ($\bar{x} = 4.84$) รองลงมาคือ ความรู้ความเข้าใจในการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ($\bar{x} = 4.79$)

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย
 ในด้านการพัฒนาตนเอง จำแนกตามสภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็น และผลการวิเคราะห์
 ความต้องการจำเป็น

การปฏิบัติในการพัฒนา สมรรถนะทางวิชาชีพ	สภาพ ที่เป็นจริง			สภาพ ที่ควรจะเป็น			t-test
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	
การพัฒนาตนเอง							
1. การศึกษาหาความรู้							
1.1 การสืบค้นข้อมูลสารสนเทศด้วยตนเอง จากแหล่งต่างๆ	4.03	0.58	สูง	4.83	0.36	สูงมาก	26.31*
1.2 การหาความรู้เพิ่มเติมด้วยวิธีการอื่นๆ	3.96	0.60	สูง	4.78	0.42	สูงมาก	25.78*
2. การวิจัยในชั้นเรียน							
2.1 การวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน	3.96	0.61	สูง	4.81	0.39	สูงมาก	25.38*
2.2 การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน	3.72	0.66	สูง	4.78	0.38	สูงมาก	30.19*
3 การทำงานเป็นทีม							
3.1 การมีภาวะความเป็นผู้นำ	3.80	0.66	สูง	4.74	0.43	สูงมาก	25.54*
3.2 การทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อบรรลุผล สำเร็จตามเป้าหมาย	4.14	0.59	สูง	4.83	0.34	สูงมาก	21.38*

*p < .01

ตารางที่ 11 พบว่า ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในด้านการพัฒนาตนเอง จำแนกตามสภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็น และผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นมีดังนี้

1) การศึกษาหาความรู้ พบว่า ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในด้านการศึกษาหาความรู้ ในสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับสูงทุกตัวบ่งชี้ เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้ พบว่า ด้านการศึกษาหาความรู้ ครูมีการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศด้วยตนเองจากแหล่งต่างๆ สูงสุด ($\bar{x} = 4.03$) รองลงมาคือ การหาความรู้เพิ่มเติมด้วยวิธีการอื่นๆ ($\bar{x} = 3.96$)

ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในด้านการศึกษาหาความรู้ในสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับสูงมากทุกตัวบ่งชี้ เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้ พบว่า ด้านการศึกษาหาความรู้ ครูมีการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศด้วยตนเองจากแหล่งต่างๆ สูงสุด ($\bar{x} = 4.83$) รองลงมาคือ การหาความรู้เพิ่มเติมด้วยวิธีการอื่นๆ ($\bar{x} = 4.78$)

การทดสอบค่าทีในด้านการศึกษาหาความรู้ พบว่า ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยทั้งสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่ควรจะเป็นในทุกตัวบ่งชี้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยด้านการศึกษาหาความรู้ในทุกตัวบ่งชี้

2) การวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในด้านการวิจัยในชั้นเรียนในสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับสูงทุกตัวบ่งชี้ เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้

พบว่า ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ครูมีการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนสูงสุด ($\bar{x} = 3.96$) รองลงมาคือ การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ($\bar{x} = 3.72$)

ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในด้านการวิจัยในชั้นเรียนในสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับสูงมากทุกตัวบ่งชี้ เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้ พบว่า ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ครูมีการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนสูงสุด ($\bar{x} = 4.81$) รองลงมาคือ การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ($\bar{x} = 4.78$)

การทดสอบค่าทีในด้านการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยทั้งสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่ควรจะเป็นในทุกตัวบ่งชี้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยด้านการวิจัยในชั้นเรียนในทุกตัวบ่งชี้

3) การทำงานเป็นทีม พบว่า ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในด้านการทำงานเป็นทีมในสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับสูงทุกตัวบ่งชี้ เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้ พบว่า ด้านการทำงานเป็นทีม ครูมีการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายสูงสุด ($\bar{x} = 4.14$) รองลงมาคือ ครูมีภาวะความเป็นผู้นำ ($\bar{x} = 3.80$)

ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในด้านการทำงานเป็นทีมในสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับสูงมากทุกตัวบ่งชี้ เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้ พบว่า ด้านการทำงานเป็นทีม ครูมีการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายสูงสุด ($\bar{x} = 4.83$) รองลงมาคือ ครูมีภาวะความเป็นผู้นำ ($\bar{x} = 4.74$)

การทดสอบค่าทีในด้านการทำงานเป็นทีม พบว่า ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยทั้งสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่ควรจะเป็นในทุกตัวบ่งชี้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยด้านการทำงานเป็นทีมในทุกตัวบ่งชี้

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย ด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ จำแนกตามสภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็น และผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น

การปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพ	สภาพที่เป็นจริง			สภาพที่ควรจะเป็น			t-test
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	
คุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ							
1. การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี							
3.1 การมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม	4.41	0.48	สูง	4.93	0.22	สูงมาก	18.95*
3.2 การปฏิบัติตนตามจริยธรรม	4.39	0.52	สูง	4.93	0.23	สูงมาก	19.36*
2. ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ							
2.1 ความภาคภูมิใจในวิชาชีพครู	4.40	0.59	สูง	4.94	0.24	สูงมาก	16.67*
2.2 การอุทิศตนเพื่อประโยชน์ต่อวิชาชีพ	4.17	0.64	สูง	4.81	0.37	สูงมาก	18.47*
3. การมีวินัยและความรับผิดชอบ							
3.1 การควบคุมความประพฤติให้ถูกต้องเหมาะสมกับกฎระเบียบข้อบังคับ	4.26	0.57	สูง	4.88	0.30	สูงมาก	19.91*
3.2 ความรับผิดชอบต่อหน้าที่	4.41	0.57	สูง	4.91	0.27	สูงมาก	15.90*

*p < .01

ตารางที่ 12 พบว่า ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย ในด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ในสภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็น และผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น มีดังนี้

1) การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี พบว่า ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในด้านการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ในสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับสูงทุกตัวบ่งชี้ เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้ พบว่า ด้านการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ครูมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมสูงสุด ($\bar{x} = 4.41$) รองลงมาคือ การปฏิบัติตนตามจริยธรรม ($\bar{x} = 4.39$)

ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในด้านการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับสูงมากทุกตัวบ่งชี้ เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้ พบว่า ด้านการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ครูมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม และการปฏิบัติตนตามจริยธรรมสูงสุดเท่ากัน ($\bar{x} = 4.93$)

การทดสอบค่าทีในด้านการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี พบว่า ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยทั้งสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่ควรจะเป็นในทุกตัวบ่งชี้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยด้านการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในทุกตัวบ่งชี้

2) ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ พบว่า ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในด้านความรักและศรัทธาในวิชาชีพในสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับสูงทุกตัวบ่งชี้

เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้ พบว่า ด้านความรักและศรัทธาในวิชาชีพ ครูมีความภาคภูมิใจในวิชาชีพครูสูงสุด ($\bar{x} = 4.40$) รองลงมาคือ การอุทิศตนเพื่อประโยชน์ต่อวิชาชีพ ($\bar{x} = 4.17$)

ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในด้านความรักและศรัทธาในวิชาชีพในสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับสูงมากทุกตัวบ่งชี้ เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้ พบว่า ด้านความรักและศรัทธาในวิชาชีพ ครูมีความภาคภูมิใจในวิชาชีพครูสูงสุด ($\bar{x} = 4.94$) รองลงมาคือ การอุทิศตนเพื่อประโยชน์ต่อวิชาชีพ ($\bar{x} = 4.81$)

การทดสอบค่าทีในด้านความรักและศรัทธาในวิชาชีพ พบว่า ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยทั้งสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่ควรจะเป็นในทุกตัวบ่งชี้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยด้านความรักและศรัทธาในวิชาชีพในทุกตัวบ่งชี้

3) การมีวินัยและความรับผิดชอบ พบว่า ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในด้านการมีวินัยและความรับผิดชอบในสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับสูงทุกตัวบ่งชี้ เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้ พบว่า ด้านการมีวินัยและความรับผิดชอบ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่สูงสุด ($\bar{x} = 4.41$) รองลงมาคือ การควบคุมความประพฤติให้ถูกต้องเหมาะสมกับกฎระเบียบข้อบังคับ ($\bar{x} = 4.26$)

ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในด้านการมีวินัยและความรับผิดชอบในสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับสูงมากทุกตัวบ่งชี้ เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้ พบว่า ด้านการมีวินัยและความรับผิดชอบ ครูมีการควบคุมความประพฤติให้ถูกต้องเหมาะสมกับกฎระเบียบข้อบังคับสูงสุด ($\bar{x} = 4.91$) รองลงมาคือ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่สูงสุด ($\bar{x} = 4.88$)

การทดสอบค่าทีในด้านการมีวินัยและความรับผิดชอบ พบว่า ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยทั้งสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่ควรจะเป็นในทุกตัวบ่งชี้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยด้านการมีวินัยและความรับผิดชอบในทุกตัวบ่งชี้

ตอนที่ 3 ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย ดังนี้

ตารางที่ 13 ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย

การปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพ	สภาพที่เป็นจริง (D)	สภาพที่ควรจะเป็น (I)	ความต้องการจำเป็น		
			(I - D)	$PNI_{Modified}$ (I - D) / D	ลำดับ
การสอน	3.96	4.81	0.85	0.21	(2)
การจัดการเรียนการสอน	3.96	4.82	0.86	0.22	1
การประเมินพัฒนาการ	3.97	4.80	0.83	0.21	2
การประสานความร่วมมือกับ ผู้ปกครองและชุมชน	3.95	4.80	0.85	0.22	1
การพัฒนาตนเอง	3.93	4.80	0.87	0.22	(1)
การศึกษาหาความรู้	3.99	4.81	0.82	0.21	2
การทำวิจัยในชั้นเรียน	3.84	4.80	0.96	0.25	1
การทำงานเป็นทีม	3.97	4.78	0.81	0.20	3
คุณธรรมจริยธรรม และ จรรยาบรรณวิชาชีพ	4.34	4.90	0.56	0.13	(3)
การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	4.40	4.93	0.53	0.12	3
ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ	4.29	4.87	0.58	0.14	1
การมีวินัยและความรับผิดชอบ	4.34	4.89	0.55	0.13	2

ตารางที่ 13 พบว่า ครูมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพทุกด้าน โดยมีค่า $PNI_{Modified}$ อยู่ระหว่าง 0.13 - 0.22 เมื่อจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของครูในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยทั้ง 3 ด้าน พบว่า ความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพ ลำดับที่ 1 คือ ด้านการพัฒนาตนเอง ($PNI_{Modified} = 0.22$) รองลงมาคือ ด้านการสอน ($PNI_{Modified} = 0.21$) และด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ($PNI_{Modified} = 0.13$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสอน ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพสูงสุดเป็นลำดับแรกคือ การจัดการเรียนการสอน และการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ($PNI_{Modified} = 0.22$) รองลงมาคือ การประเมินพัฒนาการ ($PNI_{Modified} = 0.21$) ด้านการพัฒนาตนเอง ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพสูงสุดเป็นลำดับแรกคือ การวิจัยในชั้นเรียน ($PNI_{Modified} = 0.25$) รองลงมาคือการศึกษาหาความรู้ ($PNI_{Modified} = 0.21$) และการทำงานเป็นทีม ($PNI_{Modified} = 0.20$) ตามลำดับ และด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพสูงสุดเป็นลำดับแรกคือ ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ ($PNI_{Modified} = 0.14$) รองลงมาคือ การมีวินัยและความรับผิดชอบ ($PNI_{Modified} = 0.13$) และการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ($PNI_{Modified} = 0.12$)

ตอนที่ 4 ผลวิเคราะห์สาเหตุของความต้องกรจำเป็น และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย จากการประชุมกลุ่ม

การวิเคราะห์สาเหตุของความต้องกรจำเป็น และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยจากการประชุมกลุ่ม (Focus Group) โดยนำผลการวิเคราะห์จากแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมการประชุมกลุ่ม ร่วมกันวิเคราะห์เพื่อให้ได้ฉันทมติเกี่ยวกับสาเหตุของความต้องกรจำเป็น และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพ 3 ลำดับ ดังนี้

ความต้องกรจำเป็นลำดับที่ 1 ด้านการพัฒนาตนเอง เรื่อง การวิจัยในชั้นเรียน

ความต้องกรจำเป็นลำดับที่ 2 ด้านการสอน เรื่อง การจัดการเรียนการสอน และเรื่อง การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง

ความต้องกรจำเป็นลำดับที่ 3 ด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ เรื่อง ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ

ตารางที่ 14 สาเหตุของความต้องกรจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย

สาเหตุของความต้องกรจำเป็น	ลำดับความสำคัญ
ลำดับที่ 1 ด้านการพัฒนาตนเอง เรื่อง การวิจัยในชั้นเรียน	
1.1 การเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน	
1) ครูต้องการความรู้เนื่องจากเป็นกฎหมาย ข้อบังคับ พรบ. การประกันคุณภาพ ภายในและภายนอก	1
2) ครูต้องการความรู้เพิ่มเติมเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะ ตำแหน่ง หรือต้องการรางวัลเกียรติยศ	3
3) ครูต้องการความรู้เพิ่มเติมเพื่อนำมาใช้ในกระบวนการทางวิจัยเพื่อช่วยแก้ไข ปัญหาและพัฒนาเด็ก	4
1.2 ทศนคติที่ไม่ดีต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน	
1) ครูมีทัศนคติในการทำวิจัยในชั้นเรียนว่าเป็นเรื่องยาก	2
ลำดับที่ 2 ด้านการสอน เรื่อง การจัดการเรียนการสอน	
2.1 การขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน	
1) ครูส่วนใหญ่ไม่ได้จบการศึกษาปฐมวัยจึงไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างถูกต้อง	1
2) ครูขาดความรู้ตามที่มาตรฐานได้กำหนดจึงต้องการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ทัดเทียมกับมาตรฐาน	2
2.2 การพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม และวิทยาการใหม่ๆ	
1) ครูมีการตื่นตัวในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเนื่องจากมีนวัตกรรม และความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว	3
2) ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับ เด็กที่มีความแตกต่างกันมากขึ้นเนื่องจากปัญหาสภาพสังคมในปัจจุบัน	4

ตารางที่ 14 (ต่อ) สาเหตุของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย

สาเหตุของความต้องการจำเป็น	ลำดับความสำคัญ
ลำดับที่ 2 ด้านการสอน เรื่อง การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน	
2.1 การขาดความรู้ ความเข้าใจในการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน	
1) ครูขาดความรู้ตามที่ข้อกำหนดกำหนด	1
2) ครูขาดความรู้ในการทำงานและการสื่อสารกับผู้ปกครองจึงทำให้ครูกับผู้ปกครองมีความเข้าใจไม่ตรงกันเกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก	2
2.2 การขาดการสนับสนุนและไม่ได้รับความร่วมมือจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง	
1) ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาเด็ก	3
2) ผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุนการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน	4
ลำดับที่ 3 ด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ เรื่อง ความรัก และศรัทธาในวิชาชีพ	
3.1 การขาดความรักและศรัทธาในวิชาชีพของตนเอง	
1) ครูขาดความรักและศรัทธาตามที่ข้อกำหนดกำหนด	1
2) ครูไม่มีใจรักและความภาคภูมิใจในการเป็นครูอนุบาลอย่างแท้จริง	4
3.2 การมีภาระงานหนัก	
1) ครูมีภาระงานหนักเกินไปทำให้ครูรู้สึกท้อแท้ หหมดกำลังใจในการพัฒนาเด็ก	2
2) ครูได้รับมอบหมายให้ทำงานอื่นนอกจากงานสอนทำให้ครูรู้สึกเหนื่อยล้าและรู้สึกไม่สามารถเตรียมการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3

ตารางที่ 14 พบว่า สาเหตุของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย มีดังนี้

ลำดับที่ 1 ด้านการพัฒนาตนเอง เรื่องการวิจัยในชั้นเรียน สาเหตุของความต้องการจำเป็นที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ การมีกฎหมาย ข้อบังคับ พรบ. การประกันคุณภาพภายในและภายนอกทำให้ครูต้องการเพิ่มพูนความรู้ รองลงมาคือ ครูมีทัศนคติในการทำวิจัยในชั้นเรียนว่าเป็นเรื่องยากจึงต้องการพัฒนาความรู้ของตนเอง และครูต้องการมีความรู้เพิ่มเติมเพื่อนำมาใช้ในกระบวนการทางวิจัยเพื่อช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาเด็ก เป็นลำดับสุดท้าย

ลำดับที่ 2 ด้านการสอน เรื่องการจัดการเรียนการสอน สาเหตุของความต้องการจำเป็นที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ ครูส่วนใหญ่ไม่ได้จบการศึกษาปฐมวัยจึงไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างถูกต้อง รองลงมาคือ ครูขาดความรู้ตามที่มาตรฐานได้กำหนดจึงต้องการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ที่ทัดเทียมกับมาตรฐาน และครูขาดความรู้ความเข้าใจในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความแตกต่างกันมากขึ้นเนื่องจากปัญหาสภาพสังคมในปัจจุบัน เป็นลำดับสุดท้าย

ลำดับที่ 2 ด้านการสอน เรื่องการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน สาเหตุของความต้องการจำเป็นที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ ครูขาดความรู้ตามที่ข้อกำหนดกำหนด รองลงมาคือ ครูขาดความรู้ในการทำงานและการสื่อสารกับผู้ปกครองจึงทำให้ครูกับผู้ปกครองมีความเข้าใจไม่ตรงกันเกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก และผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุนการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน เป็นลำดับสุดท้าย

ลำดับที่ 3 ด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ สาเหตุของความต้องการจำเป็นที่มีสำคัญมากที่สุดคือ ครูขาดความรักและศรัทธาตามที่ข้อกฎหมายกำหนด รองลงมาคือ ครูมีภาระงานหนักหนักเกินไปทำให้ครูรู้สึกท้อแท้ หหมดกำลังใจในการพัฒนาเด็ก และครูไม่มีใจรักและความภาคภูมิใจในการเป็นครูอนุบาลอย่างแท้จริง เป็นลำดับสุดท้าย

ตารางที่ 15 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพ	ลำดับความสำคัญ
ลำดับที่ 1 ด้านการพัฒนาตนเอง เรื่อง การวิจัยในชั้นเรียน	
1.1 การให้ความรู้ ความเข้าใจ ในการทำการวิจัยในชั้นเรียน	
1) หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดอบรมครูให้มีความรู้ ความเข้าใจในการทำการวิจัยในชั้นเรียนไปในทิศทางเดียวกัน	5
2) ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดให้มีผู้ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อคอยให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษาให้กับครูเมื่อเกิดข้อสงสัยในระหว่างการทำวิจัยในชั้นเรียน	4
1.2 การสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรม แหล่งเรียนรู้ และอุปกรณ์ในการทำวิจัยในชั้นเรียน	
1) ผู้บริหารให้การสนับสนุนอุปกรณ์และการจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการทำการวิจัยในชั้นเรียนผ่านการสะท้อนความคิด (reflective thinking)	1
2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดแหล่งเรียนรู้ที่น่าเชื่อถือสำหรับการสืบค้นในการทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อให้ครูมีตัวอย่างงานวิจัยในชั้นเรียนที่ดีในการเรียนรู้	3
1.3 การสนับสนุนทุนทรัพย์และส่งเสริมการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการทำการวิจัยในชั้นเรียน	
1) หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดกิจกรรมเพื่อสร้างแรงบันดาลใจเพื่อให้ครูเห็นความสำคัญของการทำการวิจัยในชั้นเรียนว่าสามารถเกิดประโยชน์กับเด็กได้จริง	2
2) หน่วยงานต้นสังกัดควรให้ทุนทรัพย์ในการทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อสนับสนุนและสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครู	6
ลำดับที่ 2 ด้านด้านการสอน เรื่อง การจัดการเรียนการสอน	
2.1 การจัดอบรมและกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน	
1) หน่วยงานต้นสังกัดควรให้ความรู้ครูและมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับครูและให้การนิเทศแบบกัลยาณมิตรเพื่อพัฒนาครูให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของแต่ละโรงเรียน	1
2) ผู้บริหารโรงเรียนควรมีความเป็นนักวิชาการเพื่อขับเคลื่อนนโยบายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในโรงเรียนเพื่อให้ครูที่ผ่านการอบรมได้มีโอกาสแบ่งปันความรู้ให้แก่เพื่อนครู มีการสะท้อนคิดเพื่อนำมาพัฒนาในการจัดการเรียนการสอน	2
2.2 การพัฒนาครูด้วยนวัตกรรมใหม่ๆ	
1) หน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานพัฒนาครูควรสร้างระบบหรือนวัตกรรมแนวใหม่ในการพัฒนาครูเพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น	3

ตารางที่ 15 (ต่อ) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพ	ลำดับความสำคัญ
ลำดับที่ 2 ด้านการสอน เรื่อง การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน	
2.1 การส่งเสริมนโยบายความร่วมมือกับผู้ปกครอง	
1) โรงเรียนควรมีนโยบายส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับบริบทการดำเนินชีวิตของผู้ปกครองเพื่อให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น	1
2) หน่วยงานต้นสังกัดควรให้การสนับสนุนนโยบายการส่งเสริมความร่วมมือกับผู้ปกครองโดยการรวบรวมองค์ความรู้มาจัดเป็นระบบ และลงสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง	3
2.2 การเผยแพร่กิจกรรมกับผู้ปกครองที่ประสบผลสำเร็จให้แก่โรงเรียนต่างๆ	
1) หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดรวบรวมบทเรียนหรือประสบการณ์ในการทำกิจกรรมกับผู้ปกครองที่ประสบความสำเร็จของแต่ละโรงเรียน และจัดเผยแพร่สู่โรงเรียนอื่นๆ	2
ลำดับที่ 3 ด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ เรื่อง ความรัก และศรัทธาในวิชาชีพ	
3.1 การส่งเสริมให้ครูมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพของตนเอง	
1) สถาบันผลิตครูควรจัดทำหลักสูตรที่เน้นการส่งเสริมให้ครูรักและตระหนักในคุณค่าของอาชีพครู	1
2) สถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้มีการทำวิจัยเรื่องเสริมสร้างความรักและความศรัทธาในวิชาชีพ	4
3) หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมครูประจำการให้เห็นคุณค่าในการพัฒนาเด็ก	2
3.2 การส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของครูปฐมวัย	
1) หน่วยงานต้นสังกัดควรให้มีการกำหนดตัวชี้วัดของผู้บริการการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อให้ครูได้รับการสนับสนุนในการทำงานจากผู้บริหารโรงเรียน	3

ตารางที่ 15 พบว่า แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย มีดังนี้

ลำดับที่ 1 ด้านการพัฒนาตนเอง เรื่องการวิจัยในชั้นเรียน แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ ผู้บริหารโรงเรียนควรให้การสนับสนุนอุปกรณ์และการจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนผ่านการสะท้อนความคิด (reflective thinking) รองลงมาคือ หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดกิจกรรมเพื่อสร้างแรงบันดาลใจเพื่อให้ครูเห็นความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียนว่าสามารถเกิดประโยชน์กับเด็กได้จริง และหน่วยงานต้นสังกัดควรให้ทุนทรัพย์ในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อสนับสนุนและสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครู เป็นลำดับสุดท้าย

ลำดับที่ 2 ด้านการสอน เรื่องการจัดการเรียนการสอน แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ หน่วยงานต้นสังกัดควรให้ความรู้ครูและมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับครูและให้การนิเทศแบบกัลยาณมิตรเพื่อพัฒนาครูให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของแต่ละโรงเรียน รองลงมาคือ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีความเป็นนักวิชาการเพื่อขับเคลื่อนนโยบายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในโรงเรียนเพื่อให้ครูที่ผ่านการอบรมได้มีโอกาสแบ่งปันความรู้ให้แก่เพื่อนครู มีการสะท้อนคิดเพื่อนำมาพัฒนาในการจัดการเรียนการสอน

และหน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานพัฒนาครูควรสร้างระบบหรือนวัตกรรมใหม่ในการพัฒนาครูเพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น เป็นลำดับสุดท้าย

ลำดับที่ 2 ด้านการสอน เรื่องการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ โรงเรียนควรมีนโยบายส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับบริบทการดำเนินชีวิตของผู้ปกครองเพื่อให้ผู้ปกครองได้เข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น รองลงมาคือ หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดรวบรวมบทเรียนหรือประสบการณ์ในการทำกิจกรรมกับผู้ปกครองที่ประสบความสำเร็จของแต่ละโรงเรียน และจัดเผยแพร่สู่โรงเรียนอื่นๆ และหน่วยงานต้นสังกัดควรให้การสนับสนุนนโยบายการส่งเสริมความร่วมมือกับผู้ปกครองโดยการรวบรวมองค์ความรู้มาจัดเป็นระบบ และลงสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง เป็นลำดับสุดท้าย

ลำดับที่ 3 ด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ เรื่อง ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพ ที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ สถาบันผลิตครูควรจัดทำหลักสูตรที่เน้นการส่งเสริมให้ครูรักและตระหนักในความสำคัญของอาชีพครู รองลงมาคือ หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมครูประจำการให้เห็นคุณค่าในการพัฒนาเด็ก และสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้มีการทำวิจัยเรื่องการเสริมสร้างความรักและความศรัทธาในวิชาชีพ เป็นลำดับสุดท้าย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยมีวัตถุประสงค์การวิจัย 3 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัย 3 ด้าน ได้แก่ การสอน การพัฒนาตนเอง และคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ 2) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นเพื่อสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย และ 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ (Complete needs assessment research) มีขั้นตอนดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน คือ 1) การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย โดยใช้การสำรวจด้วยแบบสอบถาม 2) การวิเคราะห์สาเหตุของความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย โดยใช้การประชุมกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูปฐมวัยในกรุงเทพมหานคร 4 สังกัดจำนวน 374 คน ได้แก่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย แบบสอบถาม และแนวคำถามในการประชุมกลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที (t-test) ด้วยการเปรียบเทียบรายคู่ (Paired - Samples T - test) และใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูปฐมวัย

ครูปฐมวัยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อายุระหว่าง 31 - 40 ปี สถานภาพโสด มีภูมิลำเนาเดิมที่ต่างจังหวัด จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษาปฐมวัย มีประสบการณ์สอนระดับชั้นอนุบาล 2 ร.ร.เอกชน/ชั้นอนุบาล 3 ร.ร. รัฐบาล (อายุ 4 - 5 ปี) เป็นระยะเวลา 5 -10 ปี ครูส่วนใหญ่ไม่มีหน้าที่อื่นนอกเหนือจากการเป็นครูประจำชั้น และเคยได้รับการอบรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยนอกเหนือจากที่หน่วยงานได้กำหนด

2. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย

โดยภาพรวม ครูปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพในสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับสูงทุกด้าน โดยด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ มีการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการสอน และด้านการพัฒนาตนเอง ตามลำดับ

ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพในสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับสูงมากทุกด้าน โดยด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพมีการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการสอน และด้านการพัฒนาตนเอง

การทดสอบค่าที่ พบว่า ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยทั้งสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่ควรจะเป็นในทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการสอน ด้านการพัฒนาตนเอง และด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ มีดังนี้

1) ด้านการสอน พบว่า ครูปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในสภาพที่เป็นจริง โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยพบว่า การปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับสูงทุกประเด็นย่อย โดยการประเมินพัฒนาการ มีการปฏิบัติในสภาพที่เป็นจริงสูงสุด รองลงมาคือ การจัดการเรียนการสอน และ การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ตามลำดับ

ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยด้านการสอนในสภาพที่ควรจะเป็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อย พบว่า การปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับสูงมากทุกประเด็นย่อย โดยการจัดการเรียนการสอน มีการปฏิบัติในสภาพที่ควรจะเป็นสูงสุด รองลงมาคือ การประเมินพัฒนาการ และการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ตามลำดับ

การทดสอบค่าที่ในด้านการสอน พบว่า ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยทั้งสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่ควรจะเป็นในทุกประเด็นย่อย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 แสดงว่าครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพในทุกประเด็นย่อย

2) ด้านการพัฒนาตนเอง พบว่า ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยด้านการพัฒนาตนเองในสภาพที่เป็นจริง โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อย พบว่า การปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับสูงทุกประเด็นย่อย โดยการศึกษาหาความรู้ มีการปฏิบัติในสภาพที่เป็นจริงสูงสุด รองลงมาคือ การทำงานเป็นทีม และการวิจัยในชั้นเรียน ตามลำดับ

ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยด้านการพัฒนาตนเองในสภาพที่ควรจะเป็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อย พบว่า การปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับสูงมากทุกประเด็นย่อย โดยการศึกษาหาความรู้ มีการปฏิบัติในสภาพที่เป็นจริงสูงสุด รองลงมาคือ การทำงานเป็นทีม และการวิจัยในชั้นเรียน ตามลำดับ

การทดสอบค่าที่ในด้านการพัฒนาตนเอง พบว่า ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยทั้งสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่ควรจะเป็นในทุกประเด็นย่อย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพในทุกประเด็นย่อย

3) ด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ พบว่า ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพใน

สภาพที่เป็นจริง โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อย พบว่า การปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับสูงทุกประเด็นย่อย การประพาดิตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีการปฏิบัติในสภาพที่เป็นจริงสูงสุด รองลงมาคือ การมีวินัยและความรับผิดชอบ และความรักและศรัทธาในวิชาชีพ ตามลำดับ

ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพในสภาพที่ควรจะเป็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อย พบว่า การปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับสูงมากทุกประเด็นย่อย โดยการประพาดิตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีการปฏิบัติในสภาพที่เป็นจริงสูงสุด รองลงมาคือ การมีวินัยและความรับผิดชอบ และความรักและศรัทธาในวิชาชีพ ตามลำดับ

การทดสอบค่าทีในด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ พบว่า ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยทั้งสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่ควรจะเป็นในทุกประเด็นย่อย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพในทุกประเด็นย่อย

3. ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย

การจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย วิเคราะห์โดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) ผลการวิจัยพบว่า ครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพด้านการพัฒนาตนเองมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการสอน และด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ตามลำดับ

การจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นย่อย ผลการวิจัยพบดังนี้

3.1 ด้านการพัฒนาตนเอง พบว่า การวิจัยในชั้นเรียนมีความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมาคือ การศึกษาหาความรู้ และการทำงานเป็นทีม ตามลำดับ

3.2 ด้านการสอน พบว่า การจัดการเรียนการสอน และการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง และชุมชนมีความต้องการจำเป็นสูงสุดเท่ากัน 2 ด้าน รองลงมาคือ การประเมินพัฒนาการ

3.3 ด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ พบว่า ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ มีความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมาคือ การมีวินัยและความรับผิดชอบ และการประพาดิตนเป็นแบบอย่างที่ดี ตามลำดับ

4. สาเหตุของความ ต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย

สาเหตุของความ ต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย จำแนกตามความต้องการจำเป็นสูงสุดของแต่ละด้าน จากการประชุมกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า

4.1 ความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 ด้านการพัฒนาตนเอง เรื่องการวิจัยในชั้นเรียน

สาเหตุของความ ต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

สาเหตุของความต้อการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย

- 1) การมีกฎหมาย ข้อบังคับ พรบ. การประกันคุณภาพภายในและภายนอกทำให้ครูต้องการเพิ่มพูนความรู้
- 2) ครูมีทัศนคติในการทำวิจัยในชั้นเรียนว่าเป็นเรื่องยากจึงต้องการพัฒนาความรู้ของตนเอง
- 3) ครูต้องการความก้าวหน้าในอาชีพ ครูจึงต้องการความรู้เพิ่มเติมในการทำผลงานวิจัยในชั้นเรียน เพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะ ตำแหน่ง หรือต้องการรางวัลเกียรติยศ
- 4) ครูต้องการมีความรู้เพิ่มเติมเพื่อนำมาใช้ในกระบวนการทางวิจัยเพื่อช่วยแก้ไข ปัญหาและพัฒนาเด็ก

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย

- 1) ผู้บริหารโรงเรียนควรให้การสนับสนุนอุปกรณ์และการจัดประชุมสำหรับการวิจัยในชั้นเรียน และเปิดโอกาสให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านการสะท้อนความคิด (reflective thinking)
- 2) หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดกิจกรรมเพื่อสร้างแรงบันดาลใจเพื่อให้ครูเห็นความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียนว่าสามารถเกิดประโยชน์กับเด็กได้จริง
- 3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดแหล่งเรียนรู้ที่น่าเชื่อถือสำหรับการสืบค้นในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อให้ครูมีตัวอย่างงานวิจัยในชั้นเรียนที่ดีในการเรียนรู้
- 4) ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดให้มีผู้ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อคอยให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษาให้กับครูเมื่อเกิดข้อสงสัยในระหว่างการทำวิจัยในชั้นเรียน
- 5) หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดอบรมครูให้มีความรู้ ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนไปในทิศทางเดียวกัน
- 6) หน่วยงานต้นสังกัดควรให้ทุนทรัพย์ในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อสนับสนุน และสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครู

4.2 ความต้อการจำเป็นลำดับที่ 2 ด้านการสอน

ด้านการสอนมีความต้อการจำเป็น 2 เรื่อง ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน และการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ดังนี้

4.2.1 เรื่องการจัดการเรียนการสอน

สาเหตุของความต้อการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

สาเหตุของความต้อการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย

- 1) ครูส่วนใหญ่ไม่ได้จบการศึกษาปฐมวัยจึงไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างถูกต้อง
- 2) ครูขาดความรู้ตามที่มาตรฐานได้กำหนดจึงต้อการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ทัดเทียมกับมาตรฐาน
- 3) ครูมีการตื่นตัวในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเนื่องจากมีนวัตกรรมและความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

4) ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความแตกต่างกันมากขึ้น เนื่องจากปัญหาสภาพสังคมในปัจจุบัน

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย

1) หน่วยงานต้นสังกัดควรให้ความรู้ครูและมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับครูและให้การนิเทศแบบกัลยาณมิตรเพื่อพัฒนาครูให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของแต่ละโรงเรียน

2) ผู้บริหารโรงเรียนควรมีความเป็นนักวิชาการเพื่อขับเคลื่อนนโยบายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในโรงเรียนเพื่อให้ครูที่ผ่านการอบรมได้มีโอกาสแบ่งปันความรู้ให้แก่เพื่อนครู มีการสะท้อนคิดเพื่อนำมาพัฒนาในการจัดการเรียนการสอน

3) หน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานพัฒนาครูควรสร้างระบบหรือนวัตกรรมแนวใหม่ในการพัฒนาครูเพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น

4.2.2 เรื่องการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน

สาเหตุของความต้องกรจำเป็น และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

สาเหตุของความต้องกรจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย

- 1) ครูขาดความรู้ตามที่ข้อกำหนดกำหนด
 - 2) ครูขาดความรู้ในการทำงานและการสื่อสารกับผู้ปกครองจึงทำให้ครูกับผู้ปกครองมีความเข้าใจไม่ตรงกันเกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก
 - 3) ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาเด็ก
 - 4) ผู้บริหารไม่สนับสนุนการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน
- เนื่องจากผู้บริหารขาดความรู้ ความเข้าใจ

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย

- 1) โรงเรียนควรมีนโยบายส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับบริบทการดำเนินชีวิตของผู้ปกครองเพื่อให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น
- 2) หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดรวบรวมบทเรียนหรือประสบการณ์ในการทำกิจกรรมกับผู้ปกครองที่ประสบความสำเร็จของแต่ละโรงเรียน และจัดเผยแพร่สู่โรงเรียนอื่นๆ
- 3) หน่วยงานต้นสังกัดควรให้การสนับสนุนนโยบายการส่งเสริมความร่วมมือกับผู้ปกครองโดยการรวบรวมองค์ความรู้มาจัดเป็นระบบ และลงสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง

4.3 ความต้องกรจำเป็นลำดับที่ 3 ด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ เรื่องความรักและศรัทธาในวิชา

สาเหตุของความต้องกรจำเป็น และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

สาเหตุของความต้องกรจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย

- 1) ครูขาดความรักและศรัทธาตามที่ข้อกำหนดกำหนด

2) ครูมีภาระงานหนักหนักเกินไปทำให้ครูรู้สึกท้อแท้ หหมดกำลังใจในการพัฒนาเด็ก
 3) ครูได้รับมอบหมายให้ทำงานอื่นนอกจากงานสอนทำให้ครูรู้สึกเหนื่อยล้าและรู้สึกไม่สามารถเตรียมการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) ครูไม่มีใจรักและความภาคภูมิใจในการเป็นครูอนุบาลอย่างแท้จริง

แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย

1) สถาบันผลิตครูควรจัดทำหลักสูตรที่เน้นการส่งเสริมให้ครูรักและตระหนักใน
 ความสำคัญของอาชีพครู

2) หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมครูประจำการให้เห็นคุณค่าในการพัฒนา
 เด็ก

3) หน่วยงานต้นสังกัดควรให้มีการกำหนดตัวชี้วัดของผู้บริการการศึกษาเกี่ยวกับการ
 พัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อให้ครูได้รับการสนับสนุนในการทำงานจากผู้บริหารโรงเรียน

4) สถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้มีการทำวิจัยเรื่องการ
 เสริมสร้างความรักและความศรัทธาในวิชาชีพ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลงานวิจัย เรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย มีประเด็นการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. การขาดความรู้และทักษะในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู

ผลการวิจัยพบว่า ครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาตนเอง เรื่องการวิจัยในชั้นเรียนสูงเป็นลำดับที่ 1 กวีวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ครูส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 - 60 ปี ซึ่งเป็นครูที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากสถาบันผลิตครูก่อนยุคปฏิรูปการศึกษา เมื่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 (2546) ได้มีข้อกำหนดเพิ่มเติมภายหลังว่าครูต้องทำวิจัยในชั้นเรียนควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการทำงานของครู จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ และมีความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก ปัญหาดังกล่าวจึงเป็นความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพเป็นอันดับแรกของครูปฐมวัย สอดคล้องกับเอกสารและงานวิจัยพบว่า การทำวิจัยในชั้นเรียนยังประสบปัญหาอย่างมาก โดยเฉพาะการทำวิจัยในชั้นเรียนไม่เป็น ไม่มีความรู้ และไม่มีประสบการณ์ในการทำวิจัย ไม่มีความมั่นใจในกระบวนการวิจัยของตนเอง ความรู้ของครูที่ได้รับจากการอบรมไม่เพียงพอที่จะทำให้ครูสามารถทำงานวิจัยได้ (ยุทธพงษ์ อายุสุข, 2549 และพิรดา ฐานะเจน, 2550)

ผลจากการประชุมกลุ่มเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในการทำวิจัยในชั้นเรียน สรุปว่าผู้บริหารควรให้การสนับสนุนครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยการส่งเสริมทางด้านความรู้ รวมไปถึงอำนวยความสะดวกเรื่องอุปกรณ์เพื่อให้ครูได้สืบค้นข้อมูลได้อย่างสะดวก และควรมีการจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อเปิดโอกาสให้ครูได้เรียนรู้จากเพื่อนร่วมงานผ่านการสะท้อนความคิด (reflective thinking) ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของยุทธพงษ์ อายุสุข (2549) และชนิษฐา จิรนนท์ (2552) พบว่า แนวทางการพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียนที่สำคัญที่สุดคือ การสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนควรกำหนดนโยบายสนับสนุนและส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน อีกทั้งควรเปิดโอกาสให้ครูได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผลงานวิจัยของเพื่อนครู (Johnson and Button, 1998; Forde, et al, 2002) ดังนั้นจึงถือเป็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ครูกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในยุคสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลง

ผลการวิจัยพบว่า ครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพในด้านการสอน เรื่องการจัดการเรียนการสอนเป็นอันดับที่ 2 .สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงทำให้เกิดปัญหาเด็กต่างๆ มากขึ้น เช่น เด็กถูกทอดทิ้ง เด็กยากจนที่เกิดจากภาวะเศรษฐกิจ จำนวนของเด็กพิเศษที่เพิ่มมากขึ้นทุกปี โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จึงมีโครงการเปิดโรงเรียนเรียนร่วมเพื่อรองรับเด็กพิเศษให้สามารถเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติ แต่กลับพบว่าครูที่มีความรู้เฉพาะด้านของเด็กเหล่านี้มีจำนวนไม่เพียงพอ (เดลินิวส์, 2557) นอกจากนี้ เด็กที่มาจากครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวมีจำนวนมากขึ้นทำให้ครูจำเป็นต้องมีความรู้และเข้าใจความแตกต่างของเด็กเพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (อุมาพร ตรังคสมบัติ, 2544) อีกทั้งในยุคที่โลกกำลังก้าวหน้าเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นโลกแห่งข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีที่สังคมโลกมีความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นสังคมความรู้ หรือสังคม

แห่งการเรียนรู้ทำให้ครูบุคลากรทางการศึกษาและองค์กรทางการศึกษาจึงต้องปรับตัวให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (พิมพันธ์ และ พรทิพย์, 2551) ครูจึงต้องการได้รับการพัฒนาเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับความแตกต่างของเด็กแต่ละคน และสภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

ผลจากการประชุมกลุ่มเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในการจัดการเรียนการสอน สรุปว่า หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูและมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาครูให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับบริบทและความต้องการของแต่ละโรงเรียน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับครู และจัดให้มีการนิเทศแบบกัลยาณมิตรซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552) พบว่า แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต้องให้มีการจัดอบรมให้ครูมีความรู้ ความสามารถ ทั้งเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับการสอนรวมถึงความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับตัวเด็กและปัญหาเด็ก (Arce, 2000) อีกทั้งควรจัดให้มีระบบการติดตามนิเทศโดยศึกษานิเทศก์สาขาปฐมวัยโดยเฉพาะ เพื่อให้ครูได้รับความรู้ความเข้าใจเพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย

ผลการวิจัยพบว่า ครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพด้านการสอน เรื่องประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน เป็นอันดับที่ 2 พ่อแม่เป็นบุคคลที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อเด็ก จากข้อกำหนดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระบุว่า การจัดการศึกษาเป็นการจัดเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต ดังนั้นครอบครัวจึงเป็นส่วนสำคัญของสังคม ต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เนื่องจากการให้ความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับครูจะช่วยให้ครูสามารถรับรู้สภาพความเป็นอยู่และเข้าใจพฤติกรรมของเด็กเพื่อใช้เป็นข้อมูลสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กร่วมกัน Gordon and Williams (1995, อ้างถึงใน นกนเตร, 2551) ดังนั้นการพัฒนาเด็กจะต้องได้รับการช่วยเหลือและความร่วมมือจากครู ผู้ปกครองและชุมชน แต่เนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาปฐมวัย รวมทั้งขาดความรู้ ความเข้าใจ พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก นอกจากนี้ ผู้ปกครองบางส่วนยังไม่ได้ให้การสนับสนุนการศึกษาแก่บุตรหลานเท่าที่ควร รวมถึงเลี้ยงดูบุตรหลานยังไม่เหมาะสมและไม่ได้ให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน (อภิญา เวชชัย, 2544) สาเหตุเหล่านี้สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) ที่ได้สรุปปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน คือ มีปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้ปกครองที่ยึดติดกับความเคยชินเดิม ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียม ความไม่คุ้นเคยระหว่างผู้ปกครองและครู การขาดการจัดสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วม การขาดการสื่อสารทำให้ผู้ปกครองไม่รับรู้ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างเท่าที่ควรจะเป็น การจัดเวลาที่ไม่เหมาะสมทำให้ผู้ปกครองไม่สามารถเข้าร่วมในกิจกรรมกับทางโรงเรียนได้ เนื่องจากผู้ปกครองทำงานประจำ ปัญหาทัศนคติ ความคิดที่แตกต่างกันระหว่างครูกับพ่อแม่ผู้ปกครอง เพราะทั้งสองฝ่ายอาจจะมีจุดยืนและทัศนะหรือวิธีการในการปกป้องเด็กในมุมมองที่ต่างกัน ซึ่งส่งผลให้เกิดความขัดแย้งทางความคิดการไม่ยอมรับซึ่งกันและกัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551; สิทธิ จิตต์นิลวงศ์, 2552)

ผลจากการประชุมกลุ่มเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน สรุปว่าควรให้ผู้บริหารโรงเรียนจัดให้มีนโยบาย

ส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับ Brewer (2001) ที่เสนอว่า โรงเรียนควรมีการเชิญผู้ปกครองมาร่วมกิจกรรม เพื่อให้ผู้ปกครองได้สังเกตและเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของบุตรหลานของตน และครูควรใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองเพื่อความสะดวกและสอดคล้องกับบริบทของผู้ปกครองในปัจจุบัน สอดคล้องกับวรรณาท รักสกุลไทย (2551) เสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยให้โรงเรียนกำหนดนโยบายให้ครูจัดกิจกรรมที่ให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างเพียงพอ และเหมาะสม เพื่อเสริมสร้างให้ผู้ปกครองได้เข้าใจและเห็นความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัย

4. การสร้างความตระหนักในด้านความรักและศรัทธาในวิชาชีพครูปฐมวัย

ผลการวิจัยพบว่า ครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ เรื่องความรักและศรัทธาในวิชาชีพ เป็นลำดับที่ 3 ครูปฐมวัยมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบเด็กตั้งแต่เริ่มมาถึงโรงเรียน เนื่องด้วยเด็กวัยอนุบาลยังเป็นเด็กเล็กมีลักษณะไม่จดจ่ออยู่นิ่ง ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้มากนัก ครูจึงต้องดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด มีหน้าที่อบรมเลี้ยงดู ปลูกฝังสิ่งที่ดีงามตลอดจนขัดเกลาพฤติกรรมให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคนตลอดทั้งวัน จนกระทั่งถึงเวลาที่ผู้ปกครองมารับกลับ รวมใช้เวลาในการอบรมดูแลมากกว่า 6 ชั่วโมงต่อวัน จนบางครั้งครูจึงเกิดความเครียด นอกจากนี้ ผลงานวิจัยของ รุ่งนภา อินทา (2549) พบว่า นอกจากงานสอนที่เป็นงานหลักของครูแล้ว ครูปฐมวัยจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบงานอื่นๆ มากมาย เช่น งานธุรการ งานการเงิน งานกิจกรรมพิเศษ งานความสัมพันธ์กับชุมชน เป็นต้น ดังนั้นบทบาทหน้าที่ครูจึงถือว่าเป็นภาระงานที่หนัก สอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552) พบว่า ปัจจุบันภาระงานครูมีมากเกินไป จึงทำให้ครูไม่สามารถพัฒนางานได้อย่างเต็มที่จนเกิดความรู้สึกเหนื่อยหน่าย ท้อแท้ ไม่มีความมุ่งมั่นในอาชีพ ดังนั้นการจะเป็นครูที่ดีได้จึงต้องอาศัยความรักความเมตตาต่อเด็ก ต้องรู้จักควบคุมตนเองได้อย่างมีสติ (ยนต์ ชุ่มจิต, 2553) ผลจากการประชุมกลุ่มเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในด้านความรักและศรัทธาในวิชาชีพ สรุปว่า สถาบันผลิตครูควรจัดทำหลักสูตรที่เน้นการส่งเสริมให้ครูรักและตระหนักในความสำคัญของอาชีพครู สอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552) เสนอให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความมุ่งมั่น และปลูกฝังความศรัทธาในอาชีพเพื่อสร้างความตระหนักในบทบาทของความเป็นครูมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการถอดบทเรียนหรือประสบการณ์ครูที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาปฐมวัยเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย โดยการนำบทเรียนที่ได้ไปเผยแพร่เป็นความรู้ให้แก่โรงเรียนอื่นๆ ได้เลือกใช้ให้เหมาะสมกับสภาพหรือบริบทของแต่ละโรงเรียน

2. ผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยการผลิตต้นในระดับนโยบาย และส่งเสริมกิจกรรมให้ครูเกิดการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาตนเอง การสอน และคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ

3. ผู้บริหารโรงเรียนควรมีนโยบายในการประเมินความต้องการจำเป็นของครูภายในโรงเรียนก่อนจะมีการจัดอบรมให้ความรู้ เพื่อจะได้ทราบสาเหตุที่แท้จริงของความต้องการจำเป็นนั้น แล้วจึงนำมาเป็นหัวข้อในการจัดอบรมเพื่อสนองความต้องการจำเป็นได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสภาพบริบทของแต่ละโรงเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการสร้างโปรแกรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัย 4 ด้าน ได้แก่ การวิจัยในชั้นเรียน การจัดการเรียนการสอน การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน และความรักและศรัทธาในวิชาชีพ

2. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะครูปฐมวัยในกรุงเทพมหานคร จึงควรมีการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในส่วนภูมิภาคที่มีความแตกต่างกันของบริบทเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมมากขึ้น

รายการอ้างอิง

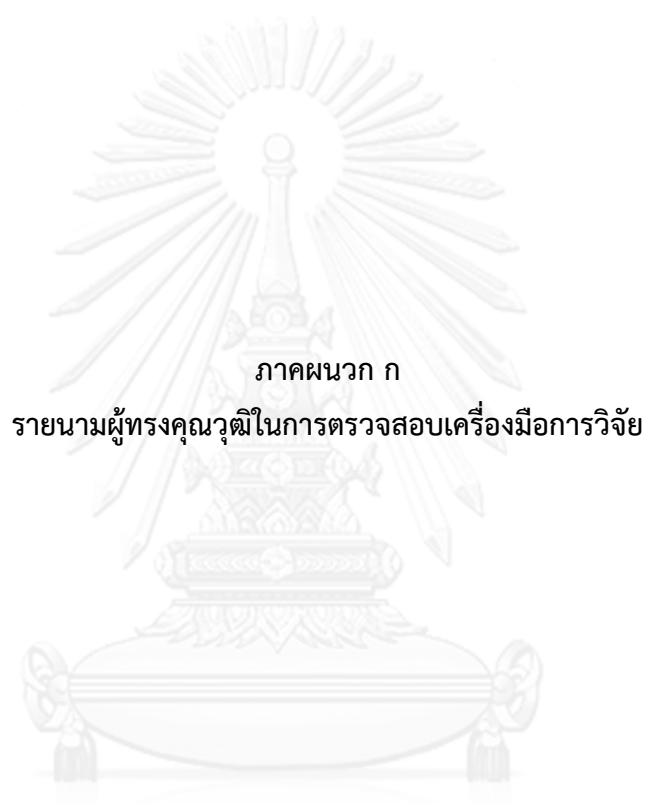

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

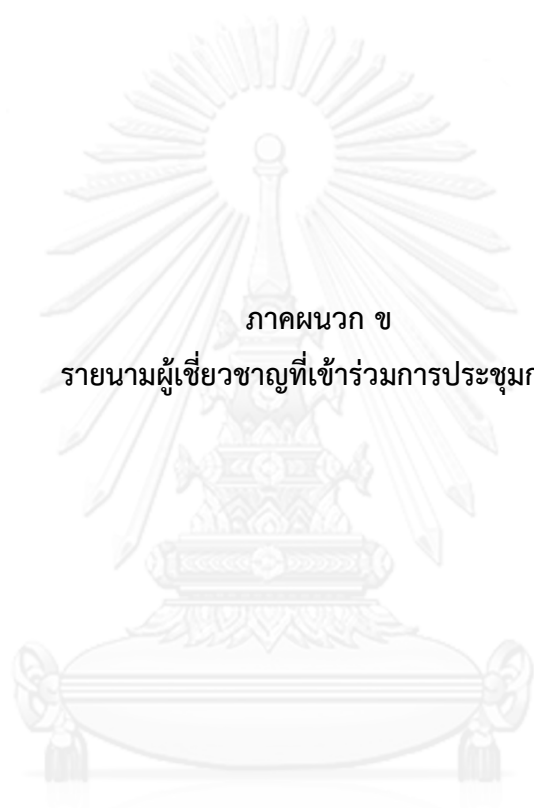
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภรณ์ หลาวทอง	อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัย และจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. อาจารย์ ดร.นฤมล เนียมหอม	ครู ชำนาญการ
โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. อาจารย์ ดร.พรศรี ฉิมแก้ว	ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานวิชาชีพ
สำนักมาตรฐานวิชาชีพ
4. อาจารย์ปิยะธิดา เกษสุวรรณ	ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ
สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ข

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมการประชุมกลุ่ม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมประชุมกลุ่ม

1. อาจารย์และนักวิชาการ จำนวน 4 คน ดังนี้
 - 1.1 อาจารย์ ดร.วรรณาท รักสกุลไทย ผู้อำนวยการแผนกอนุบาลโรงเรียนเกษมพิทยา
 - 1.2 อาจารย์ ผศ.ดร.ขวัญฟ้า รังสิยานนท์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
 - 1.3 อาจารย์ ดร.สุภัทรา คงเรือง มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
 - 1.4 อาจารย์ชนิพรรณ จาทิกเสถียร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
2. ศึกษานิเทศก์ จำนวน 3 คน ดังนี้
 - 2.1 อาจารย์เอมอร รสเครือ ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ (ข้าราชการบำนาญ) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 2.2 อาจารย์ปิยะธิดา เกษสุวรรณ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร
 - 2.3 อาจารย์กาญจนา คงสวัสดิ์ หัวหน้าแผนกอนุบาล ฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร
3. ครูปฐมวัย จำนวน 3 คน ดังนี้
 - 3.1 อาจารย์ ดร.นฤมล เนียมหอม ครูชำนาญการ โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 3.2 อาจารย์ไสร้จจะ มีทรัพย์มัน ครูชำนาญการ โรงเรียนพระยามนธราตุราชศรีพิจิตร สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร
 - 3.3 อาจารย์ศศกมล บุรีชฎะ ครูอนุบาล โรงเรียนเกษมพิทยา สังกัดคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

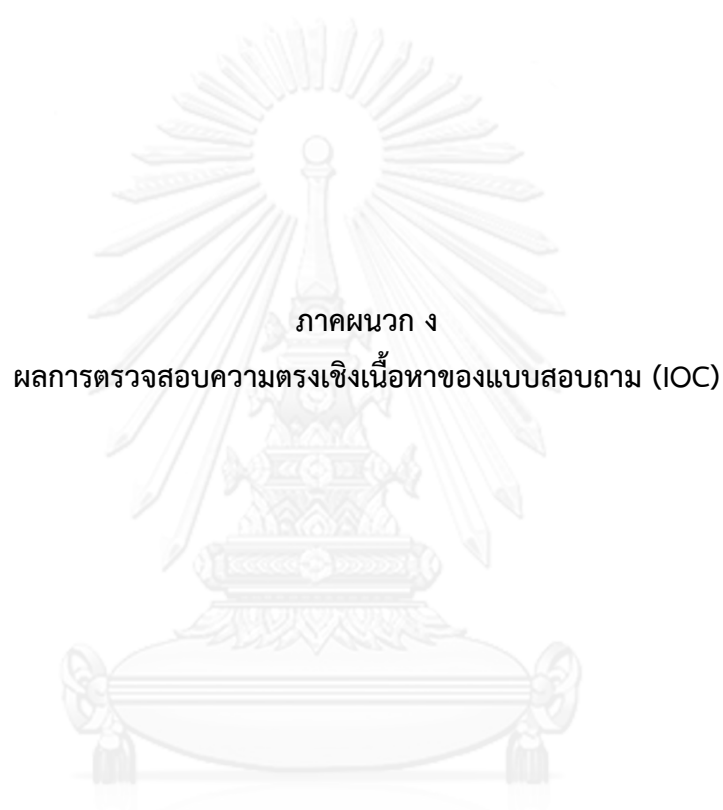
ภาคผนวก ค
รายนามผู้ช่วยวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายนามผู้ช่วยวิจัย

1. นางสาวภัสร้าไพ จ้อยเจริญ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. นางสาวเพลงไพโร รัตน์วงศ์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. นายกุลชาติ พันธวรกุล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม (IOC)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม (IOC)

คำถาม	IOC
1. ด้านการสอน	
1.1 การจัดการเรียนการสอน	
1.1.1 ความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก	
1) ท่านจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ เปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกตามความสนใจและจัดเวลาที่เพียงพอสำหรับการทำกิจกรรม เช่น หน่วยธรรมชาติ สอนลักษณะของสัตว์แต่ละชนิด และจัดกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้ให้เด็กเลือกทำกิจกรรมโดยยืดหยุ่นเวลาตามความสนใจของเด็ก	0.5
2) ท่านจัดกิจกรรมหลากหลายทั้งกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และรายบุคคล เช่น หน่วยธรรมชาติ หลังจากให้เด็กร่วมสนทนาอภิปรายกลุ่มใหญ่เกี่ยวกับลักษณะของสัตว์ หลังจากนั้นแบ่งเด็กเป็นกลุ่มย่อยทำกิจกรรมงานประดิษฐ์ และจัดให้เด็กทำกิจกรรมวาดภาพตามลำพัง	1
3) ท่านจัดกิจกรรมครอบคลุมพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม อารมณ์ และจิตใจ โดยสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม	1
1.1.2 การจัดสภาพแวดล้อมและสื่ออุปกรณ์ให้สอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก	1
4) ท่านจัดสื่ออุปกรณ์ที่มีความปลอดภัยสำหรับเด็ก เช่น ในมุมประสบการณ์ท่านเลือกใช้สื่อที่ไม่มีมุมแหลม ใช้สีปลอดภัย	
5) ท่านจัดมุมประสบการณ์ที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้โดยใช้สื่ออุปกรณ์ที่หลากหลายและเพียงพอกับจำนวนเด็ก เช่น ในหน่วยแมลง จัดมุมหนังสือเกี่ยวกับแมลง และมุมวิทยาศาสตร์ให้เด็กสังเกตและวาดภาพแมลง	1
6) ท่านจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กช่วยเหลือตนเองในการทำกิจกรรมประจำวัน เช่น จัดห้องเรียนโดยใช้ ตู้เก็บของ ชั้นหนังสือ โต๊ะ เก้าอี้ที่มีขนาดเหมาะสมกับเด็ก	1
1.2 การประเมินพัฒนาการ	
1.2.1 ความสามารถในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก	
7) ท่านประเมินพัฒนาการเด็กอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา เช่น วางแผนการประเมินพัฒนาการเด็กเป็นระยะ ภาคเรียนละ 3 ครั้ง	1
8) ท่านเก็บข้อมูลพฤติกรรมเด็กควบคู่ไปกับการสอนด้วยวิธีที่หลากหลายและเหมาะสม เช่น ท่านจดบันทึกคำพูด/บันทึกการสนทนาของเด็กเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการประเมินความสามารถทางด้านภาษาของเด็ก	1
9) ท่านมีการประเมินพัฒนาการอย่างเป็นระบบ เช่น ท่านวางแผนการเก็บหลักฐานหรือร่องรอยการเรียนรู้ของเด็ก โดยกำหนดว่าจะเก็บข้อมูลอะไร เมื่อไร และเก็บอย่างไร	0.75
1.2.2 การนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาเด็ก	1
10) ท่านรายงานผลการประเมินพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กอย่างครอบคลุม เช่น ท่านจัดทำรายงานผลการประเมินพัฒนาการ และการเรียนรู้สำหรับเด็กเป็นรายบุคคล ครอบคลุมพัฒนาการทางด้านร่างกายสติปัญญา สังคม อารมณ์ และจิตใจ	
11) ท่านนำผลการประเมินพัฒนาการมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็ก เช่น ท่านนำผลการประเมินพัฒนาการมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก	1
12) ท่านนำเสนอผลการประเมินพัฒนาการตรงตามวัตถุประสงค์ เช่น ท่านประเมินพัฒนาการเด็กครบทุกมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย	0.75

ตารางที่ 1 (ต่อ) ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม (IOC)

คำถาม	IOC
1.3 การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน	
1.3.1 การสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน	
13) ท่านจัดกิจกรรม/ประชุมเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจกับผู้ปกครองและคนในชุมชนเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก เช่น ท่านเชิญวิทยากร/คนในชุมชนมาให้ความรู้ผู้ปกครอง ให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครอง หรือจัดทำคู่มือป้ายนิเทศ จดหมายข่าวให้ความรู้ผู้ปกครอง	1
14) ท่านเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก เช่น เชิญตัวแทนผู้ปกครองมาประชุม ปรึกษาหารือและวางแผนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน/กิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน	1
15) ท่านให้ผู้ปกครองและคนในชุมชนร่วมเป็นอาสาสมัครในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน เช่น เชิญผู้ปกครองมาเป็นผู้ช่วยครูดูแลเด็กในการออกไปทัศนศึกษา เชิญผู้ปกครอง/คนในชุมชนมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่เด็ก	1
1.3.2 การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน	1
16) ท่านพูดคุยและปฏิบัติต่อผู้ปกครองและคนในชุมชนด้วยท่าทีที่เป็นมิตร ยิ้มแย้มและให้เกียรติ	
17) ท่านเต็มใจและมีความสุขในการทำงานกับผู้ปกครองและคนในชุมชนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก	1
18) ท่านจัด/ร่วมกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ระหว่งครู ผู้ปกครอง และคนในชุมชน เช่น การช่วยเหลืองานกิจกรรมของชุมชน การเยี่ยมบ้านเด็ก	1
2. ด้านพัฒนาตนเอง	
2.1 การศึกษาหาความรู้	
2.1.1 การสืบค้นข้อมูลสารสนเทศด้วยตนเองจากแหล่งต่างๆ	
19) ท่านค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยใหม่ๆ จากหนังสือ ตำรา และเอกสารต่างๆ	1
20) ท่านค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการสอนใหม่ๆ จากวารสารและบทความวิจัยทางการศึกษาปฐมวัย	1
21) ท่านค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และวิธีการสอนใหม่ๆ จากแหล่งข้อมูลในอินเทอร์เน็ต	1
2.1.2 การหาความรู้เพิ่มเติมด้วยวิธีการอื่นๆ	1
22) ท่านเข้ารับการอบรม/ร่วมสัมมนาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยเพิ่มเติมจากที่หน่วยงานกำหนด	
23) ท่านร่วมประชุม ปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูหรือผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาปฐมวัย เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	1
24) ท่านเข้าร่วมประชุม/อบรม/สัมมนาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเด็กและการจัดการเรียนการสอนตามที่หน่วยงาน/โรงเรียนกำหนด	1

ตารางที่ 1 (ต่อ) ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม (IOC)

คำถาม	IOC
2.2 การทำวิจัยในชั้นเรียน	
2.2.1 การวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน	
25) ท่านสำรวจปัญหาในชั้นเรียนอย่างครอบคลุม โดยการสังเกตพฤติกรรมเด็กอย่างละเอียดในกิจกรรมต่างๆ สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากครู ท่านอื่น และผู้ปกครอง	1
26) ท่านวิเคราะห์สาเหตุของปัญหารอบด้าน ทั้งจากตัวเด็ก ครอบครัวเด็ก และการจัดการเรียนการสอนของครู	1
27) ท่านค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากเอกสาร รายงานที่เกี่ยวข้อง ถูกต้องและเหมาะสมกับปัญหาของเด็ก	1
2.2.2 การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน	1
28) ท่านกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยไว้อย่างชัดเจนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย	
29) ท่านดำเนินการวิจัยอย่างเป็นระบบตามแผนการดำเนินงานที่ได้กำหนดไว้อย่างครบถ้วน	1
30) ท่านเผยแพร่ผลการวิจัยที่ทำในสื่อต่างๆ และนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่นๆ	1
2.3 การทำงานเป็นทีม	
2.3.1 การมีภาวะความเป็นผู้นำ	
31) ท่านนำเสนอความคิดริเริ่มใหม่ๆ ในขณะที่ทำงานกลุ่ม หรือกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มนำเสนอความคิดใหม่ๆ	1
32) ท่านร่วมแสดงความคิดเห็นในการกำหนดเป้าหมาย และวางแผนการทำงานในขณะที่ทำงานกลุ่ม	1
33) ท่านให้ข้อเสนอแนะ/แสดงความคิดเห็น เพื่อช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงาน	1
2.3.2 การทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย	1
34) ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานอย่างสร้างสรรค์โดยใช้เหตุผลสนับสนุนความคิดเห็นทุกครั้ง	
35) ท่านยอมรับความแตกต่างของสมาชิกแต่ละคนและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	1
36) ท่านให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจเมื่อผู้อื่นพบปัญหาในการทำงาน	0.75
3. ด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ	
3.1 การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	
3.1.1 การมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม	
37) ท่านแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่สะอาด และสุภาพ เรียบร้อยเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก เช่น ไม่สวมเสื้อรัดรูป แขนกุด เอวหลวม หรือกระโปรงสั้น	1
38) ท่านมีกิริยา มารยาทที่สุภาพ เรียบร้อย และแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับกาลเทศะ	1
39) ท่านพูดคุยกับเด็ก ครู และผู้ปกครองด้วยวาจาสุภาพ นุ่มนวล และอ่อนโยน เช่น ไม่พูดตะโกน ไม่พูดตะคอกเสียงดัง ไม่พูดคำหยาบ	1
3.1.2 การปฏิบัติตนตามจริยธรรม	1
40) ท่านใช้คำพูดหรือพฤติกรรมที่แสดงถึงความรัก ความปรารถนาดีต่อเด็ก เพื่อนครู และผู้ปกครอง	
41) ท่านปฏิบัติต่อเด็กทุกคนอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่ลำเอียง และไม่เลือกปฏิบัติ	1
42) ท่านดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง และใช้จ่ายเหมาะสมกับฐานะโดยไม่เป็นหนี้สิน	1

ตารางที่ 1 (ต่อ) ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม (IOC)

คำถาม	IOC
3.2 ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ	
3.2.1 ความภาคภูมิใจในวิชาชีพครู	
43) ท่านเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพโดยการปฏิบัติตามกฎระเบียบขององค์กรวิชาชีพครูอย่างสม่ำเสมอ	1
44) ท่านมุ่งมั่นตั้งใจทำงานเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก	1
45) ท่านปฏิบัติหน้าที่ครูด้วยความภาคภูมิใจโดยไม่เคยหรือคาดหวังทรัพย์สินใดๆ เป็นการตอบแทน	1
3.2.2 การอุทิศตนเพื่อประโยชน์ต่อวิชาชีพ	1
46) ท่านปฏิบัติหน้าที่เพื่อการพัฒนาเด็กอย่างเต็มกำลังความสามารถ โดยไม่ย่อท้อต่อความเหน็ดเหนื่อย เช่น การจัดเตรียมสื่อ และสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้พร้อมทุกครั้งเพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้	
47) ท่านทุ่มเทสละเวลาส่วนตัวเพื่อประโยชน์ ต่อวิชาชีพและการพัฒนาเด็ก เช่น การทำงาน/เข้าร่วมอบรมในช่วงเย็นหรือวันหยุด	1
48) ท่านเสียสละทุนทรัพย์เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาวิชาชีพและการพัฒนาเด็ก เช่น การจัดหาของเพื่อใช้ผลิตสื่อการสอน การสมัครอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้	1
3.3 การมีวินัยและความรับผิดชอบ	
3.3.1 การควบคุมความประพฤติให้ถูกต้องเหมาะสมกับกฎระเบียบข้อบังคับ	
49) ท่านปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อตกลงของหน่วยงานและสถานศึกษา เช่น เข้างานตรงเวลา มาอยู่เวรตามที่ได้รับมอบหมาย	1
50) ท่านปฏิบัติการสอนเด็กอย่างเต็มเวลา โดยไม่เบียดบังเวลาของเด็กในการทำกิจกรรมส่วนตัว เช่น ไม่รับโทรศัพท์มือถือในขณะสอน ไม่นำงานอื่นมาทำและปล่อยให้เด็กเล่นอิสระ	1
51) ท่านทำงานอย่างถูกต้อง ปรมาณีต และเป็นระเบียบเรียบร้อย เช่น จัดทำแผนการสอนอย่างถูกต้องตามหลักวิชา และเป็นระเบียบเรียบร้อย	1
3.3.2 ความรับผิดชอบต่อหน้าที่	
52) ท่านเข้าร่วม/ร่วมจัดกิจกรรมของสถานศึกษาในโอกาสต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ เช่น งานกีฬา งานวันเด็ก งานวันพ่อ ฯลฯ	1
53) ท่านยอมรับข้อผิดพลาดและพร้อมที่จะปรับปรุงตนเอง เมื่อได้รับคำแนะนำ/ตักเตือนจากเพื่อนหรือหัวหน้างาน	1
54) ท่านมีความรับผิดชอบต่อการสอน และการพัฒนาเด็ก เช่น ไม่หยุดงานโดยไม่จำเป็น	1

ตารางที่ 2 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแนวคำถามในการประชุมกลุ่ม (IOC)

คำถาม	IOC
1. ด้านการสอน	1
1.1 ท่านคิดว่าสาเหตุใดที่ทำให้ครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพในประเด็น.....เพราะเหตุใด	
1.2 จากการอภิปรายเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้ครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพในประเด็น..... ท่านคิดว่าสาเหตุใดมีความต้องการจำเป็นมากที่สุด เพราะเหตุใด	1
1.3 ท่านคิดว่าควรใช้วิธีการหรือแนวทางใดในการแก้ไขปัญหาประเด็น..... เพราะเหตุใด	1
1.4 จากการอภิปรายเกี่ยวกับวิธีการหรือแนวทางการแก้ไขปัญหาประเด็น.....ที่กล่าวมาทั้งหมด ท่านคิดว่าแนวทางใดมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพราะเหตุใด	1
2. ด้านการพัฒนาตนเอง	1
2.1 ท่านคิดว่าสาเหตุใดที่ทำให้ครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพในประเด็น.....เพราะเหตุใด	
2.2 จากการอภิปรายเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้ครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพในประเด็น..... ท่านคิดว่าสาเหตุใดมีความต้องการจำเป็นมากที่สุด เพราะเหตุใด	1
2.3 ท่านคิดว่าควรใช้วิธีการหรือแนวทางใดในการแก้ไขปัญหาประเด็น..... เพราะเหตุใด	1
2.4 จากการอภิปรายเกี่ยวกับวิธีการหรือแนวทางการแก้ไขปัญหาประเด็น.....ที่กล่าวมาทั้งหมด ท่านคิดว่าแนวทางใดมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพราะเหตุใด	1
3. ด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ	1
3.1 ท่านคิดว่าสาเหตุใดที่ทำให้ครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพในประเด็น.....เพราะเหตุใด	
3.2 จากการอภิปรายเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้ครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพในประเด็น..... ท่านคิดว่าสาเหตุใดมีความต้องการจำเป็นมากที่สุด เพราะเหตุใด	1
3.3 ท่านคิดว่าควรใช้วิธีการหรือแนวทางใดในการแก้ไขปัญหาประเด็น..... เพราะเหตุใด	1
3.4 จากการอภิปรายเกี่ยวกับวิธีการหรือแนวทางการแก้ไขปัญหาประเด็น.....ที่กล่าวมาทั้งหมด ท่านคิดว่าแนวทางใดมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพราะเหตุใด	1

ภาคผนวก จ
ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของ การปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของ
ครูปฐมวัย จำแนกตามรายการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย
ในด้านการสอน จำแนกตามรายการ

การปฏิบัติในการพัฒนา สมรรถนะทางวิชาชีพ	สภาพ ที่เป็นจริง			สภาพ ที่ควรจะเป็น			t-test
	\bar{x}	S.D	ระดับ	\bar{x}	S.D	ระดับ	
1. การสอน							
1.1 การจัดการเรียนการสอน							
1.1.1 ความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก							
1) ท่านจัดกิจกรรมแบบบูรณาการเปิดโอกาสให้ เด็กได้เลือกตามความสนใจและจัดเวลาที่ เพียงพอสำหรับการทำกิจกรรม เช่น หน่วย ธรรมชาติสอนลักษณะของสัตว์แต่ละชนิด และจัดกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้ให้เด็กเลือกทำ กิจกรรมโดยยืดหยุ่นเวลาตามความสนใจของ เด็ก	3.75	0.43	สูง	4.80	0.65	สูงมาก	28.67*
2) ท่านจัดกิจกรรมหลากหลายทั้งกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และรายบุคคล เช่น หน่วยธรรมชาติ หลังจากให้เด็กร่วมสนทนาอภิปรายกลุ่มใหญ่ เกี่ยวกับลักษณะของสัตว์ หลังจากนั้นแบ่งเด็ก เป็นกลุ่มย่อยทำกิจกรรมงานประดิษฐ์ และจัดให้เด็กทำกิจกรรมวาดภาพตามลำพัง	3.83	0.48	สูง	4.73	0.67	สูงมาก	24.49*
3) ท่านจัดกิจกรรมครอบคลุมพัฒนาการด้าน ร่างกาย สติปัญญา สังคม อารมณ์ และจิตใจ โดยสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม	4.21	0.40	สูง	4.83	0.66	สูงมาก	17.53*
1.1.2 การจัดสภาพแวดล้อมและสื่ออุปกรณ์ให้ สอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก							
4) ท่านจัดสื่ออุปกรณ์ที่มีความปลอดภัยสำหรับ เด็ก เช่น ในมุมประสบการณ์ท่านเลือกใช้สื่อที่ ไม่มีมุมแหลม ใช้สีปลอดภัย	4.12	0.38	สูง	4.89	0.78	สูงมาก	18.29*
5) ท่านจัดมุมประสบการณ์ที่สอดคล้องกับหน่วย การเรียนรู้โดยใช้สื่ออุปกรณ์ที่หลากหลายและ เพียงพอกับจำนวนเด็ก เช่น ในหน่วยแมลง จัดมุมหนังสือเกี่ยวกับแมลง และมุม วิทยาศาสตร์ให้เด็กสังเกตและวาดภาพแมลง	3.61	0.48	สูง	4.79	0.75	สูงมาก	28.10*
6) ท่านจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กช่วยเหลือตนเองในการทำ กิจวัตรประจำวัน เช่น จัดห้องเรียนโดยใช้ตู้เก็บ ของ ชั้นหนังสือ โต๊ะ เก้าอี้ที่มีขนาดเหมาะสม กับเด็ก	4.23	0.38	สูง	4.86	0.70	สูงมาก	16.12*

*p < .01

ตารางที่ 1 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของ
ครูปฐมวัยในด้านการสอน จำแนกตามรายการ

การปฏิบัติในการพัฒนา สมรรถนะทางวิชาชีพ	สภาพ ที่ปฏิบัติจริง			สภาพ ที่คาดหวัง			t-test
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	
1.2 การประเมินพัฒนาการ							
1.2.1 ความสามารถในการประเมินพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็ก							
7) ท่านประเมินพัฒนาการเด็กอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา เช่น วางแผน การประเมินพัฒนาการเด็กเป็นระยะ ภาคเรียนละ 3 ครั้ง	4.00	0.71	สูง	4.82	0.41	สูงมาก	22.09*
8) ท่านเก็บข้อมูลพฤติกรรมเด็กควบคู่ไปกับการ สอนด้วยวิธีที่หลากหลายและเหมาะสม เช่น จดบันทึกคำพูด/บันทึกการสนทนาของเด็ก เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการประเมินความสามารถ ทางด้านภาษาของเด็ก	3.78	0.72	สูง	4.79	0.42	สูงมาก	27.44*
9) ท่านมีการประเมินพัฒนาการอย่างเป็นระบบ เช่น วางแผนการเก็บหลักฐานหรือร่องรอย การเรียนรู้ของเด็ก โดยกำหนดว่าจะเก็บ ข้อมูลอะไร เมื่อไร และเก็บอย่างไร	3.81	0.70	สูง	4.77	0.49	สูงมาก	25.70*
1.2.2 การนำผลการประเมินมาใช้ในการ พัฒนาเด็ก							
10) ท่านรายงานผลการประเมินพัฒนาการ และ การเรียนรู้ของเด็กอย่างครอบคลุม เช่น จัดทำรายงาน ผลการประเมินพัฒนาการและ การเรียนรู้สำหรับเด็ก เป็นรายบุคคล ครอบคลุมพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม อารมณ์และจิตใจ	4.13	0.71	สูง	4.83	0.44	สูงมาก	17.73*
11) ท่านนำผลการประเมินพัฒนาการมาใช้ในการ จัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็ก เช่น นำผลการประเมินพัฒนาการมาใช้เป็น แนวทางในการวางแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก	3.99	0.71	สูง	4.79	0.46	สูงมาก	21.47*
12) ท่านประเมินพัฒนาการเด็กครบทุกมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับ เป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย	4.09	0.74	สูง	4.81	0.45	สูงมาก	18.71*

*p < .01

ตารางที่ 1 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของ
ครูปฐมวัยในด้านการสอน จำแนกตามรายการ

การปฏิบัติในการพัฒนา สมรรถนะทางวิชาชีพ	สภาพ ที่เป็นจริง			สภาพ ที่ควรจะเป็น			t-test
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	
1.3 การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง และชุมชน							
1.3.1 การสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครอง และชุมชน							
13) ท่านจัดกิจกรรม/ประชุมเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจกับผู้ปกครองและคนในชุมชนเกี่ยวกับ พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก เช่น เชิญวิทยากร/ คนในชุมชนมาให้ความรู้ผู้ปกครอง ให้คำปรึกษาแก่ ผู้ปกครอง หรือจัดทำคู่มือป้ายนิเทศ จดหมายข่าวให้ ความรู้ผู้ปกครอง	3.73	0.74	สูง	4.76	0.48	สูงมาก	25.85*
14) ท่านเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและคนในชุมชนมี ส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริม พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก เช่น เชิญ ตัวแทนผู้ปกครองมาประชุม ปรึกษาหารือ และวางแผนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการ สอน/กิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน	3.78	0.78	สูง	4.77	0.47	สูงมาก	23.28*
15) ท่านให้ผู้ปกครองและคนในชุมชนร่วมเป็น อาสาสมัครในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน เช่น เชิญผู้ปกครองมาเป็นผู้ช่วยครูดูแลเด็ก ในการออกไปทัศนศึกษา เชิญผู้ปกครอง/คน ในชุมชนมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่เด็ก	3.66	0.79	สูง	4.71	0.53	สูงมาก	25.93*
1.3.2 การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง และชุมชน							
16) ท่านพูดคุยและปฏิบัติต่อผู้ปกครองและคนใน ชุมชนด้วยท่าทีที่เป็นมิตร ยิ้มแย้มและให้ เกียรติ	4.36	0.66	สูง	4.90	0.32	สูงมาก	15.09*
17) ท่านเต็มใจและมีความสุขในการทำงานกับ ผู้ปกครองและคนในชุมชนเพื่อส่งเสริม พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก	4.28	0.65	สูง	4.88	0.35	สูงมาก	16.64*
18) ท่านจัด/ร่วมกิจกรรมเพื่อเสริมสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู ผู้ปกครอง และคนในชุมชน เช่น การช่วยงานกิจกรรม ของชุมชน การเยี่ยมบ้านเด็ก	3.90	0.83	สูง	4.78	0.47	สูงมาก	21.11*

*p < .01

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของ
ครูปฐมวัยในด้านการพัฒนาตนเอง จำแนกตามรายการ

การปฏิบัติในการพัฒนา สมรรถนะทางวิชาชีพ	สภาพ ที่เป็นจริง			สภาพ ที่ควรจะเป็น			t-test
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	
2. การพัฒนาตนเอง							
2.1 การศึกษาหาความรู้							
2.1.1 การสืบค้นข้อมูลสารสนเทศด้วยตนเอง จากแหล่งต่างๆ							
19) ท่านค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับ พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ใหม่ๆ จากหนังสือ ตำรา และเอกสารต่างๆ	4.06	0.64	สูง	4.85	0.39	สูงมาก	22.48*
20) ท่านค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการ สอนใหม่ๆ จากวารสารและบทความวิจัย ทางการศึกษาปฐมวัย	3.98	0.65	สูง	4.83	0.39	สูงมาก	24.03*
21) ท่านค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับ พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และวิธีการสอนใหม่ๆ จากแหล่งข้อมูลใน อินเทอร์เน็ต	4.04	0.70	สูง	4.82	0.43	สูงมาก	20.18*
2.1.2 การหาความรู้เพิ่มเติมด้วยวิธีการอื่นๆ							
22) ท่านเข้ารับการอบรม/ร่วมสัมมนาในเรื่องที่ เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยเพิ่มเติม จากที่หน่วยงานกำหนด	3.85	0.86	สูง	4.75	0.48	สูงมาก	20.75*
23) ท่านร่วมประชุม ปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยน เรียนรู้กับเพื่อนครูหรือผู้เชี่ยวชาญทาง การศึกษาปฐมวัยเพื่อหาแนวทางในการ พัฒนาการจัด การเรียนการสอน	3.87	0.72	สูง	4.77	0.50	สูงมาก	23.30*
24) ท่านเข้าร่วมประชุม/อบรม/สัมมนาในเรื่องที่ เกี่ยวข้องกับผู้เด็กและการจัดการเรียนการสอน ตามที่หน่วยงาน/โรงเรียนกำหนด	4.14	0.73	สูง	4.82	0.45	สูงมาก	16.44*

*p < .01

ตารางที่ 2 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของ
ครูปฐมวัยในด้านการพัฒนาตนเอง จำแนกตามรายการ

การปฏิบัติในการพัฒนา สมรรถนะทางวิชาชีพ	สภาพ ที่เป็นจริง			สภาพ ที่ควรจะเป็น			t-test
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	
2.2 การทำวิจัยในชั้นเรียน							
2.2.1 การวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน							
25) ท่านสำรวจปัญหาในชั้นเรียนอย่างครอบคลุม โดยการสังเกตพฤติกรรมเด็กอย่างละเอียดใน กิจกรรมต่างๆ สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากครู ท่านอื่น และผู้ปกครอง	4.04	0.69	สูง	4.83	0.43	สูงมาก	20.15*
26) ท่านวิเคราะห์สาเหตุของปัญหารอบด้านทั้ง จากตัวเด็ก ครอบครัวเด็ก และการจัด การเรียนการสอนของครู	3.95	0.72	สูง	4.80	0.41	สูงมาก	22.06*
27) ท่านค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากเอกสาร รายงานที่เกี่ยวข้อง ถูกต้องและเหมาะสมกับ ปัญหาของเด็ก	3.90	0.68	สูง	4.81	0.42	สูงมาก	23.55*
2.2.2 การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน							
28) ท่านกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาใน การดำเนินการวิจัยไว้อย่างชัดเจนเพื่อใช้เป็น แนวทางในการดำเนินการวิจัย	3.84	0.73	สูง	4.82	0.41	สูงมาก	24.24*
29) ท่านดำเนินการวิจัยอย่างเป็นระบบตาม แผนการดำเนินงานที่ได้กำหนดไว้อย่าง ครบถ้วน	3.85	0.71	สูง	4.81	0.42	สูงมาก	24.78*
30) ท่านเผยแพร่ผลการวิจัยที่ทำในสื่อต่างๆ และ นำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่นๆ	3.47	0.88	สูง	4.72	0.52	สูงมาก	27.15*

*p < .01

ตารางที่ 2 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของ
ครูปฐมวัยในด้านการพัฒนาตนเอง จำแนกตามรายการ

การปฏิบัติในการพัฒนา สมรรถนะทางวิชาชีพ	สภาพ ที่ปฏิบัติจริง			สภาพ ที่คาดหวัง			t-test
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	
2.3 การทำงานเป็นทีม							
2.3.1 การมีภาวะความเป็นผู้นำ							
31) ท่านนำเสนอความคิดริเริ่มใหม่ๆ ในขณะที่ ทำงานกลุ่ม หรือกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่ม นำเสนอความคิดใหม่ๆ	3.76	0.73	สูง	4.69	0.54	สูงมาก	23.14*
32) ท่านร่วมแสดงความคิดเห็นในการกำหนด เป้าหมาย และวางแผนการทำงานในขณะที่ ทำงานกลุ่ม	3.82	0.76	สูง	4.77	0.47	สูงมาก	22.93*
33) ท่านให้ข้อเสนอแนะ/แสดงความคิดเห็น เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงาน	3.82	0.70	สูง	4.76	0.46	สูงมาก	23.03*
2.3.2 การทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อบรรลุผล สำเร็จตามเป้าหมาย							
34) ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงาน อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เหตุผลสนับสนุน ความคิดเห็นทุกครั้ง	3.93	0.75	สูง	4.77	0.45	สูงมาก	21.45*
35) ท่านยอมรับความแตกต่างของสมาชิกแต่ละ คนและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	4.27	0.66	สูง	4.84	0.39	สูงมาก	15.71*
36) ท่านให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจเมื่อผู้อื่น พบปัญหาในการทำงาน	4.22	0.70	สูง	4.87	0.34	สูงมาก	16.94*

*p < .01

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของ
ครูปฐมวัยในด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ จำแนกตามรายการ

การปฏิบัติในการพัฒนา สมรรถนะทางวิชาชีพ	สภาพ ที่เป็นจริง			สภาพ ที่ควรจะเป็น			t-test
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	
3. คุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ							
3.1 การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี							
3.1.1 การมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม							
37) ท่านแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่สะอาด และสุภาพ เรียบร้อยเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก เช่น ไม่ สวมเสื้อรัดรูป แขนกุด เอวลอย หรือกระโปรง สั้น	4.48	0.58	สูง	4.94	0.24	สูงมาก	14.39*
38) ท่านมีกิริยา มารยาทที่สุภาพ เรียบร้อย และ แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับกาลเทศะ	4.40	0.58	สูง	4.93	0.26	สูงมาก	16.50*
39) ท่านพูดคุยกับเด็ก ครู และผู้ปกครองด้วย วาจาสุภาพ นุ่มนวล และอ่อนโยน เช่น ไม่พูด ตะโกน ไม่พูดตะคอกเสียงดัง ไม่พูดคำหยาบ	4.35	0.58	สูง	4.93	0.27	สูงมาก	17.30*
3.1.2 การปฏิบัติตนตามจริยธรรม							
40) ท่านใช้คำพูดหรือพฤติกรรมที่แสดงถึง ความรักความปรารถนาดีต่อเด็ก เพื่อนครู และผู้ปกครอง	4.48	0.58	สูง	4.96	0.19	สูงมาก	15.61*
41) ท่านปฏิบัติต่อเด็กทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่ลำเอียง และไม่เลือกปฏิบัติ	4.47	0.60	สูง	4.94	0.27	สูงมาก	14.44*
42) ท่านดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง และใช้จ่าย เหมาะสมกับฐานะโดยไม่เป็นหนี้สิน	4.21	0.69	สูง	4.89	0.33	สูงมาก	18.10*

*p < .01

ตารางที่ 3 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของ
ครูปฐมวัยในด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ จำแนกตามรายการ

การปฏิบัติในการพัฒนา สมรรถนะทางวิชาชีพ	สภาพ ที่เป็นจริง			สภาพ ที่ควรจะเป็น			t-test
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	
3.2 ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ							
3.2.1 ความภาคภูมิใจในวิชาชีพครู							
43) ท่านเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพโดย การปฏิบัติตามกฎระเบียบขององค์กร วิชาชีพครูอย่างสม่ำเสมอ	4.45	0.59	สูง	4.94	0.27	สูงมาก	15.06*
44) ท่านมุ่งมั่นตั้งใจทำงานเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อ พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก	4.42	0.66	สูง	4.95	0.25	สูงมาก	14.33*
45) ท่านปฏิบัติหน้าที่ด้วยความภาคภูมิใจ โดยไม่เคย หรือคาดหวังทรัพย์สินใดๆเป็นการตอบแทน	4.33	0.73	สูง	4.92	0.27	สูงมาก	15.17*
3.2.2 การอุทิศตนเพื่อประโยชน์ต่อวิชาชีพ							
46) ท่านปฏิบัติหน้าที่เพื่อการพัฒนาเด็กอย่างเต็ม กำลังความสามารถ โดยไม่ย่อท้อต่อ ความเหน็ดเหนื่อย เช่น การจัดเตรียมสื่อ และ สภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้พร้อมทุกครั้ง เพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้	4.26	0.71	สูง	4.88	0.35	สูงมาก	16.13*
47) ท่านทุ่มเทสละเวลาส่วนตัวเพื่อประโยชน์ต่อ วิชาชีพและการพัฒนาเด็ก เช่น การทำงาน/ เข้าร่วมอบรมในช่วงเย็นหรือวันหยุด	4.17	0.69	สูง	4.80	0.44	สูงมาก	16.60*
48) ท่านเสียสละทุนทรัพย์เพื่อประโยชน์ใน การพัฒนาวิชาชีพและการพัฒนาเด็ก เช่น การ จัดห้องเพื่อใช้ผลิตสื่อการสอน การสมัครอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้	4.09	0.78	สูง	4.75	0.49	สูงมาก	16.02*

*p < .01

ตารางที่ 3 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของ
ครูปฐมวัยในด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ จำแนกตามรายการ

การปฏิบัติในการพัฒนา สมรรถนะทางวิชาชีพ	สภาพ ที่เป็นจริง			สภาพ ที่ควรจะเป็น			t-test
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	
3.3 การมีวินัยและความรับผิดชอบ							
3.3.1 การควบคุมความประพฤติให้ถูกต้อง เหมาะสมกับกฎระเบียบข้อบังคับ							
49) ท่านปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อตกลงของ หน่วยงานและสถานศึกษา เช่น เข้างานตรง เวลามาอยู่เวรตามที่ได้รับมอบหมาย	4.33	0.66	สูง	4.89	0.33	สูงมาก	15.27*
50) ท่านปฏิบัติการสอนเด็กอย่างเต็มเวลา โดยไม่ เบียดบังเวลาของเด็กในการทำกิจกรรมส่วนตัว เช่น ไม่รับโทรศัพท์มือถือในขณะที่สอน ไม่นำงานอื่นมาทำและปล่อยให้เด็กเล่นอิสระ	4.29	0.68	สูง	4.91	0.31	สูงมาก	16.76*
51) ท่านทำงานอย่างถูกต้อง ปราณีต และเป็น ระเบียบเรียบร้อย เช่น จัดทำแผนการสอน อย่างถูกต้องตามหลักวิชา และเป็นระเบียบ เรียบร้อย	4.15	0.69	สูง	4.85	0.40	สูงมาก	18.72*
3.3.2 ความรับผิดชอบต่อหน้าที่							
52) ท่านเข้าร่วม/ร่วมจัดกิจกรรมของสถานศึกษา ในโอกาสต่างๆอย่างสม่ำเสมอ เช่น งานกีฬา งานวันเด็ก งานวันพ่อ ฯลฯ	4.47	0.62	สูง	4.91	0.31	สูงมาก	13.22*
53) ท่านยอมรับข้อผิดพลาดและพร้อมที่จะ ปรับปรุงตนเอง เมื่อได้รับคำแนะนำ/ตักเตือน จากเพื่อนหรือหัวหน้างาน	4.37	0.70	สูง	4.88	0.36	สูงมาก	13.56*
54) ท่านมีความรับผิดชอบต่อการสอนและ การพัฒนาเด็ก เช่น ไม่หยุดงานโดยไม่จำเป็น	4.40	0.66	สูง	4.93	0.28	สูงมาก	14.43*

*p < .01

ภาคผนวก ฉ
ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

เลขที่แบบสอบถาม.....

แบบสอบถามครูปฐมวัย

เรื่อง

การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย

คำชี้แจง

1. รายละเอียดของแบบสอบถามฉบับนี้จัดขึ้นเพื่อประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย โดยข้อคำถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับโรงเรียน สังกัด เพศ อายุ สถานภาพสมรส ภูมิลำเนาเดิมระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน ตำแหน่งหรือหน้าที่อื่นๆ และการอบรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยเพิ่มเติมจากที่หน่วยงานได้กำหนด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย

2. การตอบแบบสอบถาม ขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริงเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการพัฒนาครูในเรื่องดังกล่าวอย่างแท้จริง อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ตรงเป้าหมาย ข้อมูลที่ได้จากท่านจะนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น โดยจะไม่มีผลกระทบต่อสถานภาพและการปฏิบัติงานของท่านแต่ประการใด

3. หากมีความประสงค์จะทราบข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อผู้วิจัย คือ นางสาวณัฐภัสสร ชื่นสุขสมหวัง โทรศัพท์มือถือ 094-424-9241 email: cnatpatsorn@yahoo.com

4. เมื่อท่านตอบแบบสอบถามแล้ว ขอความกรุณาส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์โดยใส่ในซองที่ผู้วิจัยจัดเตรียมไว้ให้

ขอกราบขอบพระคุณท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามการวิจัยนี้เป็นอย่างดี

นางสาวณัฐภัสสร ชื่นสุขสมหวัง
นิสิตปริญญาโท สาขาการศึกษาปฐมวัย
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับความจริงและเติมข้อความที่ตรงกับความจริงของท่าน

1. ชื่อโรงเรียน (โปรดระบุ).....
 2. สังกัดโรงเรียน
 - สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)
 - สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)
 - สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร (กทม.)
 - สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)
 3. เพศ
 - หญิง ชาย
 4. อายุ
 - ต่ำกว่า 31 ปี 31-40 ปี 41-50 ปี 51-60 ปี
 5. สถานภาพสมรส
 - โสด สมรส จำนวนบุตร (โปรดระบุ).....คน
 6. ภูมิลำเนาเดิม
 - กรุงเทพมหานคร ต่างจังหวัด
 7. ระดับการศึกษา
 - ต่ำกว่าปริญญาตรี
 - ปริญญาตรี สาขา (โปรดระบุ).....
 - ปริญญาโท สาขา (โปรดระบุ).....
 - ปริญญาเอก สาขา (โปรดระบุ).....
 8. ประสบการณ์ในการสอน
 - ระดับอนุบาล ชั้นปีที่ (โปรดระบุ)..... ระยะเวลา (โปรดระบุ).....ปี
 - ระดับอื่นๆ (โปรดระบุ)..... ระยะเวลา (โปรดระบุ).....ปี
 9. ตำแหน่งหรือหน้าที่อื่นๆ นอกเหนือจากการเป็นครูประจำชั้น (โปรดระบุ).....
-
10. การอบรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยเพิ่มเติมจากที่หน่วยงานได้กำหนด
 - ไม่เคย
 - เคย (โปรดระบุ).....

ประเด็นคำถาม	สภาพที่เป็นจริง					สภาพที่ควรจะเป็น				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
50) ท่านปฏิบัติการสอนเด็กอย่างเต็มเวลา โดยไม่เบียดบังเวลาของเด็กในการทำกิจกรรมส่วนตัว เช่น ไม่รับโทรศัพท์มือถือในขณะที่สอน ไม่นำงานอื่นมาทำและปล่อยให้เด็กเล่นอิสระ										
51) ท่านทำงานอย่างถูกต้อง ปรารถดี และเป็นระเบียบเรียบร้อย เช่น จัดทำแผนการสอน อย่างถูกต้องตามหลักวิชา และเป็นระเบียบเรียบร้อย										
52) ท่านเข้าร่วม/ร่วมจัดกิจกรรมของสถานศึกษา ในโอกาสต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ เช่น งานกีฬา งานวันเด็ก งานวันพ่อ ฯลฯ										
53) ท่านยอมรับข้อผิดพลาดและพร้อมที่จะปรับปรุงตนเอง เมื่อได้รับคำแนะนำ/ตักเตือนจากเพื่อนหรือหัวหน้างาน										
54) ท่านมีความรับผิดชอบต่อการสอนและการพัฒนาเด็ก เช่น ไม่หยุดงานโดยไม่จำเป็น										

การจัดประชุมกลุ่ม
เรื่อง
สาเหตุของความต้องการจำเป็น
และแนวทางเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย

ผู้ดำเนินรายการ

นางสาวณัฐภัสสร ชื่นสุขสมหวัง นิสิตปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย
ภาควิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร. ปัทมศิริ ธีรานุรักษ์ จารุชัยนิวัฒน์

วัน เวลา สถานที่ ในการจัดสนทนากลุ่ม

วันจันทร์ที่ 24 กุมภาพันธ์ 2557 เวลา 12.30 – 15.30 น. ณ ห้องประชุม โรงเรียนเกษมพิทยา

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์สาเหตุของความต้องการจำเป็นและแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยจากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย 3 ลำดับ ดังนี้
ความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 ด้านการพัฒนาตนเอง เรื่องการวิจัยในชั้นเรียน ความต้องการจำเป็นลำดับที่
2 ด้านการสอน เรื่องการจัดการเรียนการสอน และเรื่องการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน
ความต้องการจำเป็นลำดับที่ 3 ด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ เรื่องความรักและศรัทธาใน
วิชาชีพ

รายละเอียดวิธีการ

การจัดประชุมกลุ่ม (Focus Group) มีลักษณะเป็นการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกัน
และกันของผู้เข้าร่วมการประชุมกลุ่มกับผู้วิจัย การถกประเด็นการสนทนามีความเป็นอิสระในการแสดงความคิดเห็น
ตลอดจนการโต้แย้งอย่างมีเหตุผล

โครงสร้างคำถามที่ใช้ในการประชุมกลุ่ม

1. ความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 ด้านการพัฒนาตนเอง เรื่องการวิจัยในชั้นเรียน

1.1 ท่านคิดว่าสาเหตุใดที่ทำให้ครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะ
ทางวิชาชีพในเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน เพราะเหตุใด

1.2 จากการอภิปรายเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้ครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนา
สมรรถนะทางวิชาชีพในเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน ท่านคิดว่าสาเหตุใดมีความต้องการจำเป็นมากที่สุด
เพราะเหตุใด

1.3 ท่านคิดว่าควรใช้วิธีการหรือแนวทางใดในการแก้ไขปัญหาเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน
เพราะเหตุใด

1.4 จากการอภิปรายเกี่ยวกับวิธีการหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาเรื่องการวิจัยในชั้นเรียนที่
กล่าวมาทั้งหมด ท่านคิดว่าแนวทางใดมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพราะเหตุใด

2. ความต้องการจำเป็นลำดับที่ 2 ด้านการสอน

ด้านการสอนมีความต้องการจำเป็น 2 เรื่อง ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน และการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ดังนี้

2.1 เรื่องการจัดการเรียนการสอน

2.1.1 ท่านคิดว่าสาเหตุใดที่ทำให้ครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพในเรื่องการจัดการเรียนสอน เพราะเหตุใด

2.1.2 จากการอภิปรายเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้ครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพในเรื่องการจัดการเรียนสอน ท่านคิดว่าสาเหตุใดมีความต้องการจำเป็นมากที่สุด เพราะเหตุใด

2.1.3 ท่านคิดว่าควรใช้วิธีการหรือแนวทางใดในการแก้ไขปัญหาเรื่องการจัดการเรียนสอน เพราะเหตุใด

2.1.4 จากการอภิปรายเกี่ยวกับวิธีการหรือแนวทางการแก้ไขปัญหาเรื่องการจัดการเรียนสอนที่กล่าวมาทั้งหมด ท่านคิดว่าแนวทางใดมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพราะเหตุใด

2.2 เรื่องการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน

2.2.1 ท่านคิดว่าสาเหตุใดที่ทำให้ครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพในเรื่องการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน เพราะเหตุใด

2.2.2 จากการอภิปรายเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้ครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพในเรื่องการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ท่านคิดว่าสาเหตุใดมีความต้องการจำเป็นมากที่สุด เพราะเหตุใด

2.2.3 ท่านคิดว่าควรใช้วิธีการหรือแนวทางใดในการแก้ไขปัญหาเรื่องการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนเพราะเหตุใด

2.2.4 จากการอภิปรายเกี่ยวกับวิธีการหรือแนวทางการแก้ไขปัญหาเรื่องการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนที่กล่าวมาทั้งหมด ท่านคิดว่าแนวทางใดมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพราะเหตุใด

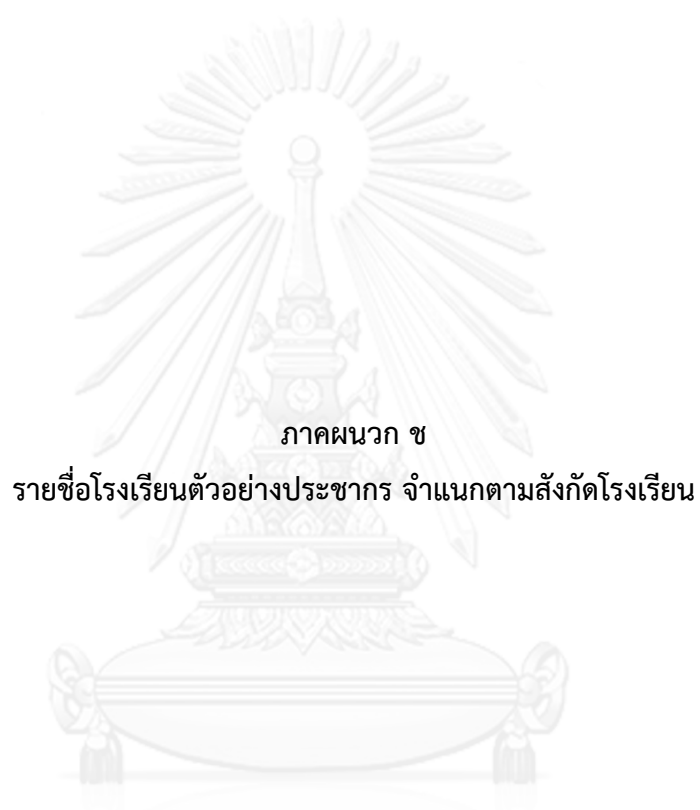
3. ความต้องการจำเป็นลำดับที่ 3 ด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ เรื่องความรักและศรัทธาในวิชาชีพ

3.1 ท่านคิดว่าสาเหตุใดที่ทำให้ครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพในเรื่องความรักและศรัทธาในวิชาชีพ เพราะเหตุใด

3.2 จากการอภิปรายเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้ครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพในเรื่องความรักและศรัทธาในวิชาชีพ ท่านคิดว่าสาเหตุใดมีความต้องการจำเป็นมากที่สุด เพราะเหตุใด

3.3 ท่านคิดว่าควรใช้วิธีการหรือแนวทางใดในการแก้ไขปัญหาเรื่องความรักและศรัทธาในวิชาชีพเพราะเหตุใด

3.4 จากการอภิปรายเกี่ยวกับวิธีการหรือแนวทางการแก้ไขปัญหาเรื่องความรักและศรัทธาในวิชาชีพที่กล่าวมาทั้งหมด ท่านคิดว่าแนวทางใดมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพราะเหตุใด

ภาคผนวก ช

รายชื่อโรงเรียนตัวอย่างประชากร จำแนกตามสังกัดโรงเรียน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายชื่อโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จำนวนครู (คน)
1	ราชวินิต ประถมบางแค	1
2	ประถมทวีธาภิเศก	5
3	วัดเจ้ามูล	5
4	ทีปังกรวิทยาพัฒน์(วัดโบสถ์)ในพระราชูปถัมภ์ฯ	4

รายชื่อโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จำนวนครู (คน)
1	มาเรียลัย	19
2	เซนต์เทเรซา	16
3	เลิศหล้า ถนนเกษตร-นวมินทร์	14
4	อนุบาลโชคชัยลาดพร้าว	19
5	กรุงเทพพิทยาศาสตร์	11
6	ประเสริฐธรรมวิทยา	10
7	ภารตวิทยาลัย	9
8	สรรพาวุธวิทยา	9
9	พร้อมมิตรพิทยาศาสตร์	9
10	ธนิษฐวิทยา	12
11	ทับทอง	10
12	อนุบาลนพรัตน์	10
13	อนุบาลปทุมธานี	5
14	อนุบาลธนาทิพย์	4
15	บุญเสริมวิทยาธนบุรี	5
16	ปัญจทรัพย์มีนบุรี	5
17	อนุบาลพร้อม	7
18	อนุบาลปราณี	4
19	รุจิเสวีวิทยา	4
20	อนุบาลชวนชื่น	4
21	ปิยะพงษ์วิทยา	6
22	นิลประพันธ์	4
23	นวลวรรณศึกษา	6
24	อนุบาลเยาวบุตร	5

รายชื่อโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จำนวนครู (คน)
25	อนุบาลฤชากร	4
26	เสริมปัญญาอนุบาล	5
27	อนุบาลเยี่ยมมนุษย์	4
28	อนุบาลบ้านพลอยเพลิน	5
29	อนุบาลมารีนีรมล	4

รายชื่อโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จำนวนครู (คน)
1	วัดนิมมานรดี	5
2	วัดอุดมรังสี	10
3	วัดปรุณาวาส	9
4	ปลุกจิต	8
5	ศรีเอี่ยมอนุสรณ์	10
6	วิสุทธิศ	6
7	วัดบัวแก้ว	6
8	วัดไผ่ตัน	6
9	แย้มจาดวิชานุสรณ์	6
10	บำรุงรวิวรรณวิทยา (ทุ่งสีกัน)	8
11	วัดศรีบุญเรือง	6
12	วัดดอกไม้	4
13	ประภาสวิทยา	4
14	วัดนินสุขาราม	4
15	วัดวิจิตรการนิมิตร	3
16	บางจาก (นาคเพื่อนอุปถัมภ์)	4
17	วัดตลิ่งชัน	2
18	คลองสองต้นนุ่น	4
19	วัดรวก	4
20	วัดเทวราชกุญชร	2
21	วัดใหม่ช่องลม	2
22	ลอยสายอนุสรณ์	4
23	วัดโพธิ์นิมิตร	2
24	วัดวิเศษการ	4
25	วิจิตรวิทยา	4

รายชื่อโรงเรียนสังกัดสำนักคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จำนวนครู (คน)
1	สาธิตละอออุทิศ	2
2	สาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)	1
3	สาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม)	1

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ซ
รูปภาพการประชุมกลุ่ม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

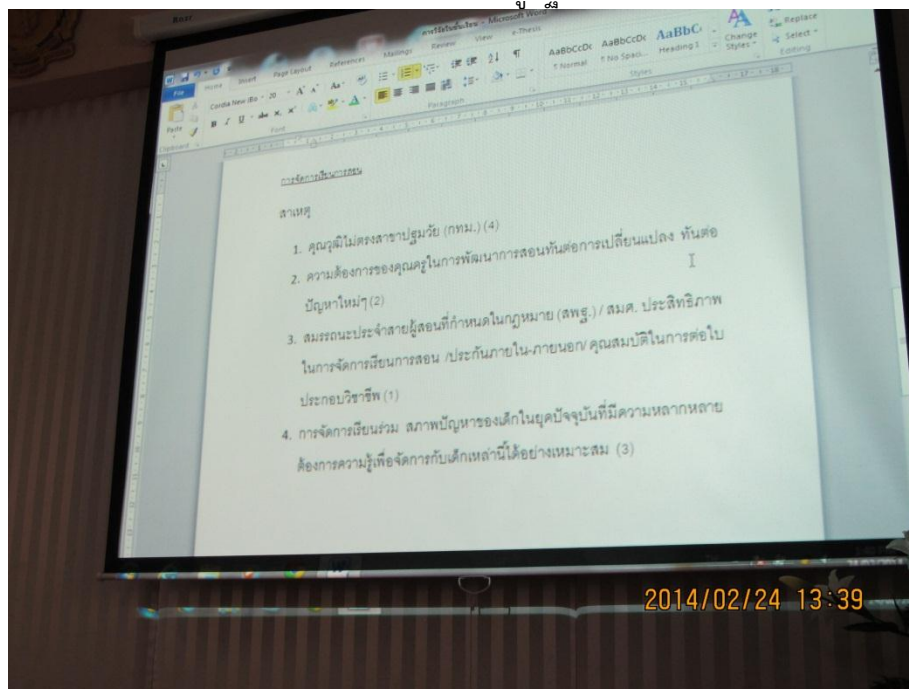
ผู้วิจัยอธิบายความเป็นมาของการประชุมกลุ่ม เรื่องสาเหตุของความต้องการจำเป็น และแนวทางเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย

ผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมการประชุมกลุ่มร่วมกันอภิปรายสาเหตุของความต้องการจำเป็นและ
แนวทางเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย

ผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมการประชุมกลุ่มร่วมกันจัดลำดับความสำคัญเกี่ยวกับสาเหตุของความต้องการ
จำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวณัฐภัสสร ชื่นสุขสมหวัง เกิดเมื่อวันที่ 21 กันยายน พ.ศ.2524 จังหวัด กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ สาขาวรรณกรรมสำหรับเด็ก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในปีการศึกษา 2544 และเข้าศึกษาต่อหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปี 2553

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาษาอังกฤษ

- Arce, E. M. (2000). **Curriculum for young children : an introduction**. New York: Delmar.
- Brewer, J. A. (2001). **Introduction to early childhood education : preschool Through primary grades**. Boston: Allyn and Bacon.
- Caparotta, C. S. (2012). **Professional development needs of early childhood providers: A focus group study**. Department of Human Development and Family Studies. University of Connecticut.
- Chappel, M., & Nye, S. (2007). **Nevada's core knowledge areas and core competencies for early care and education professionals**. Nevada: The Nevada Registry.
- Epstein, J. L., & et al. (2002). **School, family, and community partnerships: your handbook for action**. California: Corwin Press.
- Ferguson, D. L. (2006). **Working together: groupwork, teamwork and collaborative work among teachers**. Arizona: Arizona State University.
- Ferrance, E. (2000.). **Action research, themes in education** (Online). Retrieved August 8, 2012
http://www.alliance.brown.edu/pubs/themes_ed/act_research.pdf.
- Forde, C., & et al. (2006). **Professional development, reflection and enquiry**. London: Paul Chapman.
- Good, C. V. (1973). **Dictionary of education**. New York McGraw-Hill.
- Harvey, T. R., & Drolet, B. (1994). **Building teams building people**. New York: Technomic Publishing.
- Hill, P. J. (1982). **A dictionary of education**. London: Routledge & Kegan Paul.
- Jackman, H. L. (2005). **Early education curriculum a child's connection to the world**. New York: Thomson Delmar Learning.
- Johnson, M. J., & ., K. B. (1998). **Action research paves the way for continuous improvement Journal of staff development** (Online). Retrieved May 6, 2013 <http://www.sedl.org/cgi-bin/mysql/picbib-output.cgi>
- Kaufman, R., & English, W. (1979). **Need assessment**. New York: Education Technology Publication.
- McAfee, O., & Leong, D. J. (2007). **Assessing and guiding young children's development and learning** (4th ed.). Boston: Person and AB.
- Mills, G. E. (2003). **Action research : a guide for the teacher researcher**. Upper Saddle River, NewYork: Merrill Prentice Hall.
- Morrison, G. S. (1998). **Early childhood education today**. (4th ed.). Ohio: Merill.

- Morrison, G. S. (2008). **Fundamentals of Early Childhood Education** (5th ed.). New Jersey: Pearson Education.
- Office of Early Childhood Development Virginia Department of Social Services. (2008). **Competencies for early childhood professionals virginia's early childhood development alignment project**. Virginia: Office of Early Childhood Development Virginia Department of Social Services.
- Omotuyole, C., & Okudo, A. R. (2014). Professional development of early childhood and language education teachers for sustainable development. **IORS Journal of Research & Method in Education**(Mar-Apr 2014), 1-06
- Puckett, M. B., & Black, J. K. (2000). **Authentic assessment of the young child : clbrating development and learning**. Uppe Saddle Rier, New York: Prentice-Hall.
- Rouda, R. H., & Kusy, M. E. (1996). **Needs assessment the first step** (Online). Retrieved June 14, 2012 http://alumnus.caltech.edu/~rouda/T2_NA.html
- Watts, J. M. (2009). **Professionalism in early childhood education**. A Thesis Master of Arts The Faculty of Humboldt State University.
- Witkina, J. W., & Altschuld, B. R. (2000). **From needs assessment to action : transforming needs into solution strategies**. Thousand Oaks: Calif: Sage.

ภาษาไทย

- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2544). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน. **วารสารการศึกษาปฐมวัย**, 30-36.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). **รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: เบรน-เบส บู้คส์.
- ชนิษฐา จิรนนท์. (2552). **การศึกษบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนคุณภาพมาตรฐานดีเด่น สังกัดกรุงเทพมหานคร**. สาขาวิชาบริหาร การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2553). **คู่มือการประเมินสมรรถนะครู**. กรุงเทพมหานคร: (ม.ป.ท.).
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2556). **รายงานประจำปี 2555** กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). **ครุต้นแบบ ปี 2544**. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- คณะกรรมการข้าราชการครู, สำนักงาน. (2537). **นโยบายการพัฒนาข้าราชการครู**. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์อักษร.
- ชาญชัย ศรีไสลเพชร. (2525). **ทักษะและเทคนิคการสอน**. กรุงเทพมหานคร: พิกซ์อักษร.

- เดลินิวส์. (2557). เพิ่มโรงเรียนเรียนร่วมเด็กพิเศษอีก 100 แห่ง (ออนไลน์). Retrieved 27/3/2557 <http://dailynews.co.th/Content/bangkok/197174/>
- ทศพร ประเสริฐสุข. (ม.ป.ป.). จิตวิทยาการทำงานร่วมกัน. ม.ป.ท.
- ทศนา แคมมณี. (2545). กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการทำงานและการจัดการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร: นิซินแอดเวอร์ไทซิง กรุ๊ป.
- ธีรศักดิ์ อัครบวร. (2542). ความเป็นครู. กรุงเทพมหานคร: ก. พลพิมพ์ (1996).
- นภเนตร ธรรมบวร. (2545). การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร: เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัลส์ พับลิเคชั่น.
- นภเนตร ธรรมบวร. (2551). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- น้อมศรี เคท. (2545). การวิจัยในชั้นเรียนระดับอนุบาล. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาคุณภาพ วิชาการ.
- เบญจา แสงมณี. (2516). การอนุบาลศึกษาและประวัติการฝึกหัดครูอนุบาลในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: หน่วยศึกษานิเทศก์กรมการฝึกหัดครู.
- ปณิตา พันภัย. (2544). การบริหารความรู้ (Knowledge Management): แนวคิดและ กรณีสึกษา. ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประดินันท์ อุปรมัย. (2526). จิตวิทยา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ศรีอนันต์ปริดา.
- ปองทิพย์ เทพอารีย์. (2551). การศึกษาการพัฒนาตนเองของครูในโรงเรียนอนุบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร. สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ปิยะธิดา เกษสุวรรณ. (2555). ศึกษานิเทศน์ชำนาญการพิเศษ สัมภาษณ์.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2554). ครูปฐมวัยมีปัญหาอ้อ แนะนำปรับตามสิ่งแวดล้อม. Retrieved 20/1/2555 <http://www.manager.co.th/>
- พรารพรรณ เหลืองสุนทร, & พูนสุข บุญยสวัสดิ์. (2537). บทบาทของครูและผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัยศึกษา ประมวลสาระชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 9-12. นนทบุรี: สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พลฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (ม.ป.ป.). จรรยาบรรณวิชาชีพครู (ออนไลน์). Retrieved 5/5/2557 <http://www.edu.chula.ac.th/knowledge/rule/adm-rule.htm>
- พัชรี ชันอาสาสะวะ. (2544). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- พัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา, สถาบัน. (2549). การประเมินสมรรถนะครูและ บุคลากรทางการศึกษาเพื่อจัดทำแผนพัฒนาตนเอง (ID-PLAN) และแผนพัฒนา ความก้าวหน้าทางวิชาชีพ (CAREER PLAN). นครปฐม: ฝ่ายวิชาการ โครงการพัฒนา ระบบการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, & พรทิพย์ แข็งขัน. (2551). รายงานการวิจัย สมรรถนะครูและแนวทางพัฒนา ครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.

- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และคณะ. (2544). **วิจัยในชั้นเรียน : หลักการสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- พิรดา ชูระเจน. (2550). **การวิจัยและพัฒนากระบวนการสืบสอบแบบขึ้นชมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของความมุ่งมั่นในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา**. สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิสิฐ พิษณานนท์. (2530). **การบริหารโรงเรียนกับชุมชน**. นครปฐม: ภาควิชาการบริหารและนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มยุรีย์ เขียวฉะอ่อน. (2541). **การประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะพื้นฐานของครูอนุบาลโดยใช้การคิดวิเคราะห์งาน**. ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, .
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2544). **การศึกษาและความเป็นครูไทย**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2553). **ความเป็นครู**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ยุทธพงษ์ อายุสุข. (2549). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เยาวนาถ เลหาบรรจง. (2545). **ผลการจัดกิจกรรมการสอนแบบจิตปัญญาที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กปฐมวัย**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เยาวมาลย์ วิเศษ. (2548). **ปัญหาและความต้องการพัฒนาของครูปฐมวัยโรงเรียนในสังกัดคณะนักบวชในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2545). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- รุ่งนภา อินทา. (2549). **การศึกษาภาระงานครูอนุบาลในยุคปฏิรูปการศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เลขาธิการคุรุสภา , สำนักงาน. (2538). **คู่มือการใช้เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เลขาธิการคุรุสภา, สำนักงาน. (2548). **มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2551a). **บันทึกประสบการณ์การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียน กรณีโรงเรียนเกษมพิทยาแผนกอนุบาล**. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2551b). **สภาวะการศึกษาไทย ปี 2550/2551 ปัญหาความเสมอภาคและคุณภาพของการศึกษาไทย**. กรุงเทพมหานคร: วิ.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.

- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2552). รายงานการวิจัยเรื่องสภาพปัญหาและแนวทาง
แก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: วีทีซี คอมมิวนิเคชั่น.
- วรรณิ์ แกมเกต. (2551). วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณิ์รณ เหมชะญาติ. (2545). การจัดประสบการณ์การศึกษาสำหรับเด็กอนุบาล: เอกสาร
ประกอบการสอนวิชา 2703637. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณิ์รณ เหมชะญาติ. (2551). หลักสูตรอนุบาลจุฬาลักษณ์สำหรับเด็กอายุ 3 - 5 ปี.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วารภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์. (2549). การทำงานเป็นทีม. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
วิล ไต้จิตสมคิด. (2554). ความเป็นครู. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ศึกษาศิการ, กระทรวง. (2540). คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 (3 - 6 ปี).
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ศึกษาศิการ, กระทรวง. (2547). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546. กรุงเทพมหานคร: คุรุ
สภาลาดพร้าว.
- สัมมา ธนินิ์. (2547). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้: จากประสบการณ์สู่การปฏิบัติ.
กรุงเทพมหานคร: ข้าวฟ่าง.
- สิทธิ์ จิตต์นิลวงศ์. (2552). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนสองภาษา
สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร.
สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2553). การวัดและประเมินแนวใหม่ : เด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร:
ดอกหญ้าวิชาการ.
- สุธาทิพย์ มีพงษ์. (2547). สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนขนาดเล็ก
ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุพิน บุญชูวงศ์. (2538). หลักการสอน. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครู
สวนดุสิต.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2548). การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2548). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิญา เวชชัย. (2544). รายงานการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของพ่อแม่: ผู้ปกครอง.
กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส. พรีนติ้ง เฮาส์.

อุทัย บุญประเสริฐ. (2545). การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.

กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุมาร ตรีรงค์สมบัติ. (2544). จิตบำบัดและการให้คำปรึกษาครอบครัว. กรุงเทพมหานคร: ชันต้า
การพิมพ์.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวณัฐภัสสร ชื่นสุขสมหวัง เกิดเมื่อวันที่ 21 กันยายน พ.ศ.2524 จังหวัด กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ สาขาวรรณกรรมสำหรับเด็ก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในปีการศึกษา 2544 และเข้าศึกษาต่อหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปี 2553

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY